

**İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN
FARKLI YAZI TÜRLERİNDE YAPTIKLARI
YAZMA HATALARININ BELİRLENMESİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI**

Yüksek Lisans Tezi

Huriye YİĞİT GÜNAY

ESKİŞEHİR 2023

**İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN FARKLI YAZI TÜRLERİNDE YAPTIKLARI
YAZMA HATALARININ BELİRLENMESİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI**

HURİYE YİĞİT GÜNAY

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Programı

Danışman: Prof. Dr. Şerife Dilek BOYACI

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Haziran 2023

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

ÖZET

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN FARKLI YAZI TÜRLERİNDE YAPTIKLARI YAZMA HATALARININ BELİRLENMESİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI

Huriye YİĞİT GÜNAY

Temel Eğitim Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Haziran, 2023

Danışman: Prof. Dr. Şerife Dilek BOYACI

Araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin Türkçe derslerinde farklı metin türlerinde yaptıkları yazma hatalarının belirlenmesidir. Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Şanlıurfa'nın Harran ilçesinde bulunan bir ilkokulun tüm sınıf düzeylerinde; bakarak yazma metin türünde 90 öğrenciden, dikte türünde 116 öğrenciden, serbest yazma metin türünde 71 öğrenciden, anladığını yazma metin türünde 81 öğrenciden elde edilen yazılı dokümanlar, yazma hatası değerlendirme formu ve 8 öğretmenden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan verilerle gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda Türkçe derslerinde farklı metin türleri kullanılarak yapılan yazma çalışmaları ile öğrencilerin serbest yazma ve anladığını yazma metinlerini yazarken diğer türlere oranla tüm sınıf düzeylerinde daha çok zorlandıkları görülmüştür. Yazma hataları ile ilgili sorunlarda; 1. sınıflarda uzantısı olan harflerin yazımında ve benzer harflerin karıştırılarak yazıldığı, 2. sınıflarda daha çok satır çizgisi ve satır başına dikkat edilmediği, 3. sınıflarda kelimeler ve cümleler arasında uygun boşluk bırakılmadığı, 4. sınıflarda ise genel olarak imla ve noktalama hataları görülmüştür. Metin türlerinde yapılan hatalar, sınıf düzeyinde ne tür hataların yapıldığı ve bu hataların giderilmesine yönelik öğretmen görüşleri paylaşılmıştır. Yapılan yazma hatalarına yönelik, öğrencilere düzenli yazma çalışmaları yapmaları, yazma güçlüklerinin giderilmesi için aile desteğinin artırılması, yazma etkinliklerini sevdirmek ve günlük tutma gibi yazma etkinliklerinin kullanılması önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe dersi, Yazma becerisi, Yazma hataları

ABSTRACT

DETERMİNING WRITING ERRORS MADE BY PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN DIFFERENT WRITING TYPES: A CASE STUDY

Huriye YİĞİT GÜNAY

Department of Basic Education

Anadolu University, Institute of Education, Sciences, June, 2023

Advisor: Prof. Dr. Şerife Dilek BOYACI

The aim of the research is to determine the writing mistakes made by primary school students in different text types in Turkish lessons. In the 2021-2022 academic year, research was conducted at all grade levels of a primary school in Harran district of Şanlıurfa. Written documents obtained from 90 students in the form of written text, 116 students in the form of dictation, 71 students in the form of free writing text, and 81 students in the form of writing that you understand were analyzed using data collected through the writing error evaluation form and the semi-structured interview form from 8 teachers. Research data was analyzed using a descriptive analysis technique. As a result of the research, it was observed that students had more difficulty writing free writing and writing texts that they understood with the use of different text types in Turkish lessons compared to other types at all grade levels. In the first grade, it was observed that letters with extensions were written by mixing and similar letters were mixed, that more line breaks and the beginnings lines of were not paid attention to in the second grade, that there were no appropriate spaces between words and sentences in the third grade and that in the fourth grade, spelling and punctuation errors were observed in general. The types of mistakes made in the text, at the grade level which they were made, and the teachers opinions on eliminating these mistakes were shared. It was suggested that students do regular writing exercises to identify, correct writing mistakes, increase family support to help overcome writing difficulties and use writing activities such as making writing activities popular, keeping a diary.

Keywords: Turkish lesson, Writing skill, Writing errors.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmamın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Huriye YİĞİT GÜNAY

TEŞEKKÜR SAYFASI

Yüksek lisans öğrenimim boyunca bilgisini, sabrını esirgemeyen, süreç boyunca her zaman bana destek olan, bilgi ve tecrübesini benimle paylaşan birçok konuda kendisini örnek aldığım ve öğrencisi olmaktan gurur duyduğum hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. Şerife Dilek BOYACI'ya teşekkürlerimi sunarım.

Tezime değerli katkıların dolayı Doç. Dr. Başak KASA AYTEN ve tezimde bana destek olan ve çalışmalarımnda plan yapan değerli hocam Öğretim Üyesi Emrah KÖSEOĞLU'na teşekkür ederim. Eğitim öğretim sürecim boyunca derslerimde, akademik, kişisel ve sosyal anlamda gelişimime katkı sağlayan bende emeği büyük olan bütün hocalarıma teşekkür ederim. Ayrıca tezime katkı sağlayan ve katılım gösteren değerli öğrencilerime de teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca hep elimden tutan, bana hedeflerim doğrultusunda inanan, tüm ilgi ve sevgisiyle günlere gelmemi sağlayan ve desteklerini her zaman hissettiğim sevgili annem Mesure YİĞİT'e ve canım babam İsmail YİĞİT'e teşekkür ederim.

Bu süreç boyunca desteklerini benden esirgemeyen ne zaman pes edecek olsam yanımda olan ve sürekli motivasyonumu yükselten sevgili ablam Betül YİĞİT'e, kardeşlerim Büşra YİĞİT ve Merve YİĞİT'e, bana her zaman başarabileceğimi söyleyen ve hissettiren değerli arkadaşım Betül GEDİK'e teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak üniversite hayatımdan beri bana her konuda destek olan, güç veren, başarmam için elinden geleni yapan ve sevgisiyle yanımda olan yol arkadaşım canım eşim Emin GÜNAY'a teşekkür ederim.

Huriye YİĞİT GÜNAY

ESKİŞEHİR, 2023

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	v
TEŞEKKÜR SAYFASI	vi
İÇİNDEKİLER	vii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	7
1.5. Tanımlar.....	7
2. ALANYAZIN	9
2.1. Türkçe Dersinin İlkokuldaki Yeri ve Önemi.....	9
2.2. Yazma Öğretimi ve Amacı	11
2.3. Yazmanın Aşamaları	13
2.4. Yazmanın Bileşenleri	13
2.5. Metin Türleri ve Yazma Becerisi.....	15
2.6. Yazma Becerisini Etkileyen Etmenler.....	16
2.6.1. Oturma pozisyonu.....	17
2.6.2. Kas gelişimi.....	17
2.6.3. El tercihi.....	17
2.6.4. Boşluklar	18
2.6.5. Kalem ve kalem tutma.....	18
2.6.6. Kağıt ve kağıt pozisyonu	18
2.6.7. Yazma hızı	19
2.6.8. Çizgi takibi.....	19
2.7. Yazma Öğretimi Sürecinde Yaşanan Sorunlar ve Yazma Hataları.....	19
2.7.1. Ekleme hatası	20
2.7.2. Atlama hatası.....	20

2.7.3.	Karıştırma hatası	21
2.7.4.	Bölme hatası	21
2.7.5.	Bozma hatası	21
2.7.6.	Harfleri hatalı bağlama hatası.....	21
2.7.7.	Noktalama işaretlerine dikkat etmeme hatası.....	22
2.7.8.	Hatalı yerleştirme hatası	22
2.7.9.	Okunaksız yazma hatası.....	22
2.7.10.	Düzensiz yazma hatası.....	22
2.7.11.	Anlam bütünlüğünün sağlanmaması hatası.....	23
2.7.12.	Yavaş yazma hatası.....	23
2.8.	İlgili Araştırmalar	23
3.	YÖNTEM	33
3.1.	Araştırma Modeli	33
3.2.	Çalışma Grubu	35
3.3.	Veri Toplama Araçları	36
3.3.1.	Yazılı metinler	36
3.3.2.	Yazma hataları değerlendirme formu	38
3.3.3.	Görüşme formu	38
3.4.	Verilerin Çözümlemesi	39
4.	BULGULAR VE YORUMLAR.....	41
4.1.	Metin Türlerine Göre Yapılan Yazma Hatalarına İlişkin Bulgular	41
4.2.	Farklı Sınıf Düzeylerinde Öğrencilerin Farklı Metin Türlerinde Yaptıkları Hatalara İlişkin Bulgular	48
4.2.1.	Bakarak yazmada karşılaşılan yazma hatalarına ilişkin bulgular	48
4.2.2.	Dikte yaparak yazmada karşılaşılan yazma hatalarına ilişkin bulgular	58
4.2.3.	Anladığını yazmada karşılaşılan yazma hatalarına ilişkin bulgular .	69
4.2.4.	Serbest yazmada karşılaşılan yazma hatalarına ilişkin bulgular.....	79

4.3.	İlkokul Öğrencilerinin Yaptıkları Yazma Hatalarının Çözümüne Yönelik Öğretmenlerin Önerilerine İlişkin Bulgular	90
5.	SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	94
5.1.	Sonuç	94
5.2.	Tartışma	97
5.3.	Öneriler	100
	KAYNAKÇA	102
	EKLER	
	ÖZGEÇMİŞ	

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 3.1. Öğrencilerin özelliklerine ilişkin bilgiler.....	36
Tablo 4.2. Metin türlerine göre öğrencilerin yazma hatalarına ilişkin bulgular	41
Tablo 4.3. Bakarak yazma hatalarına ilişkin bulgular.....	48
Tablo 4.4. Dikte yazma hatalarına ilişkin bulgular.....	58
Tablo 4.5. Anladığını yazma hatalarına ilişkin bulgular.....	69
Tablo 4.6. Serbest yazma hatalarına ilişkin bulgular.....	80

GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Görsel 4.1. 1. sınıf öğrencisi B6’nın bakarak yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	45
Görsel 4.2. 2. sınıf öğrencisi D1’in dikte yaparak yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	45
Görsel 4.3. 3. sınıf öğrencisi A10’un anladığını yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	46
Görsel 4.4. 4. sınıf öğrencisi S22’nin serbest yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	47
Görsel 4.5. 1. sınıf öğrencisi B2’nin bakarak yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	51
Görsel 4.6. 1. sınıf öğrencisi B7’nin bakarak yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları.....	51
Görsel 4.7. 2. sınıf öğrencisi B13’nin bakarak yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	53
Görsel 4.8. 3. sınıf öğrencisi B12’nin bakarak yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	55
Görsel 4.9. 4. sınıf öğrencisi B12’nin bakarak yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	57
Görsel 4.10. 1. sınıf öğrencisi D25’in dikte yaparak yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	61
Görsel 4.11. 2. sınıf öğrencisi D7’nin dikte yaparak yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	63

Görsel 4.12. 2. sınıf öğrencisi D5’in dikte yaparak yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları.....	64
Görsel 4.13. 3. sınıf öğrencisi D23’ün dikte yaparak yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	66
Görsel 4.14. 4. sınıf öğrencisi D23’ün dikte yaparak yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	68
Görsel 4.15. 1. sınıf öğrencisi A10’un anladığını yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	72
Görsel 4.16. 2. sınıf öğrencisi A9’un anladığını yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	74
Görsel 4.17. 2. sınıf öğrencisi A1’in anladığını yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	76
Görsel 4.18. 3. sınıf öğrencisi A9’un anladığını yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları.....	76
Görsel 4.19. 4. sınıf öğrencisi A15’in anladığını yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	78
Görsel 4.20. 1. sınıf öğrencisi S7’in serbest yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	82
Görsel 4.21. 2. sınıf öğrencisi S14’ün serbest yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	84
Görsel 4.22. 3. sınıf öğrencisi S2’nin serbest yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	86
Görsel 4.23. 4. sınıf öğrencisi S18’in serbest yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları.....	88
Görsel 4.24. 4. sınıf öğrencisi S2’nin serbest yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları.....	89

1. GİRİŞ

İlkokul Türkçe dersi kapsamında gerçekleştirilen ilkokul öğrencilerinin farklı yazı türlerinde yaptıkları yazma hatalarının belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmanın bu bölümünde problem durumuna, araştırmanın amacına, önemine, sınırlılıklarına ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

İnsanlar doğumuyla beraber sürekli sosyal bir çevre içinde yaşayan canlılardır. Bu sosyal çevre içinde yaşayabilmeleri ve sosyalleşebilmeleri için bir iletişim aracına ihtiyaçları vardır. Bu iletişim aracı dildir. Dil ile beraber insanlar sosyalleşebilmekte, duygularını ifade edebilmekte, düşüncelerini, sevinçlerini, isteklerini kendisinden başka insanlara da aktarabilmektedir (Coşkun, 2021, s.1). Dil, insanların birbirine bilgi, düşünce ve hareketlerini yansıtabilir aynı zamanda fikirlerini düzenleyebilir ve duygularını ifade etme imkânı tanır. Kültürel değerlerimiz ve bilgilerimizin çoğu kuşaktan kuşağa yazılı ve sözlü olarak iletilmektedir. İnsanlar doğrudan kendi yaşantısı ile öğrendiklerinden çok daha fazlasını dil sayesinde öğrenmektedir (Güleç ve Geçgel, 2012). Dil, düşünce, duygu ve isteklerin bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlar aynı zamanda çok yönlü, gelişmiş bir dizgedir (Aksan, 1998).

Dil gelişimi, bir çocuğun doğumundan itibaren başlayarak yaşamı boyunca sürekli olarak devam eden bir süreçtir. Çocuklar doğduktan sonra çevresinden duyduğu sesleri algılamaya, yeni sesler çıkarmaya ve içinde yaşadığı toplumun dil yapısını öğrenmeye başlamaktadır. Bu öğrenme yaşam içinde kendiliğinden gerçekleşmektedir (Güven ve Bal, 2000). İlkokul dönemine gelen çocuklardan dilin temelini tam olarak kazanması beklenir. Çocuğun okula başlaması ile sözcük dağarcığı genişlemeye başlar. Bu sayede dil gelişimi artar. İlkokula giden bir çocuğun soyut kavramları öğrenmesindeki en önemli etken okuma ve yazmayı öğrenmesidir. Bir çocuk okula gelmeden önce sesleri sadece dinleyerek öğrenmektedir ve dil gelişimi tamamlanırken okula gelen çocuk okuma ve yazma öğrenmesiyle sadece dinleme yoluyla değil okuma ve yazma yoluyla da kelimeler öğrenmeye başlamaktadır. Çocuk okuma yazma öğrendikten sonra daha fazla sözcük öğrenme fırsatı bulmakta, okuma yazma öğrenen çocuk sürekli olarak çevresinde

gördüğü yazılı materyalleri okumakta ve kelime dağarcığını geliştirerek dil gelişimini hızlandırmaktadır (Coşkun, 2021, s.10).

Her ülkenin eğitim programında öncelikli olarak istenen amaçlar arasında dil becerilerinin gelişmesi yer almaktadır. Çünkü dil becerileri, yaşamın her alanında ve her yerde ihtiyaç duyulan etkili iletişimin en önemli araçlarından biri olarak görülmektedir (Kaplan , 1992). Temel eğitim ilk basamağı olan ilkokulda Türkçe dersleri söz konusu dil becerilerinin kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu dil becerileri; okuma, dinleme, yazma ve konuşmadır. Dilin, okuma ve dinleme becerisi, anlama eylemini oluştururken, yazma ve konuşma becerileri ise anlatma eylemini oluşturur (Çelenk, 2019). Dinleme becerisi, ilk kazanılan dil becerisi olması açısından diğer becerilerden farklıdır. İnsan, dünyaya geldiği andan itibaren çevresini tanıma, olup bitenleri anlama gereksinimi duyar ve bunu dinleme yoluyla elde eder. Bu nedenle dinleme becerisi diğer becerilerle doğrudan ilgilidir ve ayrı tutulmamalıdır (Doğan, 2020). Konuşma becerisi, Konuşma becerisi en çok dinleme becerisi ile iç içe olsa da diğer becerilerle de bütünlük içindedir. Bireylerin etkili bir şekilde iletişim kurmasını sağlayan konuşma becerisi, duygu, düşünce, ses, beyin konuşma organlarıyla da bütünlük içindedir (Akkaya, 2020). Dinleme ve konuşma becerileri informal yollarla kazanılıyor olsa da okuma ve yazma becerisi ile birlikte formal eğitim kapsamına girerek bir bütünlük içinde geliştirilmektedir.

Eğitimin temelini okuma ve yazma oluşturmaktadır. Okuma ve yazma genellikle birlikte düşündüğümüz etkinliklerdir. Yazma çoğunlukla okumadan sonra gelen ve onun bir tamamlayıcısı olan eylem olarak algılanır. Okuma esas olan, yazma ise okumadan sonra başarılabilen etkinlik olarak görülmektedir. Oysa insanlığın temelinde ilk keşfedilen şey yazmadır (Kırmızı, 2016). Yazma, konuşma, okuma ve dinlemenin yanında düşünmeyi de olumlu yönde etkileyen önemli bir beceridir. Bu yüzden yazma insan yaşamının en önemli kavramlarından birini oluşturmaktadır. Bu yüzden insanların günlük hayatlarını sürdürebilmeleri, kendilerini ifade edebilmeleri ve kendilerini geliştirebilmeleri için bu beceriyi kazanması gerekmektedir (Güneş, 2019). Yazma, beyinde yapılanmış bilgilerin yazıya dökülme işidir. Yazma becerisi de insanın süreç olarak zihninde başlayan ve harflerin yazılmasına kadar devam eden aşamalarında beceri olarak, kalem tutma, harfleri yazma, ön bilgileri harekete geçirme, zihninde düzenleme, metinleştirme, gözden geçirme gibi çeşitli basamakların tamamı olarak tanımlanmıştır (Güneş, 2021). Yazma becerisinin genel hedefleri; öğrencinin, açık, okunaklı, güzel bir yazı yazma becerisi ile duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmesi, özetleyebilmesidir

(Çelenk, 2019). Yazma her sınıf düzeyinde geliştirilerek öğretilen bir beceridir. Yazma öğretimini temel iki aşamada ele alınmaktadır. Birinci yazma, temel eğitim düzeyinde oluşturulan ilk yazma öğretimini kapsamaktadır. Harflerin yazılış yönünü bilme, harfleri doğru çizme, sesleri harflere çevirebilme, harfleri birleştirip hece oluşturma, hecelerden kelime ve kelimelerden cümleleri kurallara uygun yazmadır. Bu işlem yazma sürecinin temeli ve başlangıcıdır. İkinci yazma ise üst düzeyini oluşturan yazma eğitimi kapsamaktadır. Bunlar söz ve düşünceleri yazılı metinlere aktarma, mektup, makale, roman gibi farklı metin türleri üretebilme, kendini yazılı olarak ifade edebilme gibi bağımsız yazma becerilerini içermektedir (Güneş, 2020).

Yazma becerisinin temelini atıldığı ilkökul kademesinde, öğrencinin yazısının şekil, biçim ve düzen olarak doğru ve güzel yazması amaçlanır. Yazma aynı zamanda öğrencilerin akademik başarılarını arttıran ve bireyin hayatı boyunca kullanacağı becerilerdendir. Bu yüzden yazmayı geliştirmek kişinin, bilişsel, sosyal gelişimini ve akademik başarısını olumlu yönde etkileyebilir (Göçer, 2019). Aynı zamanda öğrencilerin diğer derslerinde de akademik olarak başarısını etkilemek ve hayatı boyunca kullanacağı becerilerden biridir. Bu anlamda yazıyı geliştirmek bireyin bilişsel, kişisel ve sosyal gelişimini olumlu yönde etkilemektedir (Göçer, 2019). Öğretmenlerin bu süreçte öğrencilerin yazı yazma becerilerini gözlemlmeleri, hatalarını tespit etmeleri ve geri dönüşte bulunmaları çok önemlidir. Bu nedenle yazma hatalarının belirlenmesi ve tespit edilmesi ileriye dönük yazma becerisinin gelişimi için büyük önem taşımaktadır. Öğrencinin yazma hatalarını azaltıp doğru yazmasını sağlamada önemli bir süreçtir. Bu süreçte öğrencilere rehberlik yapmak ve yazılarını kontrol etmek gerekir. Bu çalışma ile ilkökul öğrencilerinin yaptıkları yazma hataları belirlenerek yazma hatalarının çözümü konusunda önerilerde bulunulması amaçlanmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, Türkçe derslerinde ilkökul öğrencilerinin farklı metin türlerinde yaptıkları yazma hatalarının belirlenmesidir. Genel amacı gerçekleştirmeye dönük belirlenmiş alt amaçlar aşağıda sıralanmıştır:

Türkçe dersi yazma becerileri kapsamında;

1. İlkökul öğrencilerinin dikte yaparak, bakarak yazma, okuduğu metinden anladığını yazma ve serbest yazma türlerinde yaptıkları yazma hataları nelerdir?

2. İlkokul öğrencilerinin dikte yaparak, bakarak yazma, okuduğu metinden anladığını yazma ve serbest yazma türlerinde yaptıkları yazma hatalarının sınıf düzeylerine göre dağılımı nasıldır?
3. İlkokul öğrencilerinin yaptıkları yazma hatalarının çözümüne ilişkin öğretmenlerin önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Türkçe öğretim programının dayandığı yapılandırmacı yaklaşım öğrenciyi merkeze alan, öğrenciyi öğrenme sürecinde aktif kılan; öğretmeni ise yol gösterici ve yardımcı olarak gören bir anlayıştır (Akyol, 2006). Türkçe öğretim programı temel olarak okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerileri üzerine kurulmuştur. Öğrenciler dinleme ve okuma becerilerini bilgi alırken, konuşma ve yazma becerilerini ise kendilerini ifade ederken kullanmaktadır. Bu sadece Türkçe derslerinde değil, diğer bütün derslerde de aynıdır. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisi, bütün derslerde ortak kabul edilmesi bir gerekliliktir (Gömleksiz ve Kan, 2007). Aynı zamanda bu becerilerden dinleme ve okuma anlamaya, yazma ve konuşma da anlatmaya dayanmaktadır. Öğrenciler bu becerileri sadece okul yaşamında değil tüm yaşamı boyunca gereksinim duymaktadır. Okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin hepsi bir bütünlük içerir ancak yazma becerileri öğrenciler tarafından en zorlanılan çalışmalar olarak görülmektedir. Bu yüzden yazma becerilerinin geliştirilmesi, iyi derecede öğrenilmesi, kavranması, ve kullanılması için yapılan çalışmalar gün geçtikçe önem taşımaktadır (Erbilen, 2021). Yazma becerisinin kazanılması ve geliştirilmesi zor bir beceri olduğundan dolayı, üzerinde fazla durulması, irdelenmesi, çalışılması ve öğretim yapılması gerekmektedir (Tavşanlı, 2019).

Yazma, bireyin kendini ifade etme yollarından biri düşüncelerin kalıcılığını sağlayan ve gelecek nesillere aktarılmasını olanak sağlayan bir beceridir. Yazma sayesinde bireyler duygu ve düşüncelerini ortaya koyabilmekte, diğer bireylerle de paylaşma imkanına sahip olmaktadır. Yazma aynı zamanda konuşmadan farklı olarak düşüncelerin semboller aracılığıyla yazılı olarak ifade edilmesi ve verilmek istenen mesajların karşı tarafa iletilmesidir (Negro ve Chanquoy, 2005).

Yazma ile düşünceler, duygular, istenilen şeylerin yazılı bir biçimde ortaya konmasına yazı denmektedir. Bilgiye oranla becerilerin gelişmişliği ne kadar iyi olursa

yazma aşaması da o kadar başarılı olacaktır. Çünkü yazma Türkçede çok önemli bir yere sahiptir. Öğrenciler bu süreçte edindikleri beceriler ve kazandıkları alışkanlıklar hem ilkokul döneminde hem de ileriki eğitim hayatlarında başarılarına etki edecektir. Aynı zamanda bu süreçte edindiği bilgileri diğer derslerde de kullanacaktır. İlkokuldan yüksek öğretime kadar öğrenimini tamamlamış öğrenciler, hem kendilerini hem de içinde bulundukları toplumu daha üst bir yaşam standardına taşıma imkanı elde edecektir. Bundan dolayı yazma eğitimi çok önemlidir (Göçer, 2014). Yazı ile ilgili yapılan çalışmalar bireylerin yazma becerilerini geliştirmektedir. İnsan yaşamında okuma ne kadar önemli ise duygu ve düşüncelerini zihinsel olarak kağıda aktarması ancak yazı ile sağlanmaktadır (Öz, 2005). Yazma, bireylerin sosyal, bilişsel ve duygusal gelişimlerini de etkilemektedir. Yazma çalışmaları öğrencinin öğrenme, düşünme, anlama, iletişim gibi birçok dil, sosyal ve zihinsel becerilerinin gelişimine katkı sağladığını ifade eden Güneş (2013), bu katkıları şu şekilde özetlemektedir: *“Yazma, zihinsel süreçlerin harekete geçirilmesini, düşüncelerin düzenlenmesini ve cümlelere aktarılarak iletişim kurulmasını kolaylaştırmaktadır. Yazma, düşüncelerin kâğıt üzerine dökülmesini sağlamakta ve bu yolla kolay incelenmekte, karşılaştırılmakta, genişletilmekte, yeniden düzenlenmektedir. Yazma, düşünmenin kapısını açmaktadır. Yazma, birçok duyguya dokunmayı getirmektedir. Duyularla alınan anlamlar öğrenciyi etkilemekte ve öğrenci duygularını yazarak ifade etmektedir. Yazma, öğrencilerin, gözlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını yazmaları daha iyi anlamalarını sağlamaktadır.”*

Yazma becerisinin temelini atıldığı ilkokul kademesinde, öğrencinin yazısının şekil, biçim ve düzen olarak doğru ve güzel yazması amaçlanır. Öğrenciler duygu ve düşüncelerini sağlam bir şekilde dile getirebiliyorsa bunu yazıya dökmekten de korkmamalıdır (Yıldız, 2006). Bu açıdan öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Öğrencinin yazmaya başladığı dönemde yazma etkinliklerinin ilgi çekici, düzeye uygun ve eğlenceli olması gerekmektedir. Öğrenci yazmaya başladıktan sonra öğretmenlerin, bu süreçte öğrencilerin yazı yazma becerilerini gözlemlemeleri, hatalarını tespit etmeleri ve geri dönüşte bulunmaları çok önemlidir. Bu nedenle yazma hatalarının belirlenmesi ve tespit edilmesi ileriye dönük yazma becerisinin gelişimi için büyük önem taşımaktadır. Öğrencinin yazma hatalarını azaltıp doğru yazmasını sağlamada önemli bir süreçtir.

Alanyazın incelendiğinde yazma konusunda yapılan çalışmaların çoğunun ilk okuma yazma sürecindeki okuma ve yazmaya bağlı olduğu görülmektedir. Tok ve

Ünlü'ye (2014) göre eğitim sistemimiz ve uygulamalar açısından yazma becerisinin üzerinde yeterince durulmamakta ve yazma sorunlarının devam ettiği görülmektedir. Baş ve Şahin (2013), araştırmalardan elde edilen bulgulara göre ilköğretim öğrencilerinin yazılı anlatım becerisinin programlarda hedeflenen düzeye ulaşamadığını belirtmektedir. Aynı zamanda yazma hatalarının belirlenmesi ve hataların giderilmesi için önerilerin geliştirilmesi gerektiği gibi konular üzerinde durulduğu fark edilmiştir. Yazma hataları kapsamında, Kasa Ayten ve Ekmekci'nin (2021) yaptığı Covid 19 Pandemi sürecinde 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin yazma hatalarını belirlendiği araştırmada öğrencilerin harf hataları, kelime hataları, imla ve noktalama hataları, yazı ve sayfa düzeni hataları yaptıkları görülmüştür. Harf hatalarında 1. sınıf ve 2. sınıf öğrencilerinin en çok harfin boyutunu büyük-küçük yazma hatasını; kelime hatalarında 1. sınıf öğrencilerinin en çok harfi karıştırma, 2. sınıf öğrencilerinin özel isimde büyük harf hatasını; imla ve noktalama hatalarında, 1 ve 2. sınıf öğrencilerinin en çok cümle başı büyük harf hatasını; yazı ve sayfa düzeni hatalarında ise kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hatasını yaptığı sonucu ortaya çıkmıştır. Alanyazında yazma becerileriyle ilgili çalışmalar (Erdoğan, 2012; Memiş ve Harmankaya, 2012; Şahin, 2012; Tartar, 2013; Demircioğlu, 2014; Ünlü ve Tok, 2014; Kurtlu ve Korucu, 2015; Göksu, 2016; Kodan, 2016; Gülay ve Uzuner, 2017; Akyol ve Çetinkaya Özdemir, 2018; Batur ve Özdi, 2018; Erdoğan, Aydın ve Cankaytar, 2018; Şahin ve Çakır, 2018; Karataş, 2019; Ulu, 20219; Gök ve Baş, 2020; Alkan, 2021) incelendiğinde ilkokulda yapılan çalışmaların daha çok öğrencilerin okuma yazma süreci ele alınmıştır. Öğrencilerin dik temel yazılarındaki ounaklılıkları, yazma güçlüklerinin giderilmesi, bitişik eğik yazıda yaşanan sorunlar, yazmayı etkileyen faktörler ;üzerinde durulmuştur.

İlkokul öğrencilerinin farklı metin türlerinde yaptıkları yazma hatalarının belirlenmesine yönelik gerçekleştirilecek olan bu çalışma, öğrencilerin Türkçe derslerinde farklı metinler üzerinde yazı yazma becerilerini etkileyecek olup, aynı zamanda hangi metin türünde ne tür hatalar yaptığını belirlemeye yönelik bir çalışma olması bağlamında çok önemlidir. Çünkü alanyazında farklı metinler üzerinde yazma hatalarının belirlenmesine yönelik çalışmalar sınırlı sayıda olmasına ek olarak ilkokullarda farklı sınıf düzeylerinde yapılan yazma hatalarıyla ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın amacı, Türkçe derslerinde ilkokul öğrencilerinin farklı metin türlerinde yaptıkları yazma hatalarının belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda

öğrencilerin farklı metinler üzerinde yazma hatalarının belirlenmesi planlanmaktadır. Araştırmanın sonucunda ilkokul öğrencilerinin yazma hatalarının belirlenmesine yönelik ilerideki yazma eğitimlerine katkı sağlayacağı, öğrencilerin farklı metin türlerinde yaptıkları yazma hatalarının belirleneceği ve yazma hatalarının giderilmesine yönelik sınıf öğretmenleriyle yapılacak görüşme sonucunda önerilerinin alınması alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışmada aşağıda belirtilen sınırlılıklar söz konusudur:

- Araştırma bulguları 2021-2022 eğitim öğretim yılında Şanlıurfa'nın Harran ilçesinde bulunan bir ilkokulun öğrencileriyle ve sınıf öğretmenleriyle,
- Araştırma 4 metin türü ve bu metin türlerinde seçilen metinlerle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Dil: Düşünce, duygu ve isteklerin bir toplumda ses ve anlam bakımından ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, gelişmiş bir dizge (Aksan, 1998).

Dil becerileri: Dil gelişim sürecinde yer alan dinleme, okuma, yazma ve konuşma becerileri (Ekici, 2019).

Yazma becerisi: Duygu, düşünce ve hayallerin, bilinen ve görülenlerin aynı zamanda okunan ve duyulanların dil aracılığıyla kağıt üzerine güzel ve etkili bir biçimde aktarılmasını içeren dil becerisi (Calp, 2009).

Yazma hatası: Yazı yazarken harf, sözcük ve hece atlama, ters, birleşik ve yanlış yazma, harf karıştırma, hece ayırma, sözcük ekleme, sözcüğü yanlış yazma ve imla hataları yaparak yazma (Erden, Kurdoğlu ve Uslu, 2002).

Bilgilendirici metin: Bilgi verme, doğruya ulaşmak ve bir olgunun doğruluğunu kanıtlamak için tamamen bilimsel veriler ışığında yazılan yazılardır (TDK, 2023).

Bakarak yazma: Bir metin herhangi bir yerden, o metnin aynısını yazma işi aynı zamanda kopyalama eylemidir (Göçer, 2021).

Dikte: Öğrencilerin 'ana dil'i öğrenme seviyelerini belirlemek; kısa bir metni öğrencilere okuyarak yazdırmak ya da bir metin okunduktan sonra dinlenenlerin yazılması eylemidir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2005).

Serbest yazma: Öğrencilerin herhangi bir konudaki duygu, düşünce ve hayallerini yazmalarını sağlayarak ifade güçlerini ve yazılı anlatım yeteneklerini geliştirmektir (Özbay, 2016).

Anladığını yazma: Var olan bir metnin, birey tarafından önce okunması daha sonra okuduklarından yola çıkarak aklında kalanları yazma işidir (Göçer, 2021).

2. ALANYAZIN

Araştırmanın bu bölümünde kavramsal çerçeve ve alanyazın taramasına yer verilmiştir.

2.1. Türkçe Dersinin İlkokuldaki Yeri ve Önemi

Temel eğitimde, bünyesine aldığı çocukları insanlık ilişkileri, ekonomik yaşam ve toplum yaşamı bakımından her Türk vatandaşını gerekli bilgi ve becerilerle yetiştirmeye çalışmaktadır. Bu yetiştirme süreci içinde ana dil öğretimi büyük bir önem taşımaktadır. Temel eğitim, canlı bir topluluğun yaşamını sürdürdüğü bir eğitim ve öğretim merkezi olarak görülmektedir. Çocuk, burada bir bütün olarak yetişmektedir. Öğretim genellikle etkileşime, yaşantılara ve uygulamaya dayanmaktadır. Ayrıca, öğretimin her seviyesinde çocuktan ve onun yakın çevresinden hareket edilmektedir. Konuların işleyişinde de toplumsallaştırma ilkesine uyulur. Bu tutum, doğal olarak Türkçe öğretimi için de söz konusu olmaktadır. Ülkemizde Türkçemizin öğretimi, örgün eğitim içinde ilkokulda başlamaktadır. İlkokul, ilk okuma ve yazma öğretimi ile temel dil becerileri olan dinleme, konuşma, okuma ve yazmanın temel düzeyde kazandırılmasının ve çocuklarda ana dil sevgisi ve ana dil bilincinin geliştirilmesinin amaçlandığı ilk eğitim basamağı olarak görülmektedir. Bundan dolayı, temel eğitimde Türkçe öğretimi çocuklar açısından büyük bir önem taşımaktadır (MEB TTKB, 2017).

Türkçe Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil becerileri ve zihinsel becerileri kazanmaları, bu becerilerin kullanılarak kendilerini her yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, Türkçeyi severek ve Türkçeye istek duymaları ile okuma ve yazma alışkanlığı edinmeleri için bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlükle oluşturulmuştur. Türkçe Dersi Öğretim Programı; dil becerilerinin ve yeterliliklerinin geliştirilmesinin diğer tüm alanlarda öğrenme, kişisel ve sosyal gelişme ile mesleki becerileri edinmenin ön koşulu olarak kabul edilmektedir (MEB, 2018).

Türkçe dersi öğrencilerin okuma, yazma, konuşma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Temizyürek (2003)'e göre eğitim ve öğretim de hiç şüphesiz bu temel beceriler üzerine kurulmuştur. Bu becerilerden okuma ve dinleme becerisi, bireyin anlama yönünü geliştirir. Konuşma ve yazma ise anlatma yönünü geliştirmektedir. Diğer taraftan, öğrencilerin evrensel kültür ve sanat eserleri ile

karşılaşmaları okulda ve özellikle Türkçe derslerinde başlamaktadır. Türkçe öğretmenlerinin bu ilişkiyi en iyi ve yararlı sonuçları verecek şekilde ayarlamaları, kültür ve evrensel kültürün birbirini tamamlayıp geliştirmesini ve öğrencilerin hayata ve dünyaya en geniş açıdan, en iyi, en insancıl ve sağlıklı duygularla bakmalarını sağlayıcı bir yol izlemeleri gerekmektedir. Bu beceriler ancak uygulama ile kazanılmaktadır (MEB, 2015). Türkçe öğretim programı okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerileri üzerine kurulmuş olup, bu becerilerin öğrencilere kazandırılması amaçlanmaktadır (Akyol, 2006). Her öğrencinin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmesi gerekir ve bu sayede toplumla düzgün bir iletişim kurabilmesi gerekir.

Temel dil becerileri arasında yer alan yazma, insanların zihninde anlam oluşturduğu aktif ve üretken bir süreçtir (Amutha ve Philomina, 2015). Düşüncelerimiz ve duygularımızı ifade edebilmek için gerekli sembol ve şekillerin motorsal olarak üretebilmektir (Akyol, 2018, s.48). Yazma, söz ve düşüncelerin özel işaret veya harflerle anlatma, kaydetme, yazıyla anlatma, bildirme, eser oluşturma gibi anlamlarda kullanılmakla beraber zihinsel yapılandırılmış bilgilerin işaretlere dönüştürülmesi işlemidir (Güneş, 2019). Yazma, örgün eğitimde okuyarak öğrenilmeye başlanan en son kazanılan beceridir (Bulut, 2017). Yazma becerisini kazanmak, bireylerin günlük hayattaki gereksinimlerini karşılayabilmesi, eğitimini devam ettirebilmesi, insanları anlayan ve insanlarla anlaşabilen biri olması ayrıca kendi ana dilinin edebi eserlerini okuyabilmesi için gerekmektedir. Bu nedenle yazma becerisinin insan ve toplum açısından ne kadar gerekli olduğu ortaya çıkmaktadır (Erbilen, 2021). İnsan sosyal bir varlık olmasından dolayı da hissettiklerini, gördüklerini, düşündüklerini ve yaşadıklarını her zaman paylaşma ihtiyacı duyar ve yazılı anlatım aracılığıyla bu ihtiyacına yanıt aramak ister (Bulut ve Serin, 2020). Bu sebepten dolayı öğrencilerin yazma becerisini kazanması çok önemlidir. Öğrenciler yazma ile birlikte bilgi ve düşünceleri sıralama, sınırlama, düzenleme yazı amaçlarını belirleme ve kuralları uygulama gibi becerileri öğrenirler. Yazma becerisi, öğrencilerin hem dil becerileri hem de zihinsel becerilerin gelişimine katkı sağlamaktadır (Güneş, 2021). Yazma, süreç olarak zihinde başlayan ve harflerin yazılmasına kadar devam eden aşamaları da kapsayan bir süreçtir. Aşamaları ise beceri olarak kalem tutma, harfleri yazma, ön bilgileri harekete geçirme, zihinde düzenleme, metinleştirme, gözden geçirme belirtilmektedir (Güneş, 2021, s.151-152). Bu basamakların öğrenciye kazandırıldığı eğitim basamağı ise ilkokuldur. İlkokulda bu becerilerin kazandırılması Türkçe dersi ile başlayıp bütün derslerin öğreniminde de

önemli bir yere sahiptir. Birey, ilkokul döneminde yazmayı nasıl öğrenmişse tüm hayatı boyunca bu öğrenmiş olduğu şekilde devam ettirecektir. Bundan dolayı ilk okuma yazma süresi boyunca, yazma öğretimi ayrı bir önem taşımakta ve bu dönemde yazma öğretimine çok büyük önem verilmektedir (Güneş, 2006).

2.2. Yazma Öğretimi ve Amacı

Yazma; bireyin duygu, düşünce, istek ve yaşadığı olayların beyinde şekillenerek dil kurallarına uygun şekilde yazıya dökülme biçimi olarak açıklanmaktadır. Dil becerilerinin anlatma boyutunda olan yazı, bireyler arasında iletişim için kullanılan dili, sembollerle ifade etmektedir (Göğüş, 1973; Güneş, 2014). Yazma süreci, öğrencilerin yazmaya başlamadan önce düşünme, düşündüklerini yazıya dökme ve yazıya son halini verme aşamalarının toplamından oluşmaktadır (Öztürk, 2007). Ağca (1999)'ya göre yazılı anlatım, sözcüklerin cümle içerisinde rastgele sıralanması ile oluşmamaktadır. Tam tersine, düşünme gücüne sahip bireylerin; bilgi, görüş, düşünce ve duygularının, gözlem ve deneyimlerinin, seçilen konuyla ilgisi ölçütünde planlayarak, belli bir amaç doğrultusunda, dilin kendi kuralları içinde yazılı sembollerle ifade edilmesidir. Yazma dil becerilerinin yanında aynı zamanda zihinsel süreçlerle iç içe olması nedeniyle çok sayıda becerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. İlkokulda eğitimi başlayan yazma becerisi, duygu ve düşüncelerini ifade etmenin yanı sıra bireylerin öğrenme ve gelişim sürecinde de yaşam boyu kullanılan bir beceri olmaktadır (Baştuğ, 2015; Daisey, 2009).

Yazma, uzun tekrar ve öğretim sonucu sesleri gösteren harflerin yazılış yönlerine ve oranlarına dikkat edilerek öğrenilmektedir. Yazma eylemi, düşünme, konuşma, okuma ve anlama etkinlikleriyle iç içe oluşan çalışmalardan oluşmaktadır. Kişinin zihinsel gelişimi, ana dilin anlatım gücünden gereği gibi yararlanılmasına bağlı olmaktadır. Sözcüklerin gücünü kavrayamayan, başka bir deyişle okuduğunu anlayamayan bireyler dilin inceliklerine, ileri düşünme becerilerine ulaşamamaktadır (Güleryüz, 1998).

Yazma öğretiminin genel amaçları; öğrencinin açık, okunaklı, güzel bir yazı yazma becerisi ile duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmesi, özetleyebilmesi olarak görülmektedir (Çelenk, 2019). Yazma becerisi, öğrencilerin kendini yazılı olarak ifade edebilmesini bunu yaparken de dilin kurallarını ve anlam özelliklerini doğru ve etkili bir şekilde kullanabilmesini öğretmektir (Can, 2018). Bununla birlikte yazma becerisi, öğrencilere bilgilerini düzenleme ve zenginleştirmeye, düşüncelerini genişletmeye ve

planlı bir şekilde ifade etme fırsatı vermeyi de amaçlamaktadır (Özbay, 2018). Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini yazılı bir biçimde ifade etmelerini gerçekleştirmek için yazma eğitimini amaç ve ilkelerine göre doğru bir şekilde yapılandırılması gerekmektedir (Karadağ, 2019). Yazma becerisi mekanik bir beceri değil, eleştirel düşünmeye bağlı bir beceri olarak düşünülmelidir. Bu becerilerin edinilmesinde şu ilkeler sıralanmaktadır (Belet, 2008).

- Öğrenciler bir konu üzerindeki bilgi, beceri, deneyim, izlenim, duygu ve düşüncelerini kendi ifade şekilleri ve kelime dağarcığı ile ifade etmeye yöneltilmelidir.
- Öğrencilerin düzeylerine uygun duygu, yaşantı ve bilgilerini anlatmalarına olanak verilmelidir.
- Yazma becerisini kazandırmaya yönelik ayrı bir ders saati ayrılmalıdır.
- Yazma becerisi etkinlikleri basitten karmaşığa doğru gerçekleştirilmelidir.
- Gerçekleştirilecek yazma etkinlikleri yakın çevresini, öğrencinin kendisini, nesneleri anlatmaları istenmelidir.
- Öğrencileri herhangi bir konu hakkında ikna edici yazılar yazmaları istenmelidir.
- Öğrencilerin gerçekleştirdikleri yazma çalışmalarına, ev ödevlerine dönüt verilmelidir.
- Yazma için öğrencilerde istek uyandırılmalıdır.
- Yazma etkinlikleri başka derslerle ve günlük hayatla ilişkilendirilmelidir.

Bu ilkelerin göz önünde bulundurulmasına bağlı olarak Türkçe öğretim programında yazmanın öğrencilere sağladığı katkılar şu şekilde belirtilmiştir: Eleştirel düşünme becerisinin gelişmesi, iletişim becerilerinin gelişmesi, araştırma yapma becerilerinin gelişmesi, problem çözme becerilerinin gelişmesi, bilgi teknolojilerini kullanma becerisinin gelişmesi ve Türkçe'yi doğru, etkili ve güzel kullanma becerisinin geliştirilmesini sağlamaktadır (MEB, 2018). Çocukların yazdıkları yazıların incelenerek düzeltilmesi ve motive edilmeleri yazı becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır (Yılmaz, 2012, s.322). Yazma becerilerinin gelişmesinde ayrıntılı ve yaratıcı düşünebilme, düşünülenleri açık, net ve düzenli bir şekilde ifade etme, güzel ve etkileyici bir anlatımla yazıları ilgi çekici hale getirebilme gibi özellikler çok etkili olmaktadır (Kaya, 2013: 91). Yazma becerisi ile bireylerin bilgiyi transfer etmesi, kendi düşüncesi ile bilgi arasında ilişki kurması sağlanmaktadır. Yazılı anlatım becerisi ile öğrencilerde estetik duygu da oluşmaktadır (Ungan, 2007, s.462). Çocukların yazma becerileri geliştikçe bilgileri daha

iyi transfer edebilmekte, düşüncelerini gözden geçirip etkili bir şekilde düzenleyebilmektedir (Akyol, 2012).

2.3. Yazmanın Aşamaları

Yazma eğitimi, ilkokulun ilk yıllarından başlamaktadır ve öğrencilerin duygu, düşünce, isteklerini yazılı bir biçimde ifade etmelerini sağlamak amacıyla önem kazanmaktadır (Çelenk, 2019). Yazma her sınıf düzeyinde yer alan ve geliştirilerek ilerleyen bir sistem içinde yer almaktadır. Yazma süreci, bireyin fiziksel ve bilişsel süreçlerini kapsamaktadır. Bu yüzden yazmanın süreci üç aşamada ele alınabilir (Güneş, 2020).

- *Birinci aşama*, yazmanın asıl seviyesini oluşturan harflerin yazılışı, yazılış yönünü öğrenme, harfleri çizibilme, sesleri harfe dönüştürebilme, birleştirilerek hece, kelime ve cümleleri kuralına uygun yazmayı içine almaktadır. Bu aşama ilk okuma yazma sürecinin ilk adımı olan birinci sınıfta öğretilmektedir. Bu süreçte öğrenciler harfleri tanır, harflerin yazılış yönlerini öğrenir, büyük küçük harfleri kuralına uygun yazar ve harflerin satıra yerleştirilmesini kavrar.
- *İkinci aşama*, sözcük oluşturma aşamasıdır. Bu aşama, sözcükleri yazma, harfleri eksiksiz doğru bir şekilde sıralama, harf, kelime ve cümleler arasında uygun boşlukları bırakma ve imla ile noktalama kurallarına uygun cümleler oluşturarak yazmayı kapsamaktadır.
- *Üçüncü aşama*, yazmanın en üst aşamasıdır. Bu aşama, söz ve düşünceleri yazılı metinlerle aktarma, mektup, makale, deneme ve roman gibi farklı yazı türlerini oluşturma ve kendini yazılı olarak ifade edebilme sürecini oluşturur. Bu aşamada zihinsel ve bilişsel beceriler devreye girmektedir. Bu aşama genellikle üretim aşaması olarak da adlandırılmaktadır. Metinleri planlayarak oluşturma, düzenleme ve türlerine uygun metinler yazma gibi süreçleri içerir. Bu aşamalar basitten karmaşığa doğru tüm eğitim öğretim süresince planlanarak uygulanmaktadır.

2.4. Yazmanın Bileşenleri

Yazma, zihinsel, görsel-algısal ve fiziksel olmak üzere üç bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenler birbirini karşılıklı olarak etkilemektedir. Yazma becerileri bu bileşenlerin ortaklaşa sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Yazma sırasında zihindeki bilgi ve beceriler

harekete geçirilerek başlamakta, aynı zamanda görsel ve algısal kontroller ile desteklenmektedir, diğer yandan da fiziksel beceriler kullanılmaktadır. Yazma sırasında zihindeki bilgi ve beceriler harekete geçerek yazma ile ilgili ilk bileşen oluşmaktadır. Böylece yazılacak olan kelimelerin görüntüleri insanın zihnine yerleştirilir. Zihinsel sözlüğe yerleştikten sonra harf, kelime ve görüntülerin görsel- algısal kontrolleri yapılır ve fiziksel beceriler kullanılarak yazı üretilmiş olur. Bu bileşenlerden görsel- algısal alan gözün eli ile kalemi takip ettiği, yazılan yazıları okuduğu ve kontrol ettiği alandır. Yazı yazarken görsel alan ve motorsal beceriler birleşip yazılan yazıyı okuyarak yanlışları bulma ve düzeltme gibi işlemleri gerçekleştirmektedir (Güneş, 2020).

Yazma öğretiminde geliştirilecek olan etkinlikler, zihinsel boyut, görsel- algısal boyut ve fiziksel boyuttan oluşmaktadır (Güneş, 2020).

- *Zihinsel alan*; beynimizdeki sözleri yazıya dönüştüren küçük bir bölüm bulunmaktadır. Bu bölüm sesleri harflere, sese dayalı soyut kodlamaları da yazılı somut kodlara dönüştürmektedir. Beynimiz sözleri yazıya aktarırken üç aşamadan geçmektedir. Birincisi işitilen harf, hece, kelime ve cümlelerin sesleri tek tek belirlenmektedir. İkincisi işitilen ses ve heceler, tek tek yazılarak birleştirilmektedir. Bu şekilde hece ve kelimeler oluşmaktadır. Bu şekilde işitilen kelimeler yazıya aktarılmaktadır. Bu süreç sürekli olarak birbirini izleyerek devam etmektedir (Demonet, 2009; Güneş, 2019).
- *Görsel- algısal alan*; bireyin algısal açıdan kelimeyi tanımayı ve diğerinden ayırt etmeyi sağlamaktadır. Bu beceriler öğrencilerin sözcükleri görsel olarak tanımasını ve keşfetmesini sağlamaktadır. Görsel algısal becerileri günlük yaşantımızda sıkça kullanılmaktadır. Bunlar gözlem gibi dikkat gerektiren her etkinlik bu alan içine girmektedir. Ayrıca görsel olarak harf çizgilerinin ve görsel alanı kontrol etme, göz hareketleri, göz sıçramaları, yazıyı gözle izlemeye önem verilmektedir (Güneş, 2019).
- *Fiziksel alan*, Bedensel yön, el kol hareketleri, göz el koordinasyonu, el hareketlerini kontrol etme, yazı hareketleri, yazma işlemi, yazıyı satır çizgilerine yerleştirme, kalem tutma, sırada yazma öğretiminde beden, materyal ve ortam boyutunu içermektedir. oturuş şekli yazma öğretiminde çok etkili olmaktadır (Güneş, 2019).

2.5. Metin Türleri ve Yazma Becerisi

Metin, bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan kelimelerin bütünüdür” (Tdk, 2005). Bir sanatçının, bir düşünce, duygu veya hayalini, belirli bir yazı ve dille, okura, dinleyiciye ve eleştiriciye göndermesi olan iletişimdeki araç “metin”dir. Bu duruma göre metin; bir dil ürünü olarak yazının kendisidir (Erkul, 2004). Metinlerin yaş seviyelerine, ders sürelerine uygunluğu, Türkçe’nin özelliklerini yansıtan eserlerden, ait oldukları türün güzel örneklerinden seçilmesi, tutarlı ve bütün olması, çeviri metinlerde dilin iyi kullanılması, öğrencilerin dil bilinci ve hayal gücünü zenginleştirecek, eleştirel düşünce kazandıracak, kişilik gelişimine katkı sağlayacak, estetik duyarlılık kazandıracak nitelikte olması gerekmektedir (Tekşan ve Özden). Yapılan araştırmalar (İşeri, 2002; Akça, 2002; Akyol, 2008) Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin öğrencilerden beklenen davranışları kazandırmada yetersiz kaldığını ortaya koymuştur. Metinlerin sınıf düzeyine uymadığı, metin türlerinin yapısına ve dağılımına dikkat edilmediği vurgulanmıştır. Oysaki metin türleri ve yapılarının bilinmesi, metinlerin anlaşılmasında ve öğrenciye uygun okuma yaşantıları sunmada önem taşırlar.

Akyol’a (1999) göre; ders kitaplarındaki metinler genel olarak hikâye edici metinler, bilgi vermeye dayalı metinler olarak ele alınabilir. Ders kitaplarına alınan metinlerin çeşitli özellikleri yanında türlerinin de eğitim açısından önemli bir yeri vardır. Metin türleri; hikaye edici metinler, bilgilendirici metinler ve şiirlerden oluşur.

Hikaye edici (öyküleyici) metinler yazarın, yaşamı ve dili kurgulayarak ortaya koyduğu metinlerdir. Bu metinlerde dile getirilen anlamlarla gerçek yaşamın somut olguları arasında, doğrudan doğruya bir özdeşlik ilişkisi kurulamaz. Gerçek yaşamın olgu ve nesneleri, belli bir iletiyi aktarmak üzere kurgulanmış, yeni bir gerçekliğe dönüştürülmüştür (Adalı, 2003). Bu metinlerde anlatılanlar hayatın kendisi değil, hayattan alınan izlenimlerdir. Hikâye edici metinlerin sunduğu dünya hem dış dünya ile bağıntılı, hem onun dışında kurmaca bir âlemdir. Yani gerçek değildir. Bu eserlerde sunulan, sanatçının dış dünyadan aldıklarını bize kazandırmak istediği hayat felsefesi, hayat tarzı ve ülküsü doğrultusunda, kişisel anlatım ve yorumuyla yansıtmassından ibarettir (Aktaş, 2001). Çocuklar okul öncesi eğitim çağından itibaren hikâye kavramı hakkında çok basit de olsa bir takım bilgilere sahiptirler. Hikâye kavramını kendilerine anlatılanları dinlemekle, kendilerinin okuduklarını anlatmakla ve yazmakla zaman içerisinde aşamalı olarak geliştirmektedirler (Akyol, 2006).

Bilgi verici metinler, kaynağını hayal dünyasından değil, gerçek dünyadan alır. Metne yansıtılan gerçek yaşam ve yaşantılar çarpıtılmamaya özen gösterilir. Doğruya, gerçeğe ve nesnellığe önem verilir. Bu yüzden de anlatılanların doğruluğu ya da yanlışlığı genellikle kanıtlanabilir. Amaç, ya okura doğrudan bilgi vermek, ya da birtakım soruların ağına düşürüp düşündürerek onda tutum ve davranış değişiklikleri meydana getirmektir. Bu yüzden de öğretici metinlerde genel olarak açıklayıcı ve tartışmacı anlatıma ağırlık verilir. Tanımlama, tanık gösterme, örnekleme, sayısal ve bilimsel veriler kullanma gibi düşünceyi geliştirme yollarına başvurulur (Sanal, 2009). Bilgi verici metinlerde okura düşen metni okumak, kendisine yöneltilen iletiyi bulmak, bu iletiyi kendi yaşam deneyimi, gözlemleri ve bilgi birikimiyle karşılaştırmak, yaşamına geçirmektir (Adalı, 2003). Metinlerin yapısal özellikleri, üzerinde durulan konudan bağımsız olarak öğrenmeye katkıda bulunmaktadır. Bir başka ifadeyle, konu ne kadar zor olursa olsun açık ve organize şekilde hazırlanan metin anlamayı kolaylaştırmaktadır. Bilgilendirici metinlerdeki organizasyonel yapının kullanımı konusunda öğretim gören ve bu yapıyı öğrenme sürecinde kullanan öğrenciler metinleri daha iyi anlamakta ve anladıklarını daha iyi hatırlamaktadırlar (Akyol, 2006).

Şiir, TDK Sözlüğüne (2005) göre; zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan edebi anlatım biçimi; Aksan'a göre (2006, s. 8) şiir gerek içerik, öz gerekse söze dönüştürme, sunuluş açısından özgün, etkilemeye, duygulandırmaya yönelik, yaratı niteliği taşıyan bir söz sanatı ürünü; Sever'e göre (2013) şiir, genel anlamda, insan ve yaşam gerçekliğini, sözcüklerin diliyle anlamaya ve anlatmaya dayalı estetik bir eylem; Yalçın ve Aytaş'a göre (2003) ise şiir duygulara hitap eden, orada kök salıp yeşeren, meyvesini hayallerle süsleyip, ahenkle sergileyen bir sanat olarak tanımlandığı görülmektedir. Öğrencilerin şiirleri okuma, yazma ve dinlemesinin yanı sıra ezberlemeleri de kelime dağarcıklarının zenginleşmesinde önemli katkılar sağlamaktadır. (Kıbrıs, 2006).

2.6. Yazma Becerisini Etkileyen Etmenler

Yazıların okunaklı ve hızlı yazılması için yazı yazmada bir takım unsurların doğru ve uygun bir şekilde gerçekleştirilmesiyle ilgilidir. Bu faktörler yazıyı doğrudan etkilemektedir. Bu unsurlar; oturma pozisyonu, kalem tutma, kağıt pozisyonu gibi konularla ilgilidir. Yazıyı etkileyen bu faktörler, çocuğun oturma pozisyonu, kas gelişimi,

yazı yazma yönü, el tercihi, boşluklar, harfler, yazı araç gereçleri, yazı yazma hızı ve çizgi takibi olarak belirtilmektedir (Coşkun, 2019).

2.6.1. Oturma pozisyonu

Oturma pozisyonunun doğru olmaması yazıyı olumsuz yönde etkilemektedir. Çocuğun ayakları yere basmalıdır ve yere basmaması durumunda yazı yazmada zorluklar yaşayacaktır. Masa ve sıranın boyunun birbirine uyumlu olması gerekmektedir. Yazı yazma esnasında masanın üzerine doğru eğilmek, başı eller arasında sabit tutmak, dizlerin sıranın altına düzgün şekilde tutmak yazı yamayı olumsuz etkilemektedir (Akyol, 2010). Güzel ve doğru bir yazı yazabilmek için doğru pozisyonda oturmak çok önemlidir. En çok tercih edilen oturma pozisyonu masanın tam karşısında oturduğu pozisyon olarak belirtilmektedir. Bu oturma pozisyonunda öğrenci tam olarak masaya doğru yönünü çevirmemekte ve masaya dayanmamaktadır. Öğrencinin sağ kolu 90 dereceli açıyla sıranın üzerinde dururken sol kol ise yazı yazılacak kağıdı tutacak şekilde olmaktadır (Başaran ve Karatay, 2005).

2.6.2. Kas gelişimi

Kas gelişimi, yazmayı etkileyen unsurlardan biridir. Kas gelişimi tamamlanmayan çocuğun yazı yazabilmesi mümkün olamayacağı düşünülmektedir. İnce motor becerilerinin gelişmiş olması ve kontrol edilebilmesi yazmanın temelini oluşturmaktadır. Birinci sınıfta bulunan çocukların kas gelişimleri dikkate alındığı takdirde yazma öğretiminin gelişeceği düşünülmektedir. Yazma yönü, okuma ve yazmanın hangi yönlerde yapıldığı ile ilgilidir. Cümlelerin başlama ve bitişinin soldan sağa doğru olması, satırların yukardan aşağıya doğru olması yazma yönüyle ilgilidir. Yazı yazmak, öğrencilere okuma yazma sürecinde öğretilmesi gerekmektedir (Temur, 2009, s.101).

2.6.3. El tercihi

Yazmayı etkileyen unsurlardan biri de el tercihidir. Öğrencilerin sağ ya da sol elini tercih etmesinin onun doğru ve güzel yazmasını doğrudan etkileyeceği düşünülmektedir. Öğretmenler ilk okuma yazma sürecinde öğrencilerini gözlemleyerek hangi el tercihinde bulunduklarını belirlemesi gerekmektedir. Öğrenciler hangi elini tercih ederse etsin

öğretmenlerin burada doğru kalem tutmasını öğretmesi gerekmektedir. Sol eli tercih eden öğrenciler için uygun masa, sıra kullanılmalıdır ve yerleşim düzeni doğru ayarlanmalıdır (Akyol, 2010).

2.6.4. Boşluklar

Yazıyı etkileyen diğer faktör ise boşluklardır. Yazıda boşluklar, kelimeler arasındaki boşluklar ve kelimeleri oluşturan harfler arasındaki boşluklar olarak düşünülmektedir. Aynı zamanda sayfa kenarlarında bırakılan boşluklarda yazı düzeni açısından önemli görülmektedir. Boşluk bırakılmasının yazının okunaklı olmasını ve güzel olması olmasını doğrudan etkilemektedir. Bu yüzden öğrencilere boşlukların neler olduğu ve nasıl bırakılması gerektiği öğretilmelidir (Akyol, 2010). Yazmayı etkileyen unsurlardan bir diğeri de harflerin yazılmasıdır. Harflerin doğru yazılması yazının estetik ve okunaklı olmasını doğrudan etkilemektedir. Yazı öğretiminde temel amaç çocuğun hızlı ve okunaklı yazmasıdır. Hızlı ve okunaklı yazabilmesi için öğrencinin öncelikle harfleri zihninde canlandırması gerekmektedir (Akyol, 2010).

2.6.5. Kalem ve kalem tutma

Kalem ve kalem tutma yazmayı etkileyen unsurlar içinde yer almaktadır. Kalemin yapısı, şekil uzunluğu ve kalemi tutma yazı yazmayı doğrudan etkilemektedir. Öğrenciler eğer doğru kalem seçmezse ve kalemi doğru tutmazsa yazı yazarken ellerinin çabuk yorulmasına ve güzel yazmamalarına neden olacaktır (Güneş, 2000).

2.6.6. Kağıt ve kağıt pozisyonu

Yazı yazmayı etkileyen diğer etmen ise kağıt ve kağıt pozisyonudur. Yazı öğretiminde öğrencilerin kullandıkları defterlerin ya da kağıtların yazı yazılmasına uygun biçimde konumlandırılması ya da tutulması büyük önem taşımaktadır. Bu yüzden yazı öğretimine başlanmasından itibaren öğretmenin yapması gereken hazırlıklar arasında yazı yazılması sırasında kağıdın ya da defterin nasıl tutulacağının öğretilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda öğretmenin göz ile kağıt arasında en uygun mesafeye dikkat ederek öğrencilerin kağıdı nasıl tutması gerektiğini de öğretmelidir (Öz ve Çelik, 2007, s. 88). Akyol(2010)'a göre kağıt veya defterin masa üzerinde öğrencinin önünde ve

masaya paralel şekilde konumlandırılması gerekmektedir. Öğrencinin defter ya da kağıda kolay bir biçimde ulaşılabilir olmasına da dikkat edilmelidir. Aynı zamanda yazılan defter ya da kağıdın da kaliteli olmasına özen gösterilmelidir.

2.6.7. Yazma hızı

Yazmayı etkileyen etmenlerden biri de yazma hızıdır. Öğrencilerin yazma hızı yazının kalitesini ve okunaklılığını doğrudan etkilemektedir. Çocuğun yazma hızı yavaş olduğu sürece yazı yazarken her zaman geride kalacaktır. Yazma hızı gereğinden fazla olduğu takdirde ise yine aynı şekilde yazısı okunaklı ve güzel olmayacaktır (Akyol, 2010).

2.6.8. Çizgi takibi

Yazmayı etkileyen diğer etmen ise çizgi takibidir. Yazı yazarken çizgi takibi yapamamak yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar arasında görülmektedir. Çizgi takibi yapılmadığında çocuğun yazısında düzen olmayacaktır. Bu da yazının düzgün ve okunaklı olmasını engelleyecektir (Akyol, 2010).

2.7. Yazma Öğretimi Sürecinde Yaşanan Sorunlar ve Yazma Hataları

Ateş, Çetinkaya ve Yıldırım(2014)' a göre yazmada yaşanan verilen sorun“ *Türkiye’ de okuryazarlığa ilişkin literatür incelendiğinde, yazmanın okumaya kıyasla ihmal edilmiş bir alan olduğunu söylemek mümkündür. Bu, sadece yazma ile ilgili sınırlı sayıda araştırma yapılmasından değil, yapılan araştırmaların belirli yaş grubu ve konularla sınırlı kalmasından da kaynaklanmaktadır.*” şeklinde açıklamıştır. İlk okuma yazma üzerine yapılan araştırmalarda ise genelde okuma yazma öğretimi veya yazı türü üzerine çalışmalar yapılmıştır. Yazma bakımından öğrencilerin defterlerinde yapmış oldukları hatalar değişik şekillerde yorumlanabilir. Sık görülen yazma hatalarının nedenleri şu şekilde belirtilmiştir (Ferah, 2007). Sağlık problemleri, psikolojik problemler, fiziksel sorunlar, sosyal problemler, zihinsel problemler, disgrafi, afazi, agrafi, olgunlaşma düzeyinin yetersizliği, oturma pozisyonu, hatalı kalem tutma, dikkat problemi, kelime dağarcığının yetersizliği, yanlış el tercihi, hatalı kağıt pozisyonu, yazma öğretim yönteminin uygun olmaması, yazma materyallerinin uygun olmaması, yazma

ortamının uygun olmaması, okulöncesi eğitim almama, yazmaya karşı isteksizlik olarak sıralanmaktadır. Belirtilen bu güçlükleri yaşayan öğrenci yazmayla birlikte diğer akademik becerilerinde de sorun yaşamaktadır. Yazma sorunu yaşayan öğrencinin belirlenmesi, desteklenmesi, öğrencinin yazma becerisini kazanması ve akademik gelişimi için çok önemli süreçler olabilmektedir (Ekmekçi, 2022).

İlkokulun ilk dönemlerinde öğrencilere kurallara ve şekillere uygun bir biçimde yazı yazma becerisi kazandırılması amaç edinilmektedir. Ancak bir çocuk harfleri doğru biçimde yazamıyorsa, yazı yazarken elini sıranın üzerine doğru bir biçimde konumlandırmıyorsa, kalemi parmakları ile doğru biçimde tutamıyorsa, çok hızlı veya çok yavaş yazıyorsa, sayfa üzerinde temiz olamıyorsa ve düzensiz yazı gösteriyorsa ve satırı takip edemiyorsa, bu çocuk sınıf içi yazma etkinliklerinde okunaklı yazı örneği ortaya koyamaz (Akyol, 2020, s.73-74). Bu durumları yaşayan öğrencinin yazma çalışmalarında bir takım yazma hataları görülmektedir. Yılmaz (2012) yazma hatalarını: “Ekleme, atlama, karıştırma, bölme, bozma, harfleri hatalı bağlama, yanlış yazma, noktalama işaretlerine dikkat etmeme, birleştirme, hatalı yerleştirme, yavaş yazma, okunaksız yazma, düzensiz yazma, ters yazma, anlam bütünlüğünün sağlanmaması” şeklinde sıralamıştır.

2.7.1. Ekleme hatası

Ekleme hatası, yazılacak metne, metinde olmayan harf, hece, sözcük ve cümlelerin yazılmasıdır. Böyle hatalar metnin anlamının değişmesine neden olmaktadır. Bu istenilen bir durum olarak görülmemektedir. Yazmada ekleme hatası varsa bu durum öğrencinin sesleri tam olarak öğrenmediğini göstermektedir (Yılmaz, 2012).

2.7.2. Atlama hatası

Atlama hatası, yazı yazarken acele etme ya da dikkatsizlik sonucunda metinde bazı yerlerin yazılmadan geçilmesi veya atlanması olarak görülmektedir. Atlama yapılan yazılarda genel olarak anlam sorunu görülmektedir. Bu sorun ilkökul birinci sınıflarda daha sık görülmektedir. Çünkü okuma yazmayı yeni öğrenen çocuk doğru yazdığını düşünerek atlama hatası yapabilmektedir (Yılmaz, 2012).

2.7.3. Karıştırma hatası

Karıştırma hatası, yazma dikkat gerektiren zihinsel ve fiziksel sürecin bir sonucudur. Anacak bazı öğrenciler bu dikkati sağlayamamaktadır. Bu nedenle yazı yazarken yazması gereken harflerin yerine başka harf ve kelime yazmaktadır. Bazen de harfleri yazarken birbirinin simetriği olan harflerle karıştırmaktadır. Örneğin, f-t, c-e, a-o, c-ç, s-ş gibi harfleri karıştırabilmektedir. Karıştırma hatası, büyük harf yerine küçük harf, küçük harf yerine büyük harfte yazabilmektedir (Gülerer ve Batur, 2004, s.86).

2.7.4. Bölme hatası

Bölme hatası, kelime ve heceleri uygun olmayan şekilde bölünmesi olarak söylenmektedir. Yanlış yerden bölme, satır sonunda yapılan bir kelime hatası ya da cümle içinde herhangi bir yerde de yapılmaktadır. Bu hatanın nedeni, heceleminin öğrenci tarafından tam olarak bilinmemesi, okuma yetersizliğinden veya dikkat eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bu hata hem sayfa düzenini hem de yazma şeklini etkileyecektir (Yılmaz, 2012).

2.7.5. Bozma hatası

Bozma hatası, her harfi yazarken belli bir şekli vardır ve bu şekle göre yazmak gerekir. Harflerin şekilleri yanlış veya dikkatsiz yazıldığında yazının başkası tarafından okunması güçleşmektedir (Şahin, 2010).

2.7.6. Harfleri hatalı bağlama hatası

Harfleri hatalı bağlama hatası, bu hata el yazısında sıkça rastlanmaktadır. El yazısını dik yazıdan ayıran en önemli farklılık da harflerin birbiri ile bağlantılı yazılması olarak bilinmektedir. El yazısının öğretilmesinde mutlaka harfler arasındaki bağlantının nasıl olması gerektiği de öğretilmektedir. Ancak birçok öğrencide bu hata rastlanmaktadır. Hatalı bağlama, harflerin başlama şeklinin yeterince öğrenilmemiş olması ve öğrencinin özensiz olması olarak görülmektedir (Taşkaya, 2019).

2.7.7. Noktalama işaretlerine dikkat etmeme hatası

Noktalama işaretlerine dikkat etmeme, yazılı bir metinde cümlelerin nereden başlayıp nerede bittiği noktalama işaretleri sayesinde anlaşılmaktadır. Aynı zamanda noktalama işaretleri cümlelerin anlamı için de çok önemlidir. Bu nedenle yazı yazarken noktalama işaretlerine dikkat etmek son derece önemli görülmektedir. Ancak bazı öğrenciler yazı yazarken noktalama işaretlerine dikkat etmeden yazmaktadır. Bu hatayı yapan öğrenciler genellikle noktalama işaretlerini gereksiz görmekte ve gerek duymamaktadır. Bu da yazma hatası olarak karşımıza çıkmaktadır (Taşkaya, 2019).

2.7.8. Hatalı yerleştirme hatası

Hatalı yerleştirme, yazının kağıda yerleştirilmesi konusu okulun ilk gününden itibaren öğretmenlerin üzerinde durduğu bir konudur. Ancak öğrencilerde yazı yazarken kelimeleri yanlış konumlandırma hataları sıkça görülmektedir. Ferah(2007)'a göre “Kelimeleri doğru bir hat üzerinde yaparak belli bir süre vermek, kelime elemanlarının keskin hatları ile görülmesini sağlamak, yani kağıt üzerinde şekilleri iyice kavratmak esastır.” Fakat bu durum bazı öğrenciler için alışkanlık haline gelmektedir (Taşkaya, 2019).

2.7.9. Okunaksız yazma hatası

Okunaksız yazma hatası, yazının başkaları tarafından okunamaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazen de yazıyı yazan öğrenci tarafından bile okunamamaktadır. Okunaksız yazmanın sebepleri ise aceleci davranmak ve dikkatsizlik olarak görülmektedir. Genellikle okunaksız yazan öğrenciler yazmaya önem vermemektedir. Yazının okunaksız olması aynı zamanda yazının çirkin olmasını da etkilemektedir (Taşkaya, 2019).

2.7.10. Düzensiz yazma hatası

Düzensiz yazma hatası, yazılan harflerin boyutunun farklı olması, harfler ve kelimeler arasındaki boşlukların gerekenden az ya da fazla olması olarak görülmektedir. Bu hatanın en önemli sebebi ise düzensiz yazma olarak belirlenmiştir. Düzensiz yazanlar aynı satırda düzenli yazı yazarken bir anda düzensiz bir şekilde devam edebilmektedir (Taşkaya, 2019).

2.7.11. Anlam bütünlüğünün sağlanmaması hatası

Anlam bütünlüğünün sağlanmaması, yazılan yazıların anlam olarak tam olmaması, düzenli bir akış içinde olmaması ve mantıksal ifadelerin kullanılmaması olarak görülmektedir (Doğangün, 2008). Yazıyı okuyan kişiden yazıyı bir bütünlük içinde anlaması beklenmektedir. Bu sorun genellikle yazının uzadığı durumlarda görülmektedir. Yani kısa olan yazılarda daha az görülürken yazı uzadıkça bu hata ortaya çıkmaktadır.

2.7.12. Yavaş yazma hatası

Yavaş yazma hatası, genellikle hatalı yerleştirme yapan çocuklarda daha çok görülmektedir. Yazma hızını etkileyen etmenler; kalem tutma, hız, cinsiyet, görsel algı, okunaklılık, kas kuvveti olarak sıralanmaktadır (Temur, Aksoy ve Tabak, 2012, s.310). Yazma hızı, çocuğun yazdığı yazı da etkilemektedir. Yani çocuk bakarak mı, dikte ederek mi, ezberden mi yazması gibi boyutlar yazıyı etkilemektedir. Aynı zamanda öğrencide görülecek çeşitli sağlık sorunlar ve öğrenme güçlükleri de öğrencinin yazma hızını etkileyebilmektedir.

2.8. İlgili Araştırmalar

Alanyazında yazma öğretimi ve yazma hatalarını ele alan, ülkemizde yapılmış olan yazma hatalarına ilişkin çalışmalar, yüksek lisans tezleri ve doktora tezlerinin bir kısmı aşağıda yer almaktadır.

Ekmekçi (2022), araştırmasında ilkokul ikinci sınıf öğrencilerinin yazma hatalarının belirli etkinlik ve yöntemlerle düzeltilmesini amaçlamıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Diyarbakır ili Çermik ilçesinde yer alan bir ilkokulun ikinci sınıfında öğrenim gören öğrencilerinden seçilmiş. Öğrencilerin yazma hataları araştırmacı tarafından geliştirilen “Yazma Hataları Tespit Formu” ve “Dik Temel Harf Hata Tespit Formu” ile ortaya konmuş. Süreçte elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiş. Yazma hatalarının giderilmesine ve yazı okunaklılığının geliştirilmesine yönelik bir eylem planı hazırlanmış. Süreç içerisinde öğrencilere harf, kelime, cümle, metin ve noktalama

işaretleri çalışmaları yaptırılmış ve yazı örnekleri incelenmiştir. Çalışmada yazma hatalarının düzeltilmesinde oluşturulan eylem planında harf, kelime, cümle ve metnin üzerinden gitme çalışmaları ve bakarak dikte etme çalışmaları uygulanmıştır. Öğrencilerin süreç içerisindeki gelişimine göre eylem planları düzeltilerek uygulanmış ve süreç sonunda toplanan yazı örnekleri incelenerek gelişimleri ortaya konmuştur.

Kasa Ayten ve Ekmekçi (2021), Covid- 19 pandemi döneminde ilkökul 1. ve 2. sınıfta okuyan öğrencilerin yazım hatalarını belirlemek, bu öğrencilerin dikkat etmeleri gereken önemi yazım kuralları, imla ve noktalama kurallarını ne kadar göz önünde bulundurduklarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak öğrencilerin seviyesine uygun bir metin seçilerek, dikte çalışması yapılarak öğrencilerden toplanmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, 1. sınıf öğrencilerinin en fazla harf karıştırma, cümle başı büyük harf hatası, harf çıkarma, kullanılmaması gereken yerde büyük harf kullanma, 2. sınıf öğrencilerinin en fazla cümle başı büyük harf hatası, özel isimde büyük harf hatası, harf karıştırma hataları tespit edilmiştir. Öğrencilerin çoğunlukla noktalama işaretlerine dikkat etmeden yazdıkları görülmüştür. Yazım hatalarının 2. sınıfta devam etmesi uzaktan eğitim sürecinde yazma çalışmalarının ihmal edildiğinin göstergesi olduğu düşünülmüştür. Araştırma sonucunda telafi eğitiminde yazım hatalarının giderilmesine yönelik çalışmalarının yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Ulu (2019), ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin dik temel yazılarını okunaklılık ve yazım hataları açısından incelemiştir. Tarama modeline göre tasarlanan araştırma, Afyonkarahisar’da 92 katılımcıdan oluşan ilkökul birinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin dik temel yazıları “Çok Boyutlu Okunaklılık Ölçeği” ve “Yazım Hataları Formu” ile değerlendirilmiştir. Araştırmada betimleyici istatistikler frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma yoluyla hesaplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin dik temel yazıları boşluk, ebat, biçim ve çizgi takibi açısından orta düzeyde okunaklı bulunmuştur. Öğrencilerin yazım hataları değerlendirildiğinde en fazla imla hataları yaptıkları tespit edilirken sırasıyla harf atlama/ekleme, hece atlama/ekleme, harf karıştırma, sözcük atlama/ekleme, satır sonu hece ayırma, kelimeleri bitişik/ayrı yazma, sözcüğü yanlış yazma, ters yazma açısından hata yaptıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin dik temel yazılarına ilişkin okunabilirlik toplam puanları ile yazım hataları toplam puanları arasında negatif yönde ve anlamlı ilişki

belirlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenlerin küçük sınıflardan itibaren okunaklı yazı yazamayan öğrencileri belirleyerek ortaya çıkacak yazma güçlüğü sorunlarını engellemeye çalışılabileceği önerilmiştir.

Batur ve Özdil (2018), yazım hatalarının giderilmesine yönelik bir öneri; manas oyunu araştırması adlı çalışmasında 4. sınıfa giden bir öğrencinin yazım yanlışlıklarını düzeltmeyi amaçlamıştır. Çalışma on dört gün sürmüştür. Mangala ve adam asmaca oyunlarından esinlenerek oluşturulmuştur. Yanlış yazılan kelimelerin belirlenmesi, öğrencilerin yaptıkları yanlışlarının tespit edilmesi, araçların hazırlanması, kelimelerin öğretimi, oyunun tanıtılması, grupların belirlenmesi, grupların oyun akışına göre sırayla tahtaya çıkması ve grupların değerlendirilmesi olmak üzere dokuz aşamadan oluşmaktadır. Sonuç olarak oyun temelli uygulamaların öğrencilerin ilgilerini çektiği ve yazım yanlışlarını düzeltmede olumlu etkisi olduğu gözlenmiştir. Bu bağlamda eğitim ve öğretimin her aşamasında oyunun çeşitli aşamaları kullanılarak öğrenme ortamlarının daha etkili hale getirilebilmesi önerilmiştir.

Göksu (2016), ilköğretim kademesindeki öğrencilere yönelik yazma becerileri ile ilgili 2005-2015 yılları arasında yapılan bilimsel makalelerin ve lisansüstü tezlerin çok boyutlu olarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda 63 makale ve 101 lisansüstü tez incelenmiştir. Çalışmada ilköğretim alanındaki yazma becerilerine yönelik 2005-2015 yılları arasında yapılan çalışmaların amaçları, bulguları, tarihi, yöntemi, çalışmanın örneklemi/katılımcıları, veri toplama yöntemi ve araçları incelenmiştir. Elde edilen veriler betimsel olarak analiz edilmiş ve çalışmaların frekans ve yüzdelik oranları hesaplanmıştır. Çalışmanın sonuçları, ilköğretim düzeyinde yazma becerileriyle ilgili en fazla makalenin 2015 (%23.8) yılında, tezin ise 2007 (% 17,82) yılında yapıldığını, makalelerin ve tezlerin daha çok tarama (%73.0), modelinde desenlendiği, hem makalelerde hem de tezlerde nicel (%39.7) yöntemin nitel (%34.9) yönteme göre daha çok kullanıldığı, makale ve tez çalışmalarındaki katılımcıların en fazla sınıf öğretmeni (%15.9) daha sonra da birinci sınıf öğrencilerinden (%14.3) seçildiğini göstermektedir. Sonuç olarak, ilköğretim alanındaki yazma becerileri ile ilgili çalışmalarda daha fazla deneysel modelin kullanılması, nitel yöntemin artırılması, gözlem, görüşme, ve diğer yöntemlerinde kullanılması önerisinde bulunulmuştur.

Kurtlu ve Korucu(2015) çalışmalarında, 6. sınıf öğrencilerinin dik temel ve bitişik eğik yazılarının yazım yanlışları ve noktalama işaretleri bakımından karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda beş araştırma sorusu oluşturulmuş ve araştırma

sorular doğrultusunda karma yöntem temelinde keşfedici sıralı desene göre yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini tipik durum örnekleme yöntemiyle seçilen 2014-2015 eğitim öğretim yılında Erzurum il merkezindeki Yakutiye ilçesinde Faik Güngör Ortaokulu 6. sınıfta öğrenim gören 28 öğrenci oluşturmuştur. Görüşme ve doküman incelenmesi veri toplama araçlarıyla elde edilen veriler betimsel analiz ve istatistiki analiz ile çözümlenmiştir. Sonuçlar incelendiğinde nitel ve nicel bulgulara ait sonuçların paralel olduğu, noktalama işaretlerini kullanma ve imla kurallarını uygulama bakımından bitişik eğik yazı ve düz dik temel yazı arasında kesin bir çizgi çizmenin ve bir yargıya varmanın doğru olmayacağı söylenmiştir. Noktalama işaretleri ve imla kurallarıyla ilgili bitişik eğik yazıda daha az hata yapıldığı, düz dik temel yazıda daha fazla sözcük kullanıldığı, her iki yazı türünde de yapılan hataların birbirine benzediği, bitişik eğik yazıda sözcüklerin, dik düz yazıda ise harflerin yanlış yazıldığı belirlenmiştir. Araştırmanın sonuçlarından hareketle bitişik eğik yazı ve düz dik temel yazı biçimlerini tanımlayıcı çalışmaların yapılmasının araştırmacılara yazı biçimlerini karşılaştırma bakımından kolaylık sağlayacağı, her iki yazı türüne ilişkin öğrenci tutumlarının belirlenmesinin de karşılaştırma yapmaya dayanak oluşturacağı, boylamsal çalışmalarla daha tutarlı verilerin elde edilmesi gerektiği söylenmiştir.

Ünlü ve Tok (2014) çalışmalarında, öğretmen görüşlerine dayanarak ilkökul, ortaokul ve lise seviyesinde yazma becerisinde karşılaşılan problemleri, karşılaştırmalı olarak analiz etmeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu 60 öğretmen oluşturmaktadır. Bu öğretmenler eşit olacak şekilde üç alandan seçilmiştir. Bu öğretmenler; sınıf öğretmeni, Türkçe öğretmeni ile edebiyat öğretmenleridir. Bütüncül çoklu durum deseni kullanılarak yapılan çalışmada veri toplama araçlarından “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlarda, yazma becerisinde öğrencilerin tüm seviyelerde genel olarak sorunlar yaşadıkları ve öğretmenlerin öğrencilere yazma çalışmaları için çok fazla zaman ayırmadıkları gözlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin izledikleri yolun ve kullandıkları araçların etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Demircioğlu (2014) yaptığı çalışmada, okul öncesi ve ilkökul birinci sınıf öğretmenlerinin yazmayı etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Tarama modeli ile yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini sınıf (n=6) ve okul öncesi öğretmenleri (n=5) oluşturmaktadır. Araştırmada öğretmen görüşlerine göre, yazmayı

etkileyen on faktörün olduğu, doğru kalem tutma şeklinin baş, işaret ve ortak parmakdan oluşması gerektiği, sınıf ortamında kullanılan sıraların öğrencilerin fiziksel özelliklerine uygun olması gerektiği, kalemin yanlış tutulması durumunda öğretmenlerin model olma, pekiştireç verme, gözlem yapma gibi tepkide bulundukları, okul öncesi eğitimin kalem tutmada önemli bir faktör olduğu, yazı yazarken kâğıt pozisyonun eğimli veya dik olabileceği sonucuna ulaştıkları görülmüştür.

Şahin (2012) çalışmasında, bitişik eğik yazı öğretirken sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu sorunların çözümü için yeni öneriler sunmayı amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini 266 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma tarama modeli ile yapılmış ve araştırmacı çalışmada “bitişik eğik yazı öğretiminde karşılaşılan problemler anketini” veri toplama aracı olarak kullanmıştır. Sonuç olarak öğretmenler, yazı öğretiminde çok fazla sorunla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin yazımında yanlışlık yaptıkları küçük harfler “f, r, s ve k”, büyük harfler “F, H, G, T ve D” olarak bulunmuştur. “B ile d”, “r ile n”, “m ile n”, “u ile v” harflerini yazarken birbiri ile karıştırdıkları görülmüştür.

Memiş ve Harmankaya (2012) çalışmalarında, ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin yazmadaki hatalarıyla görsel algı düzeylerini incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışmanın örneklemini 185 birinci sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma tarama modeli ile yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak “yazım hataları analizi” ve “gelişimsel görsel algı testi-2” kullanılmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrenci defterleri incelenmiştir, kelimelerin yazımı ile ilgili yazım hataları incelendiğinde öğrencilerin bütününe yakını yaptıkları hata kelime içinde harfleri unutulması durumudur. Daha az miktarda yapılan hata ise kelimeler arası boşluklara dikkat edilmemesi olmuştur. Cümle durumu hata başlığında öğrencilerin yine bütününe yakınının yaptıkları hata satır başında büyük harf kullanmama durumudur. Daha az sayıda öğrenci ise cümle yazımında satır çizgilerine dikkat etmeme hatasını yapmıştır. Yazma hataları genel anlamda incelendiği zaman hataların yarısından fazlasının kılavuz çizgilerini dikkate almadıkları ve yazıyı el yazısı ile dik yazdıkları görülmüştür. Tüm öğrencilerin onda birinden fazlasının ise sayfada satır başlangıçlarını farklı yerlerden yaptıkları ve noktalama işaretlerini uygun şekilde kullanmadıkları belirlenmiştir.

Demirkol (2012) yaptığı araştırmada, 2. sınıfa devam eden iki öğrencinin yazım hatalarının düzeltilmesi üzerine bir durum çalışmasında, yazım yanlışlıkları bulunan ve yazma güçlüğü olan iki öğrenciye uygulanan bireysel çalışma neticesinde öğrencilerin

gelişimlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada örnek olay incelemesi (durum çalışması) olarak desenlenmiş ve araştırmada nitel veri toplama teknikleri kullanılmıştır. Bu çalışmada amaçlı örnekleme türlerinden olan ölçüt örnekleme seçilmiştir. Bu çalışmada temel olarak gözlem yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini artırmak amacıyla görüşme ve doküman analizinden de yararlanılmıştır. 70 saatlik bir çalışma programı uygulanmış, araştırma boyunca öğrencilere yeterli düzeyde zaman ayrılmıştır. Öğrencilerin yazım yanlışlıkları derinlemesine analiz edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel yöntemle ortaya koyulmuştur. Bitişik eğik yazı yöntemiyle elde edilen yazı örnekleri sonucu öğrencilerin kağıt tutma ve kalem tutma hatalarının tamamen yok olduğu, seslerin yazımındaki bağlantı hataları ve yazıda eğim hatasından kaynaklanan harfler arası boşluğun gereğinden az ya da çok olması sorununu düzeltmenin oldukça zor olduğu ve zaman aldığı belirtilmiştir. Araştırma sonucunda ayrıca öğrencilerin, imla ve noktalama konusunda oldukça başarılı olduğu, okuma ve yazma hızının arttığı belirtilmiştir. Sadece virgül kullanımında öğrencilerin bazı hataları devam etmiştir. Araştırma sonunda her iki öğrencinin de doğru yazım ve heceleme başarılarının, araştırma öncesi ile kıyaslandığında oldukça arttığı gözlenmiştir. Ayrıca bu araştırma sonucunda her iki öğrencinin de yazma ve okuma hızlarının da arttığı gözlenmiştir.

Akyıldız (2011) yaptığı araştırmada, Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ilk okuma yazma öğretiminde ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazmaya başlama ve ilerleme aşamasının metin oluşturma evresinde yaptıkları sesli okuma ve yazma hatalarını; bu hataların cinsiyete, okul öncesi eğitim alma durumuna, ailenin gelir düzeyine göre, annenin eğitim durumuna, babanın eğitim durumuna göre dağılımını ve hatalara neden olan faktörleri belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmasını nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına örnek teşkil eden araştırmanın çalışma grubunu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yoluyla yapmıştır. Araştırmayı 2010-2011 eğitim öğretim yılında İstanbul ilindeki alt, orta ve üst sosyoekonomik düzeydeki okullarda öğrenim gören 45 birinci sınıf öğrencisi ve farklı sosyoekonomik düzeydeki okullarda görev yapan 31 birinci sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırma doküman incelemesi, görüşme ve kontrol listesi aracılığıyla toplanan veriler, nitel içerik analizi ile çözümlenmiştir. Sesli Okuma Hataları Formu ve Yazma Hataları Formu doğrultusunda değerlendirmeler yapmıştır. Araştırma sonucunda en fazla öğrenci tarafından yapılan sesli okuma hatası, tekrarlayarak okumaya bağlı “heceyi tekrar okuma”dır. Bu hatayı “ses atlama”, “sesleri değiştirerek okuma”, “vurguya dikkat etmeden okuma” ve “kelimeyi

tekrar okuma” hataları izlemektedir. Çeşitli değişkenlere göre sesli okuma hatalarının dağılımına bakıldığında cinsiyete göre belirgin bir farklılığın olmadığı; pek çok hata türünde okul öncesi eğitim almayan, ailesinin gelir düzeyi düşük, annenin eğitim durumu ilkokul ve baba eğitim durumu ilkokul olan öğrencilerin oranının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çeşitli değişkenlere göre yazma hatalarının dağılımına bakıldığında cinsiyete göre belirgin bir farklılığın olmadığı; pek çok hata türünde okul öncesi eğitim almayan, ailesinin gelir düzeyi düşük, anne eğitim durumu ilkokul ve v baba eğitim durumu ilkokul olan öğrencilerin oranının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmen görüşleri incelendiğinde, çalışma grubundaki öğretmenlerin çoğunluğu tarafından ifade edilen sesli okuma hatasının “parmakla izleme” olduğu görülmüş, bu hatayı “ses atlama” hatasının izlediği belirlenmiştir.

Bu kısımda yazma öğretimi ve yazma hatalarını ele alan, yurt dışında yapılmış olan yazma hatalarına ilişkin çalışmalar, yüksek lisans tezleri ve doktora tezlerinin bir kısmı aşağıda yer almaktadır.

Yasmine(2021)’nin yaptığı çalışmada, öğrencilerin yazı doğruluğu, sözdizimsel karmaşıklığı ve içeriksel karmaşıklığını biçim ve içerik odaklı karşılaştırmayı yapmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma karma yöntem araştırması ile yapılmıştır. Araştırmaya Ghardai University’de 2019 2020 eğitim öğretim yılının birinci döneminde yazılı anlatım dersine katılan İngilizce bölümünden 69 öğrenci katılmıştır. Veriler, öğrencilere farklı yazma görevleri verilerek toplanmıştır. Bu yazma görevleri, bireysel ev ödevleri ve kompozisyon yazma şeklindedir. Verilerin analizi süreç tür yaklaşımına göre yapılmıştır. Araştırmada öğrencilerden bir konu hakkında yazı yazmaları istenmiştir. Öğretmenler ve akranlar, öğrencilerin bu yazılarına geribildirimlerde bulunmuşlardır. Bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin düşük yeterlilik düzeyi, öğrencilerin öğretmenlerin geribildirimlerine aşına olmaması, öğrencilerin öğretmenlerin geribildirimlerini takip etmekte güçlük yaşadıkları görülmüştür. Aynı zamanda akran geribildiriminin daha yararlı olabileceği görülmüştür. Çünkü öğrencilerin kendini daha rahat hissettiği ve daha az utandığı görülmüştür.

Christine (2016)’nin yaptığı çalışmada, disleksi, disgrafi ve OWL-LD’si olan çocukların dilsel işlemedeki bilinen eksikliklerin bu çocuklar tarafından yazım hatalarının türünün ve ciddiyetini etkileyip etkilemediğini belirlemek için bu çocuklar üretilen yazım hatalarının sıklığını ve doğasını analiz etmeyi amaçlamıştır. Verileri toplamak için bu

çocuklara yazı yazdırılmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya 13 disgrafisi olan, 17 disleksisi ve 5 OWL-LD'si olan bireyler katılmıştır. Çalışma için, yazılı özet yazma görevleri sırasında yapılan tüm yazım hataları ayıklandı ve Fonolojik, Ortografik, Morfolojik Yazım Değerlendirmesi (POMAS) kullanılarak analiz edildi ve ardından önem ve sıklığı belirlemek için POMplexity (bir hata şiddeti ölçüsü) ile yeniden kodlandı. Bu kodlama fonoloji, imla ve morfoloji dilsel kategorilerinde yapılan yazım hatalarının sayısı şeklinde yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda hata sıklığı ile ilgili olarak, yalnızca disgrafisi olan öğrenciler, OWL-LD'si olan öğrencilere göre önemli ölçüde daha az hata yaptı ve teşhis kategorisine bakılmaksızın tüm katılımcılar, okuma koşulunun ardından yazılan özetlerde daha fazla hata üretti. Öğrenme güçlüğü olan çocukların yazım hatalarının, çapraz kod eşlemede beklenen dilsel bozulmaları yansıttığını ve öğrenme güçlüğü olan çocukların bu yazım eksikliklerini uygun bir yaştan sonra gösterebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Ireen (2015) yaptığı araştırmada, Zambiya'nın Kabwe ve Monze Bölgelerindeki seçilmiş okullarda ikinci dil olarak İngilizce öğrenen 11. Sınıf öğrencilerinin yaptığı genel hataları incelemeyi ve yapılan yaygın dil hataları üzerine yapılan tüm öğretime rağmen öğrencilerin neden hata yapmaya devam ettiğini ortaya koymayı amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Veriler, seçilen altı lisede 120 katılımcı ile yazılı kompozisyonlar uygulanarak elde edilmiştir. Verilerin analizi, ortaya çıkan temalar doğrultusunda içerik analizi ve tanımlayıcı istatistiklerle analiz edilmiştir. Araştırmaya Zambiya'nın Kabwe ve Monze Bölgelerindeki seçilmiş okullarda ikinci dil olarak İngilizce öğrenen 11. Sınıf öğrencilerinden oluşan 120 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonucunda, İngilizceyi ikinci dil olarak öğrenen bu öğrencilerin örneklerinde en yaygın olarak karşılaşılan haralar 4 ana grubu oluşturmuştur. Bu gruplar, gramer, sözcüksel, anlamsal ve fonetik hatalardır. En fazla görülen hatalar, edat, imla ve noktalama hataları, yanlış ifadeler, yanlış kelime sırası, yanlış zaman ifadeleri, çift dilbilgisi işaretleri, benzer telaffuza sahip kelimeler olarak belirlenmiştir. Yapılan hataların çoğunun dil içi değil, diller arası aktarımdan meydana gelen hatalar olduğu görülmüştür. Seçilen Zambiya okullarındaki 11. çalışmanın sonucu, çok dilliliğin okullarda yazılı İngilizce kalitesini etkilediğini ortaya koymuştur. Tüm ülkeye genellenebilecek sonuçların üretilebilmesi için Zambiya'nın on ilinin tamamında aynı çalışmanın yapılması gerektiği de belirtilmiştir.

Kapola (2013) yaptığı çalışmada, Namibya'daki Omusati Eğitim Bölgesinden seçilen, iki ortaokuldan ESL'de 11. sınıf öğrencileri tarafından yapılan yazma hatalarının analizini ele almaktadır ve İngilizce yazılmış 400 denemedeki yazım hatalarını belirlemeyi ve analiz etmeyi amaçlamıştır. Araştırmacı nicel ve nitel yaklaşımlardan oluşan karma yöntem uygulamıştır. Yazım hatalarını belirlemek için nicel yöntem, yazım hatalarını incelemek için nitel yöntem kullanmıştır. Araştırmaya Namibya'daki Omusati Eğitim Bölgesinden seçilen, iki ortaokuldan 400 11. sınıf öğrencisi katılmıştır. Verileri bu çalışmaya katılan 400 11. sınıf öğrencisine deneme yazdırarak toplamıştır. 400 11. sınıf öğrencisinden topladığı 400 deneme yazısı verilerini oluşturmuştur. Veriler karma yöntemle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, en yaygın hatalar kelimelerin kötü seçimi, imla, noktalama işaretleri, zamanlar, atlanan kelimeler, tekil ve çoğul kelimelerin doğru kullanımı, ve büyük harf kullanımı tespit edilmiştir. Hataların niceliksel analizleri, öğrencilerin belirlenen kategorilerde birçok hata yaptıklarını ve ana dillerinden etkilendiklerini açıkça göstermiştir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla hata yaptığı görülmüştür. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve özellikle öğretmenlerin bu çalışmanın bulgularını göz önünde bulundurması ve öğrencilerin İngilizce yazmalarını geliştirecek öğretmen ve öğrenme stratejilerini uygulaması gerektiği söylenmiştir.

Kano (2011) yaptığı çalışmada, çocukların yazım hataları yapma biçimlerinin yetişkinlerden ne kadar farklı olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada hem çocuklardan hem de yetişkinlerden yani zıt katılımcı gruplardan veriler toplanmıştır. Çalışmaya yaşları 7 ile 10 arasında değişen 231 ilkokul öğrencisinden ve 229 bilgisayar lisans öğrencisinden veriler toplanmıştır. Yetişkinlerden veri toplamaya yönelik çeşitli yöntemlerin çocuklara uygunluğu açısından gözden geçirilmiştir. Yetişkinlere karşı önyargı oluşturabilecek birkaç sorun tespit edilmiş ve bu sorunları çözmek için yeni ifade seti, yeni veri toplayıcı ve yeni bilgisayar deneyimi anketleri geliştirilmiştir. Hem çocuklar için hem de yetişkinler için yapılan yazım hatalarına göre yeni bir sınıflandırma yöntemi tanımlanmış. Sonuç olarak, çocukların sıklıkla yaptığı hataların yetişkinlerin nadiren yaptığını göstermektedir. Çocukların yaptıkları hatalar genellikle karakterin şekillerini yapma konusunda olduğu görülmüştür.

Yapılan araştırmalar neticesinde yapılan hataların genellikle harflerin şeklinin doğru yapılmaması, büyük harf kullanımının yanlış olmasından, imla ve noktalama işaretlerine dikkat edilmemesinden, özel isimleri yazarken büyük harf

kullanılmamasından, satır çizgisi ve satır başına dikkat edilmemesinden kaynaklanan sorunlar olduğu görülmüştür.

Bu çalışmada, yukarıda verilen çalışmalarda yapılan yazma hatalarını da göz önünde bulundurarak Türkçe derslerinde ilkokul öğrencilerinin farklı metin türlerinde yaptıkları yazma hatalarını belirlemek amaçlanmıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, kullanılacak desen, katılımcılar, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmanın amacı Türkçe derslerinde ilkokul öğrencilerinin farklı metin türlerinde yaptıkları yazma hatalarının belirlenmesidir. Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, olay ve olguların doğal ortamında gerçekçi, bütüncül bir bakış açısıyla ele alındığı bir araştırma yöntemi olarak tanımlanabilir. (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.41). Nitel araştırmaların yaklaşımını belirlemede ve araştırma sürecinin bu yaklaşım çerçevesinde tutarlı olmasını sağlayan araştırma modelleri bulunmaktadır. Nitel araştırma modelleri; kuram oluşturma, kültür analizi, olgu bilim, durum çalışması, eylem araştırması olmak üzere beş tanedir. Bu araştırmada var olan durumun tespit edilmesine yönelik durum çalışması tercih edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Durum çalışması, incelenen güncel bir duruma özgü olarak nasıl veya neden olan kişiyle başlayan sorulara yanıt arayan, araştırmacıya derinlemesine zengin veri toplama olanağı sağlayan, nitel araştırma türüdür (Yin, 2014). Durum çalışmalarının asıl amacı; belirlenen durumların kesin olarak tanımlanması ve yeniden yapılandırılmasıdır. Araştırmalarda durum çalışmaları, bir olayı meydana getiren ayrıntıları tanımlamak ve görmek, bir olaya ilişkin olası açıklamaları geliştirmek, bir olayı değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır (Gall, Borg, 1996). Durum çalışmalarında bir durum derinlemesine incelendiği için veri toplama yöntemlerinde çeşitlik olması güvenilir sonuçlar alınmasını sağlayacaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 301).

Yıldırım ve Şimşek (2021, s. 304), durum çalışması yapılırken izlenebilecek aşamaları sekiz başlık altında sıralamıştır. Aşağıda bu çalışmanın durum çalışması yapılırken izlenen aşamaları sekiz başlık altında açıklanmıştır:

Araştırma sorularının geliştirilmesi: Araştırmada cevap aranan temel soru, “İlkokul öğrencilerinin farklı metin türlerinde yaptıkları yazma hataları nelerdir?” biçimindedir. Araştırmanın alt sorularının geliştirilmesi: Araştırmanın temel sorusuna dayanarak oluşturulan alt soruları şu şekildedir:

- İlkokul öğrencilerinin dikte yaparak, bakarak yazma, okuduğu metinden anladığını yazma ve bir konuda fikrini yazma türlerinde yaptıkları yazma hataları nelerdir?
- İlkokul öğrencilerinin dikte yaparak, bakarak yazma, okuduğu metinden anladığını yazma ve serbest yazma türlerinde yaptıkları yazma hatalarının sınıf düzeylerine göre dağılımı nasıldır?
- İlkokul öğrencilerinin yaptıkları yazma hatalarının çözümüne ilişkin öğretmenlerin önerileri nelerdir?

Analiz biriminin belirlenmesi: Araştırmanın analiz birimini, bir ilkokulun öğrencileri ve o sınıfın öğretmeni oluşturmaktadır. Analiz birimine o sınıfta gerçekleştirilen dört metin türünde yazılar yazdırılarak elde edilen veriler oluşturmaktadır.

Çalışılacak durumun belirlenmesi: İnceleme araştırmacının bulunduğu ilçede yer alan bir ilkokulda yapılmıştır. Okulun öğretmen ve idarecileriyle görüşmüş ve yazılı izinler alınmıştır. Aynı zamanda çalışmaya katılacak öğrencilerin velilerinden de gerekli izinler alınmıştır. İzinlerin tamamlanmasından sonra uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

Araştırmaya katılacak bireylerin belirlenmesi: Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yoluyla seçilmiştir. Araştırma için okulun idarecileri, sınıf öğretmenleri ve öğrenci velileri ile görüşülüp sözlü ve yazılı izinler alınmıştır.

Verilerin toplanması ve toplanan verilerin alt problemlerle ilişkilendirilmesi: Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak amacıyla birden fazla veri toplama aracı tercih edilmiştir. Araştırmadan elde edilecek nitel veriler, araştırma sorusuna ve alt problemlerine uygun olacak şekilde Şanlıurfa'nın Harran ilçesinde yer alan devlet okulunda 2021-2022 öğretim yılı ikinci dönemindeki yürütülen Türkçe derslerinde toplanmıştır.

Verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması: Veri analizinde elde edilen veriler araştırmanın alt problemleriyle ilişkilendirilmiştir. Verilerin analizinde içerik analiz yönteminden yararlanılmıştır.

Durum çalışmasının raporlaştırılması: Durum çalışması raporunda problem ve alt problemlere uygun başlıklar altında yer verilir. Verilen her başlığın altında yazan bilgiler birbiriyle uyumlu ve birbirini takip eder nitelikte olmalıdır. En önemlisi de raporlarda grafik ve tablolarla açıklamalar desteklenmelidir (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Araştırma bu adımları dikkate alarak raporlaştırılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırma Şanlıurfa ilinin Harran ilçe merkezinde yer alan bir ilkokulda 2021-2022 Eğitim Öğretim yılında öğrenim gören 1. sınıf, 2. sınıf, 3. sınıf ve 4. sınıf öğrencileri ve onların sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilecektir. Araştırmaya okulda bulunan 8 sınıf öğretmeni katılacaktır. Araştırmanın katılımcılarının belirlenmesinde amaçlı örnekleme türlerinden olan ölçüt örneklemeden yararlanılmıştır.

Örnekleme, araştırmacının kendi hedefine yönelik seçimler yaparak kendi örneklemini oluşturmasıdır. Oluşturulan bu örneklemin ardından araştırmanın amacına yönelik seçilmesinden, elde edilen sonuçların örnekleme göre yorumlanması gerekmektedir (Şimşek, 2012, s. 121).

Ölçüt örnekleme yöntemi, önceden belirlenmiş ölçütleri karşılayan tüm durumun çalışılmasıdır. Bu ölçütler araştırmacı tarafından belirlenebileceği gibi önceden belirlenmiş bazı ölçütler de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada katılımcıların belirlenmesindeki ölçütler; Türkçe dersine katılan ilkokul öğrencilerinin belirlenmesi, sınıfta gerçekleştirilen yazma becerilerinin incelenmesi ve katılımcıların gönüllü olarak çalışmaya dahil olması şeklinde belirlenmiştir.

Katılımcılar Harran ilçe merkezinden seçilen yer alan bir ilkokuldan, 1. sınıf, 2. sınıf, 3. sınıf ve 4. sınıflarında eğitim öğretim gören 180 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma bu öğrencilerden toplanan 366 veri ile gerçekleştirilecektir. Araştırma, toplam 77 öğrenciye serbest yazma çalışması, 81 öğrenciye anladığını yazma çalışması, 116 öğrenciye dikte yazma çalışması ve 88 öğrenciye bakarak yazma çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Etkinlikler farklı günlerde yapıldığı için çalışmaya katılan öğrenci sayıları, öğrencinin yazma çalışmasının uygulanacağı gün okula gelmemesi ve sağlık durumu gibi etkenlerden dolayı metin türlerine göre öğrenci sayıları değişkenlik göstermektedir. Katılımcıların özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 4.1’de yer almaktadır.

Tablo 3.1. Öğrencilerin özelliklerine ilişkin bilgiler

Öğrenci Özellikleri		n			
Yazma Türleri		Bakarak Yazma	Dikte Yazma	Serbest Yazma	Anladığını Yazma
Sınıf	1.Sınıf	12	31	17	18
	2.Sınıf	19	17	17	17
	3.Sınıf	25	36	9	12
	4.Sınıf	34	32	32	34
Cinsiyet	Kız	50	65	35	36
	Erkek	38	52	40	39
Toplam		366 Veri			

Tablo 3.1’de sınıf düzeyinde bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin özellikleri incelendiğinde bakarak yazma metin türüne katılan 90 öğrenci, dikte yazma metnine katılan 116 öğrenci, serbest yazma metnine katılan 71 öğrenci, anladığını yazma metnine katılan 81 öğrenci görülmektedir. Tablo 1’de cinsiyet durumuna bakıldığında araştırmaya bakarak yazma metninde 50 kız, 38 erkek öğrenci, dikte yazma metninde 65 kız, 52 erkek öğrenci, serbest yazma metninde 33 kız, 40 erkek öğrenci ve anladığını yazma metninde 36 kız, 39 erkek öğrencinin katıldığı görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları olarak yazma hatası değerlendirme formu, öğretmen görüşme formu ve dört farklı metin türü kullanılmıştır. Araştırma sorularına yanıt aramak amacıyla geliştirilmesi ve kullanılması planlanan veri toplama araçları aşağıda açıklanmıştır.

3.3.1. Yazılı metinler

Öğrencilere yazdırılan metinler şu şekildedir: 1. Sınıflarda dikte metni olarak EK.7’ de yer alan Kartopu metni seçilmiştir. 2. Sınıflarda dikte metni EK.8’ de yer alan Karga ile Koyun metni seçilmiştir. 3. Sınıflarda dikte metni EK.9’da yer alan Küçük Çocuk metni seçilmiştir. 4. Sınıflarda ise dikte metni EK.10’da yer alan Pembe Kuşa Ne Oldu? Metni seçilmiştir. Bir konuda fikrini yazma türünde ise sınıflarda ortak olarak “Kitap Sevgisi” belirlenmiştir. Bakarak yazma türünde sınıflarda ortak olarak EK.11’ de yer alan Spor ve Beslenme metni seçilmiştir. Okuduğunu anlama metni olarak 1. ve 2. Sınıflarda EK.12 ‘de yer alan Gülünecek Bir Şey Mi Var? metni seçilmiştir. 3. ve 4. Sınıflarda

EK.13 'te yer alan Kar Tanesinin Macerası seçilmiştir. Sınıf düzeylerine uygun olarak seçilen metinler, hikâye edici, bilgilendirici ve şiir türünde olmasına dikkat edilmiştir. Bu seçilen metin türleri MEB onaylı ders kitaplarında yer alan metinlerdir. Öğrencilere yazdırılacak olan bu metinler öğrenci seviyesine uygunluğu ve ilgi çekici olması uzman görüşü alınarak seçilmiştir. Metinler seçilirken cümle ve kelime sayılarına, öğrencinin ilgisini çekme durumuna dikkat edilmiştir. Uzman görüşleri; üniversitede bulunan öğretim görevlisi, araştırmanın yapıldığı alanda yer alan sınıf öğretmenleri ile Türkçe eğitimi alanında çalışan kişilerden alınmıştır. Temel eğitim bölümünde yer alan Prof., Doc., ünvanlarına sahip dört alan uzmanı ile MEB'de görev yapan iki sınıf öğretmeninden alınmıştır. Öğrencilere yazılacak olan yazıların zamanı, sınıf öğretmenleri ile birlikte planlanmıştır. Metinler iki hafta süre ile Türkçe derslerinde yazdırılmıştır.

Araştırmada kullanılacak metinler araştırmaya katılacak olan öğretmenlere önceden bilgi verilmiş ve bilgilendirilmiştir. Dikte yaparak yazılacak olan metinde öğretmen tarafından bir defa, sınıfta bulunan öğrencilerin büyük çoğunluğu kelimeyi duyamadıysa ya da anlamadıysa iki defa seslendirilerek yazdırılmıştır. Öğretmen yazı yazma esnasında herhangi bir müdahalede bulunmamış ve yazılan yazılar uygulama sonunda öğrencilerden toplanmıştır. Bakarak yazma çalışmasında öğretmen metni tahtaya yazmış ve yazı öğrenciler tarafından kâğıda yazılmıştır. Öğrencilerin yazılarına herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Uygulama sonunda yazılan yazılar öğrencilerden toplanmıştır. Anladığını yazma türünde ise öğretmen metni okumuş, öğrenciler bu metinden anladığını yazmış ve uygulama sonunda yazılan yazılar öğrencilerden toplanmıştır. Bir konuda fikrini yazma türünde öğrencilere tüm sınıflarda ortak bir konu verilmiş ve o konu hakkındaki fikrini yazmış ve uygulama sonunda yazılan yazılar öğrencilerden toplanmıştır. Öğrencilere tüm metinler için yaklaşık bir ders saati yani 40 dakikalık bir süre verilmiştir.

Öğrencilerin yazdıkları yazılara kodlar verilmiştir ve bu kodlar ile bulgulara sunulmuştur. Bakarak yazma metni B1, B2, B3 vb. şeklinde kod verilmiştir. Dikte yazma metni D1, D2, D3 vb. şeklinde kod verilmiştir. Anladığını yazma metni A1, A2, A3 vb. şeklinde kod verilmiştir. Serbest yazma metni S1, S2, S3 vb. şeklinde kod verilmiştir. Bu şekilde araştırmaya katılan her öğrenciye sınıf düzeyinde ve metin türüne bağlı olarak kodlar verilmiştir.

3.3.2. Yazma hataları değerlendirme formu

Yazma hatası değerlendirme formunu geliştiren Doç. Dr. Başak KASA AYTEN'den ve Sema EKMEKÇİ'den yazılı ve sözlü olarak izin alınmış ve uygulanmıştır. Bu değerlendirme formunda öğrencilerin yazma hataları 4 düzeyde incelenmiştir. Bunlar; harf düzeyinde, kelime düzeyinde, yazı ve sayfa düzeni düzeyi ve imla ve noktalama düzeyleridir. Harf düzeyinde; dik temel harflerin şekline uygun yazılması, harfi uygun büyüklükte yazma, eklentisi ve uzantısı olan harfleri doğru yazma, benzer harfleri karıştırmadan yazma ve dik temel harfleri eğik yazma başlıkları bulunmaktadır. Kelime düzeyinde; kelime içinde eksik veya fazla harf bırakmadan yazar, kelime içinde eksik veya fazla hece bırakmadan yazar, cümle içinde eksik veya fazla kelime bırakmadan yazar ve kelimeyi hatasız ve doğru yazar başlıkları bulunmaktadır. Yazı ve sayfa düzeninde; sayfa düzeni ve temizliğine dikkat eder, satır çizgisine ve satır başına dikkat eder, okunaklı yazar ve harfler, kelimeler ve cümleler arası uygun boşluğu bırakır başlıkları bulunmaktadır. İmla ve noktalama düzeyinde; başlığı uygun konumlandırma ve büyük harfle yazma, cümle başı ve özel isimleri büyük harfle başlama, nokta, virgöl, soru işareti, ünlem, kısa çizgi, konuşma çizgisi ve kesme işaretini yerinde kullanır başlıkları bulunmaktadır. Yazma hataları değerlendirme formunda evet, hayır ve kısmen bölümleri vardır. Bu çalışmada evet işaretlenenler yazma hatalarına dahil edilmemiştir. Kısmen ve hayır kısmına işaretlenenler ise yazma hatası olarak kabul edilmiştir. Yazma hatası değerlendirme formu EK 6'da sunulmuştur.

3.3.3. Görüşme formu

Görüşme, en az iki kişi arasında gerçekleştirilen ve araştırmanın amaçları doğrultusunda yürütülen soru ve cevaba dayalı veri toplama aracıdır (Balaban Salı, 2015). Sosyal bilimler alanında yürütülen araştırmalarda, yapılacak görüşmenin ne derece yapılacağı, araştırmanın amacına, veri toplamanın derinliğine, katılımcıların özelliklerine ve görüşmeler için belirtilen süreye bağlıdır. Belirtilen etkenler göz önünde bulundurularak araştırmacı görüşme türünü belirler (Balaban Salı, 2015). Görüşme türleri; yapılandırılmamış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmış görüşme olmak üzere üçe ayrılmıştır.

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme türü belirlenmiştir. Görüşme araştırmanın sonunda öğretmenlerden görüşme sorularına ilişkin cevaplar yazılı olarak

toplanmıştır. Görüşmeye başlamadan önce tüm öğretmenlere görüşme hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Görüşmeye toplam 8 öğretmen katılmıştır. Öğretmenler, 1. sınıf, 2. sınıf, 3. sınıf ve 4. sınıf öğretmenleridir. Her sınıf düzeyinden 2 öğretmen katılmıştır. Bulgularda verilen öğretmen görüşleri Ö1, Ö2, Ö3 vb. şeklinde kod verilmiştir. Görüşme başında öğretmenler, yapılacak araştırma hakkında bilgilendirilmiş, sormak istedikleri ve söylemek istedikleri hakkında konuşulmuştur. Bu şekilde öğretmenlerin kendini rahat hissetmeleri amaçlanmıştır. Görüşme sorularının verilmesinin ardından öğretmenler görüşme sorularını cevaplamıştır. Öğretmen görüşme formu EK 5’te sunulmuştur.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın verilerin analizinde, betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda verilerden elde edilen sonuçlar önceden belirlenen kategorilere uygun olarak gruplanmış ve yorumlanmıştır. Araştırmada öğrencilerden toplanan farklı metin türlerine ilişkin metinler, araştırmacı tarafından yazma hataları bulunarak doğrudan bulgularda sunulmuştur.

Betimsel analizde, araştırmada toplanan veriler daha önceden belirlenen temalara göre yorumlanır. Görüşülen ya da gözlenen katılımcılardan elde edilen veriler doğrudan alıntılarla aktarılır (Şimşek ve Yıldırım, 2016). Araştırmanın eklerinde sunulan veri toplama araçları ile veriler toplanmıştır. Veri toplama işi bittikten sonra her bir veri detaylı olarak incelenmiş ardından da betimsel analiz yapılmıştır.

Geçerlik: Karasar (2020, s.194), “ölçmede geçerlik, ölçülmek istenen şeyin doğru bir şekilde ölçülebilme derecesidir” şeklinde tanımlamıştır. Elde edilen verilerin detaylı olarak aktarılması, bir resim gibi araştırmaya yansıtılması ve ek yöntemler kullanılarak teyit edilmesi gerekir (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s.281). Geçerlik, iç ve dış geçerlik olarak iki ayrı bölümde incelenebilir. İç geçerlik, araştırma sürecindeki etkinliklerin amacına ve konusuna hizmet etmesidir. Araştırmacı araştırma sürecinde sürekli kendini sorgulamalı, bulgularının ve sonuçlarının tutarlı olup olmadığını, gerçeği yansıtmadığını denetlemelidir. Dış geçerlik, araştırmanın yansıttığı bulgu ve sonuçların genellenebilirliği ile ilgilidir. Sosyal bilimlerde yapılan genellemeler, nicel araştırmalardaki gibi doğrudan yapılamaz. Ancak belli bir dereceye kadar benzer durumlara genellenebilir (Karasar, 2020; Kayaalp, 2021; Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Araştırmada geçerliği arttırmak amacıyla, uzman incelemesi, ayrıntılı betimleme, doğrudan alıntılar, çeşitleme yöntemlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın iç geçerliğini sağlamak adına veri toplama sürecinde çeşitli veri toplama araçları kullanılmış; veriler farklı gün ve saatlerde toplanmıştır. Araştırmanın dış geçerliğini sağlamak adına amaçlı örnekleme ile katılımcılar seçilmiş ve araştırmada toplanan veriler ayrıntılı olarak bulgulara yazılmıştır.

Güvenirlilik: Araştırma sonuçlarının gerçeği yansıtırma derecesi ve bunun yanında benzer sonuçlara benzer süreçlerin ardından ulaşması ile ilgilidir (Ekiz, 2020; Karasar, 2020). Güvenirlilik, iç ve dış güvenirlilik olarak ikiye ayrılmaktadır. İç güvenirlilik, araştırmada kullanılan ölçme araçlarının tutarlılığıdır. Farklı bir araştırmacı aynı veri ya da aynı ölçme araçlarıyla benzer sonuçlara ulaşması gerekir. Dış güvenirlilik, elde edilen sonuçların benzer şartlarda benzer şekilde elde edilmesini ifade eder. Sosyal bilimlerin yapısı gereği araştırmacının bakış açısı ve ortamdan kaynaklanacak değişimlere göre benzerlik ilkesi önemlidir. Araştırmalar benzer koşullarda benzer sonuçlara ulaşmalıdır (Karasar, 2020; Kayaalp, 2020; Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırmanın güvenirliliği, araştırmacı dışında bağımsız iki kişi ile sağlanmaya çalışılmıştır. Öncelikle öğrencilerin yazısındaki yazma hataları araştırmacı tarafından yazma hataları değerlendirme formuna göre belirlenmiştir. Daha sonra bağımsız diğer iki kişi de yazma hataları değerlendirme envanterine göre hataları belirlemişlerdir. Bu şekilde sonuçlar karşılaştırılmış ve güvenirlilik sağlanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın güvenirliliğini arttırmak amacıyla veriler bulgulara dönüştürülürken sistematik ve ayrıntılı olarak işlenmiştir. Verilerin bulgulara dönüştürülmesinde verilere ilişkin tablolara ve öğrencilerin yazılarına ilişkin görsellere yer verilmiştir. Veri toplama sürecinden sonra uzman görüşü alınmış, görüş birliği ile bulgular temalara ayrılmıştır. Araştırma süreci boyunca danışman ile koordineli çalışılmış, danışmanın görüş ve önerileri araştırma boyunca alınmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde betimsel analizle çözümlenen verilerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen bulgular araştırmanın amaçları doğrultusunda, “Metin türlerine göre yapılan yazma hatalarına ilişkin bulgular”, “Farklı sınıf düzeylerinde öğrencilerin farklı metin türlerinde yaptıkları hatalara ilişkin bulgular” ve “İlkokul öğrencilerinin yaptıkları yazma hatalarının çözümüne yönelik öğretmenlerin önerilerine ilişkin bulgular” olmak üzere üç temada toplanmıştır.

4.1. Metin Türlerine Göre Yapılan Yazma Hatalarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci amacı doğrultusunda metin türlerine göre ilkökul öğrencilerinin yaptıkları yazma hataları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu temel amaca bağlı olarak ilkökul öğrencilerinin bakarak yazma, serbest yazma, dikte yaparak yazma ve anladığını yazma metin türlerinde ve öğrencilerin harf, kelime, imla ve noktalama ve yazı ve sayfa düzeni düzeylerinde yaptıkları hatalar ile bu hataların sıklık düzeyleri Tablo 4.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2. Metin türlerine göre öğrencilerin yazma hatalarına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kategori	f			
			Bakarak (f1)	Dikte (f2)	Serbest A. Yazma (f3)	A. Yazma (f4)
Harf Hataları	Harfin Konumlandırılması	Uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma	70	94	65	69
		Harfin boyutunu büyük-küçük yazma	67	88	61	68
	Harfin Biçimi	Harfin şeklinde boşluk bırakma	23	36	23	33
		Harf biçimini ters yazma	61	75	60	66
		Harf uzantılarını eksik yazma	62	81	61	69
		Harf ekleme	16	17	10	15
	Kelimenin İçindeki Harf Hataları	Harf çıkarma	44	74	46	51
		Harflerin yerini değiştirme	41	63	47	46
		Harfi karıştırma	29	47	30	36

Kelime						
Hataları		Hece hataları	12	32	8	8
		Hece çıkarma	30	57	39	41
	Kelimenin Bütününe	Kelime atlama	33	49	37	36
	Yönelik Hatalar	Kelimeyi tekrarlama	11	18	11	9
		Kelimeyi yanlış yazma	41	63	47	46
		Özel isimde büyük harf hatası	57	69	54	55
		Cümle başı büyük harf hatası	50	73	50	62
	Yazım Kuralları	Başlıktaki küçük harf hatası	51	64	50	49
		Soru ekini bitişik yazma	*	*	*	*
İmla ve						
Noktalama	Noktalama	Nokta	53	66	58	65
Hataları	Kuralları	Virgül	71	73	66	74
		Ünlem	*	15	*	*
		Soru işareti	*	22	24	35
		Kesme işareti	*	42	26	5
		Konuşma çizgisi	*	*	3	3
		Kısa çizgi	80	88	74	74
		Harfler arası boşluğun olmaması	23	36	23	33
	Yazı Düzeni	Kelimeler arası boşluğun uygun olmaması	58	73	59	59
Yazı ve Sayfa						
Düzeni Hataları	Sayfa Düzeni	Başlığı satırı ortalamadan yazma	24	46	36	34
		Paragrafa uygun yerden başlamama	79	102	73	78

Tablo 4.2. incelendiğinde bakarak yazma etkinliğinde; harf düzeyinde ilkokul öğrencilerinin en çok yaptıkları hatanın uzantısı olan harflerin uzantısını doğru yazmama olduğu en az hatanın ise dik temel harflerin biçiminde olduğu görülmektedir. Kelime düzeyinde ilkokul öğrencileri en fazla hatayı kelime içinde eksik harf bırakarak en az hatayı ise kelimelerde fazla harf kullanımında yaptığı görülmüştür. İmla ve noktalama düzeyinde ilkokul öğrencileri en fazla kısa çizginin kullanımında hata yapmış en az yapılan hata ise başlığı uygun konumlandırma olmuştur. Yazı ve sayfa düzeni düzeyinde

ilkokul öğrencilerinin en fazla sayfa düzeni ve temizliği hatasını yaptığı en az yaptığı hatanın ise satır başına dikkat ederek yazma olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4.2 incelendiğinde dikte yaparak yazma etkinliğinde; harf düzeyinde ilkokul öğrencilerinin en çok hatayı uzantısı olan harfleri doğru yazmada en az hatayı ise dik temel harflerin biçiminde yaptıkları görülmektedir. Kelime düzeyinde ilkokul öğrencilerinin en çok hatayı kelime içinde eksik harf bırakarak yazdıkları, en az hatayı ise kelime içinde fazla harf bırakmadan yazdıkları gözlemlenmiştir. İmla ve noktalama düzeyinde ilkokul öğrencilerinin en çok hatayı kısa çizgi işaretinin kullanımında en az hatayı ise ünlem işaretinin kullanımında yapmışlardır. Yazı ve sayfa düzeninde ilkokul öğrencileri en çok hatayı paragrafı uygun yerden başlama en az hatayı ise harfler arası uygun boşluğu bırakmadan yazdıkları görülmüştür.

Tablo 4.2. incelendiğinde serbest yazma etkinliğinde; harf düzeyinde ilkokul öğrencilerinin en çok hatayı uzantısı olan harfleri doğru yazmada yapmışlardır. En az hatayı ise dik temel harflerin biçiminde yaptıkları görülmüştür. Kelime düzeyinde ilkokul öğrencileri en çok hatayı kelimeyi hatasız ve doğru yazmada yapmışlardır. İlkokul öğrencileri en az hatayı ise kelime içinde fazla harf bulunmadan yazar başlığında yapmışlardır. İmla ve noktalama düzeyinde ilkokul öğrencileri en çok hatayı kısa çizginin kullanımında en az hatayı ise konuşma çizgisinin kullanımında yapmıştır. Yazı ve sayfa düzeninde ise ilkokul öğrencileri en çok hatayı paragrafı uygun yerden başlamadan yazarak yaparken, en az hatayı ise harfler arasında uygun boşluk bırakarak yazma başlığında yaptıkları görülmektedir.

Tablo 4.2 incelendiğinde anladığını yazma etkinliğinde; harf düzeyinde ilkokul öğrencileri en çok hatayı uzantısı olan harfleri doğru yazmada ve eklentisi olan harfleri doğru yazmada yapmıştır. En az hatayı ise dik temel harfleri eğik yazmaz başlığında yapmıştır. Kelime düzeyinde ilkokul öğrencileri en çok hatayı kelime içinde eksik harf bırakmadan yazmada yapmıştır. En az hatayı ise kelime içinde fazla harf bulunmadan yazma başlığında yapmıştır. İmla ve noktalama düzeyinde ilkokul öğrencilerinin en çok hatayı kısa çizginin kullanımında, en az hatayı ise konuşma çizgisinin kullanımında yaptıkları görülmüştür. Yazı ve düzeninde ise ilkokul öğrencileri en çok hatayı paragrafı uygun yerden başlamada yaptıkları, en az hatayı harfler arasında uygun boşluğu bırakarak yazar başlığında yaptıkları görülmüştür.

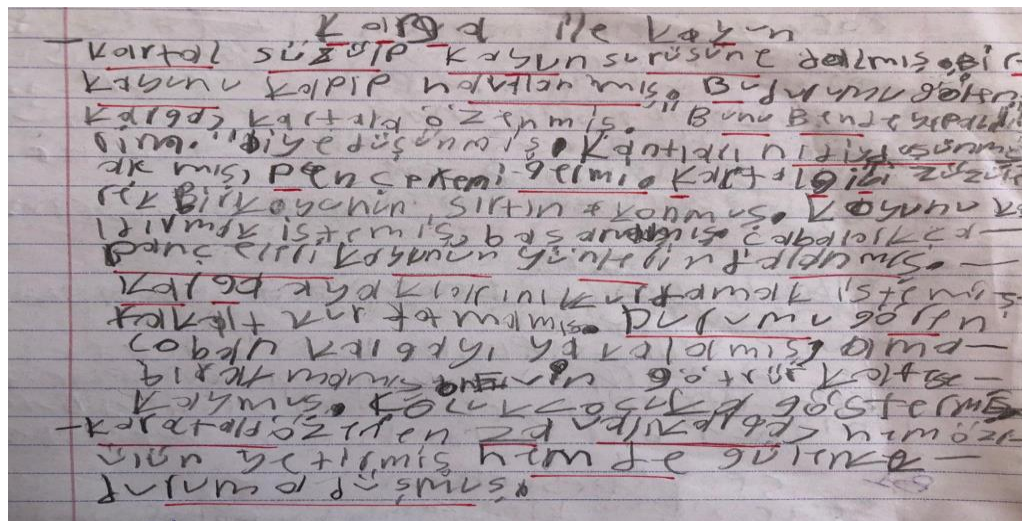
Tablo 4.2 'den elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde bakarak yazma, dikte yaparak yazma, serbest yazma ve anladığını yazma metin türlerinde

öğrencilerin çoğunlukla, harf düzeyinde uzantısı olan harflerin yazımında, kelime düzeyinde kelime içinde eksik harf bulunmadan yazmada, imla ve noktalama düzeyinde kısa çizgi ve noktanın kullanımında, yazı ve sayfa düzeninde ise paragrafı uygun yerden başlama başlığında hata yaptıkları görülmüştür.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinden alınan görüşlere göre, Ö1 kodlu öğretmen; ilkökul öğrencilerinin en fazla anladığını yazma etkinliklerinde zorlandıkları bu durumun ise öğrencilerin hem okuduğunu anlaması hem de anladığına göre yazabilmesi gerektiği için ortaya çıktığı ifade edilebilir. Ö2 kodlu öğretmen, dikte metinlerini bütün sınıf düzeylerinde kullandığını dikte metinleri ile öğrencilerin yazım yanlışlarını kontrol edebildiklerini dile getirmiştir. Ö3 kodlu öğretmen, bakarak yazma metinlerinde öğrenciler kelimenin doğrusunu, noktalama işaretlerinin kullanımını ve harflerin biçimsel olarak doğrusunu gördüğü için diğer metin türlerine göre daha az zorlandıkları ancak öğrencilerin kendi sayfasına metni yazarken yazı büyüklüğünü ayarlayamama durumunun da görülebildiğini söylemiştir. Serbest yazma metinlerinde öğrencilerin zorlandıkları bir metin türü olarak görülmektedir. Bu metin türünde öğrencilerin önce düşünmesi, düşündüklerini sıralayabilmesi ve yazıya dökmesi gerekmektedir. Bu metin türünde kendini ifade edebilen öğrencilerin başarılı oldukları görülmüştür. Ö4 kodlu öğretmen yazma hatalarına karşı yazma çalışmalarına Türkçe derslerinde daha çok yer verilmesi gerektiğini, 5N1K etkinliklerinin her sınıf düzeyinde bol bol yapılması gerektiğini, öğrencilerin kitap okumaya teşvik edilmesi gerektiğini, bu çalışmalara aile desteğini arttırmak gerektiği ve ikinci dili Türkçe olan bölgelerdeki öğretmenlere o bölgedeki eksikliklere cevap verecek şekilde hizmet içi eğitimler verilmesi gerektiğini düşünerek önerilerde bulunmuştur.

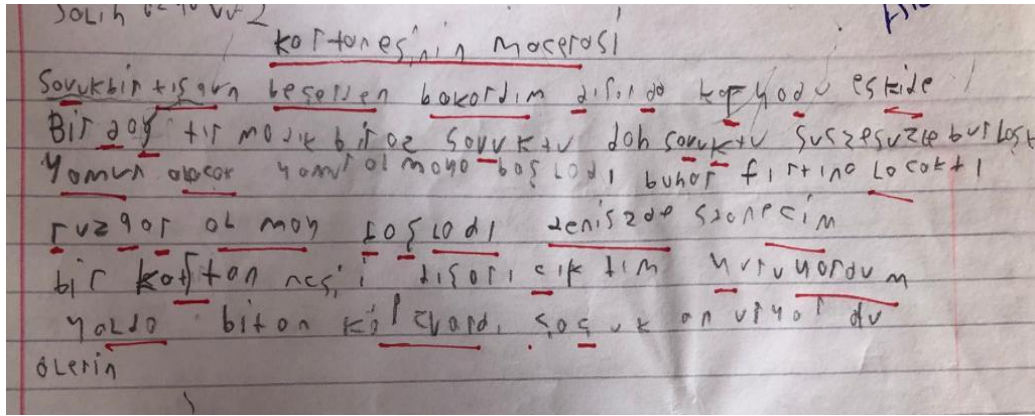
Spor ve BEŞLENME
Spor yaparken kimi zaman bazı malzemelere gerek duyuyoruz. Kayak için kayaklarımız, futbol için topumuz ya da tenis için rakettimiz olmasa bu sporları yapmayız. Ancak tüm bu malzemelere sahip olmasak bile yeterli enerjimiz yoksa spor yapma mezaraksızdır. TIKİ bir otomobili

Görsel 4.1 incelendiğinde bakarak yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde uzantısı olan harflerin biçiminde sıkıntı yaşadığı aynı zamanda eklentisi olan harflerinde eklentilerini doğru yazmadığı görülmektedir. Kelime düzeyinde kelime içinde eksik harf bırakarak yazmıştır. İmla ve noktalama düzeyinde öğrencinin kısa çizgi kullanımında hata yaptığı görülmüştür. Yazı ve sayfa düzeninde öğrenci kelimeler arasında uygun boşluğu bırakmadan yazmış, başlığı uygun konumlandırmamış aynı zamanda büyük harf kullanımında hata yaptığı görülmüştür.

45

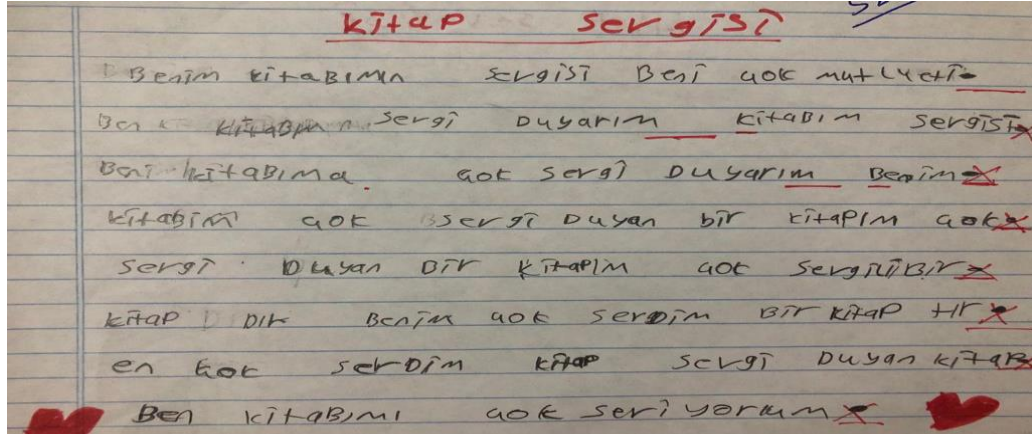
Görsel 4.2 incelendiğinde dikte yaparak yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde dik temel harfleri şekline uygun yazmadığı, harflerin uygun büyüklükte olmadığı, uzantısı ve eklentisi olan harflerin yanlış yazıldığı görülmüştür. Kelime düzeyinde kelime içinde eksik harf bıraktığı ve kelime içinde eksik heceler bıraktığı görülmektedir. İmla ve noktalama düzeyinde öğrenci noktayı uygun büyüklükte yapmadığı, virgül ve kısa çizginin kullanımında hata yapmıştır. Öğrenci başlığı uygun konumlandırmamış ve büyük harf kullanımına dikkat etmediği görülmüştür. Yazı ve sayfa düzeninde satır çizgisine dikkat ederek yazılmadığı, yazının okunaklı yazılmadığı, harfler, kelimeler ve cümleler arasında uygun boşluk bırakılmadığı ve paragrafı uygun yerden başlanmadığı görülmektedir.

Görsel 4.3. 3.sınıf öğrencisi A10'un anladığını yazma etkinliğinde yaptığı yazma hataları

Görsel 4.3 incelendiğinde anladığını yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde harflerin biçiminin uygun olmadığı, harflerin büyüklüklerinde hataların olduğu, uzantısı ve eklentisi olan harflerin yazımında hataların olduğu görülmüştür. Kelime düzeyinde öğrenci yazısında kelime için eksik harf ve eksik heceler bırakmıştır. Kelimeler genel olarak hatalı yazılmıştır. İmla ve noktalama düzeyinde başlık uygun konumlandırılmamış ve büyük harfle yazılmamıştır. Öğrenci cümle başını büyük harfle yazmamıştır. Yazıda herhangi bir noktalama işareti kullanılmamıştır. Yazı ve sayfa düzeninde satır çizgisine ve satır başına dikkat edilerek yazılmamıştır. Harfler, kelimeler ve cümleler arası uygun

boşluk bırakılmamıştır. Öğrencinin paragrafı uygun yerden başlamadığı da görülmüştür. Aynı zamanda öğrencinin yazısının okunaklı olmadığı görülmektedir.

Görsel 4.4. 4. sınıf öğrencisi S22'nin serbest yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.4 incelendiğinde öğrencinin harf düzeyinde harflerin biçimini doğru yazmadığı, harflerin uygun büyüklükte olmadığı yani büyük harflerle küçük harflerin aynı boyutta olduğu, uzantısı olan harflerin yanlış yazdığı görülmüştür. Kelime düzeyinde öğrenci cümleleri tamamlamadan diğer cümleye geçtiği görülmektedir. Öğrenci cümle içinde eksik kelime bırakmıştır. İmla ve noktalama düzeyinde başlık uygun konumlandırılmış ancak büyük harfle yazılmamış ve kelimelerin arasında uygun boşluk bırakmamıştır. Yazıda sadece nokta kullanıldığı görülmektedir ancak her satır sonuna cümle tamamlanmamış olsa da nokta koyularak hata yapılmıştır. Yazı ve sayfa düzeninde sayfa temizliğine dikkat edilmemiş görseldeki gibi şekiller çizildiği görülmektedir. Öğrenci yazısında kelimelerin genelinde satır çizgisine dikkat etmemiştir. Yazıda kelimeler ve cümleler arasında uygun boşluk bırakılmadan yazıldığı görülmüştür.

Öğretmenlerle yapılan görüşme doğrultusunda Ö5 kodlu öğretmen, çoğu öğrencilerin bakarak yazma etkinliklerinde daha az zorlandıklarını söylemiştir. Dikte yaparak yazma etkinliklerinde öğrencilerin yaptıkları yazma hataları daha çok ortaya çıkmaktadır. Ö2 kodlu öğretmen, öğrencilerin en zorlandıkları metnin türünün serbest yazma olduğunu dile getirmiştir. Öğrencilerin zihninde metin oluşturup yazmalarının daha zor olduğunu söylemişlerdir. Serbest yazma da ise öğrencilerin kelime tekrarları yaptığını ve bir konu çerçevesinde bir metin oluşturamadıklarını söylemiştir.

4.2. Farklı Sınıf Düzeylerinde Öğrencilerin Farklı Metin Türlerinde Yaptıkları Hatalara İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci amacı doğrultusunda ilkokul öğrencilerinin dikte yaparak, bakarak yazma, okuduğu metinden anladığını yazma ve serbest yazma türlerinde yaptıkları yazma hatalarının sınıf düzeylerine göre dağılımları ve belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaca bağlı olarak her metin türünde (bakarak yazma, dikte yaparak yazma, serbest yazma ve anladığını yazma) sınıf düzeylerine göre yapılan yazma hataları ve ilkokul öğrencilerinin harf, kelime, imla ve noktalama ve yazı ve sayfa düzeni başlıklarında ne sıklıkla hata yaptıkları Tablo 3’te sunulmuştur.

4.2.1. Bakarak yazmada karşılaşılan yazma hatalarına ilişkin bulgular

İlkokul öğrencilerinin farklı sınıf düzeylerinde bakarak yazarken harf düzeyinde, kelime düzeyinde, imla ve noktalama düzeyinde ve yazı ve sayfa düzeni alt kategorilerinde yaptıkları hatalar 1. sınıflarda bakarak yazma çalışmasına katılan 13 öğrenci, 2. sınıflarda 19 öğrenci, 3. sınıflarda 25 öğrenci, 4. sınıflarda 32 öğrenciden elde edilen veriler doğrultusunda Tablo 4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.3. *Bakarak yazma hatalarına ilişkin bulgular*

Tema	Alt Tema	Kategori	f			
			1.sınıf (f1)	2.sınıf (f2)	3.sınıf (f3)	4.sınıf (f4)
Harf Hataları	Harfin Konumlandırılması	Uzantısı satır altında olan	8	18	20	24
		harfi satır içine yazma				
	Harfin Biçimi	Harfin boyutunu büyük-küçük yazma	10	18	18	21
		Harfin şeklinde boşluk bırakma	3	5	6	9
		Harf biçimini ters yazma	7	15	18	21
		Harf uzantılarını eksik yazma	8	18	20	24
	Kelimenin İçindeki Harf Hataları	Harf ekleme	0	3	8	5
		Harf çıkarma	4	11	14	15
		Harflerin yerini değiştirme	4	10	11	16

		Harfî karıştırma	3	8	9	10
Kelime						
Hataları		Hece hataları	1	12	13	16
		Hece çıkarma	1	9	8	12
	Kelimenin Bütününe	Kelime atlama	1	11	9	12
	Yönelik Hatalar	Kelimeyi tekrarlama	1	2	6	2
		Kelimeyi yanlış yazma	4	10	11	16
		Özel isimde büyük harf hatası	8	14	18	16
		Cümle başı büyük harf hatası	4	16	16	14
	Yazım Kuralları	Başlıktaki küçük harf hatası	1	7	6	7
		Soru ekini bitişik yazma	*	*	*	*
İmla ve						
Noktalama	Noktalama	Nokta	6	16	14	17
Hataları	Kuralları	Virgül	10	18	23	20
		Ünlem	*	*	*	*
		Soru işareti	*	*	*	*
		Kesme işareti	*	*	*	*
		Konuşma çizgisi	*	*	*	*
		Kısa çizgi	11	19	22	28
		Harfler arası boşluğun	3	5	6	9
	Yazı Düzeni	olmaması				
		Kelimeler arası boşluğun	7	17	16	18
Yazı ve Sayfa		uygun olmaması				
Düzeni Hataları						
	Sayfa Düzeni	Başlığı satırı ortalamadan	4	7	6	7
		yazma				
		Paragrafa uygun yerden	9	18	24	28
		başlamama				

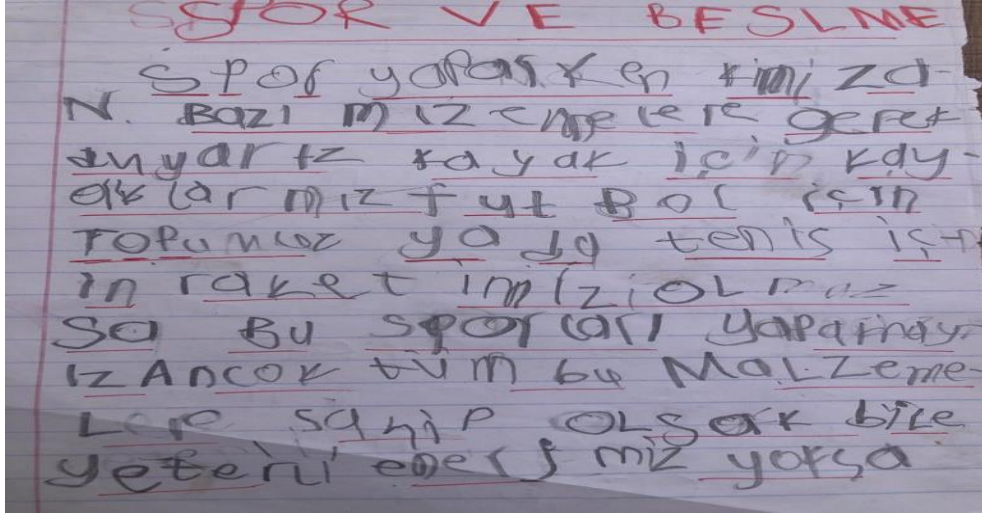
1.sınıflarda bakarak yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçim hataları, uzantısı satır altında olan harfî satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 8 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin uzantısı satır altında olan “ y, g, ğ, f, p“ gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 10 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 3

öğrenci, harfin biçimini ters yazan 7 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 8 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf biçiminin gerekenden büyük veya küçük yazması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf çıkarma hatasını 4 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 4 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 3 öğrencinin yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 1 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 1 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 1 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 1 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 4 öğrenci görülmektedir.

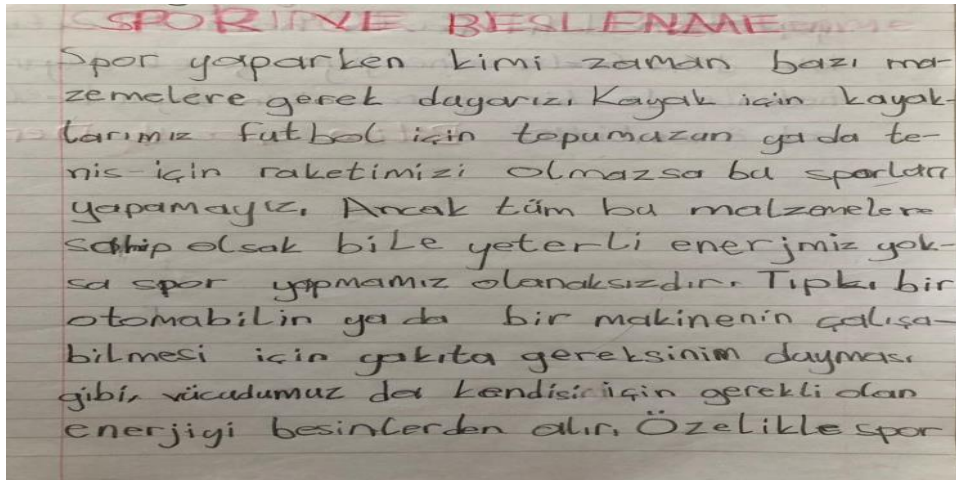
İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 8 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 4 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 1 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgöl, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 6 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 10 öğrenci, kısa çizgiyi yanlış kullanan 11 öğrenci görülmektedir. Ünlem, soru işareti, kesme işareti ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu işaretleri kullanmadığı görülmektedir.

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 3 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 7 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamak hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 4 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 9 öğrenci yer almaktadır. Aynı zamanda Tablo 3'te sınıf düzeyleri arttıkça hata oranının arttığı görülmektedir. Bu durumun sebebi sınıf düzeyi arttıkça metinler farklılaşmakta, öğrenciler daha fazla yazı yazmakta ve buna bağlı olarak yazma hataları da fazla çıkmaktadır. 1. sınıf bakarak yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.5'te sunulmuştur.

Görsel 4.5. 1. sınıf öğrencisi B2'nin bakarak yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.5 incelendiğinde 1. sınıf bakarak yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde harfleri şekline uygun yazmadığı, harflerin gereken büyüklükte olmadığı, uzantısı ve eklentisi olan harflerin yanlış yazıldığı görülmektedir. Kelime düzeyinde öğrenci kelime içinde eksik harf ve hece bırakarak yazmıştır. İmla ve noktalama düzeyinde öğrenci başlığı uygun konumlandırmış, büyük harfle yazmış ancak kelime içinde eksik harf bırakmıştır. Büyük harflere dikkat edilmemiş cümle içinde büyük harf kullanmıştır. Noktalama işaretlerini gereken yerlerde kullanmamıştır. Kısa çizgi işaretini kullanmış ama hatalı yapmıştır. Yazı ve sayfa düzeninde satır çizgisine dikkat etmeden yazmıştır. Harfler arası uygun boşluk bırakılmamış. Kelimeleri hecelerinden ayırarak yazdığı görülmüştür. Öğretmenler bakarak yazma etkinliklerinde yazma hatası daha az görülüyor dese de diğer metin türleri gibi öğrencilerin hata yaptıkları görülmektedir.

Görsel 4.6. 1. sınıf öğrencisi B7'nin bakarak yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.6 incelendiğinde 1. sınıf bakaak yazma etkinliğinde öğrencinin öğrencinin harf düzeyinde herhangi bir yazma hatasının olmadığı görülmüştür. Kelime düzeyinde sadece bir kelimenin yazımında bir harfi eksik bırakarak yazmıştır. Yazı ve düzeninde öğrenci satır çizgisi ve satır başına dikkat ederek yazmıştır. Yazı ve sayfa düzeni düzeyinde paragrafı uygun yerden başlamadan yazmış onun dışında yazma hatası yapmamıştır. İmla ve noktalama düzeyinde öğrenci kullanması gereken yerlerde noktalama işaretlerini doğru biçimde kullanmıştır. Öğrencinin yazısında yazma hataları oldukça azdır. Bütün sınıf düzeylerinde bu şekilde yazma hatası yapmadan yazan öğrencilerinde olduğu görülmüştür.

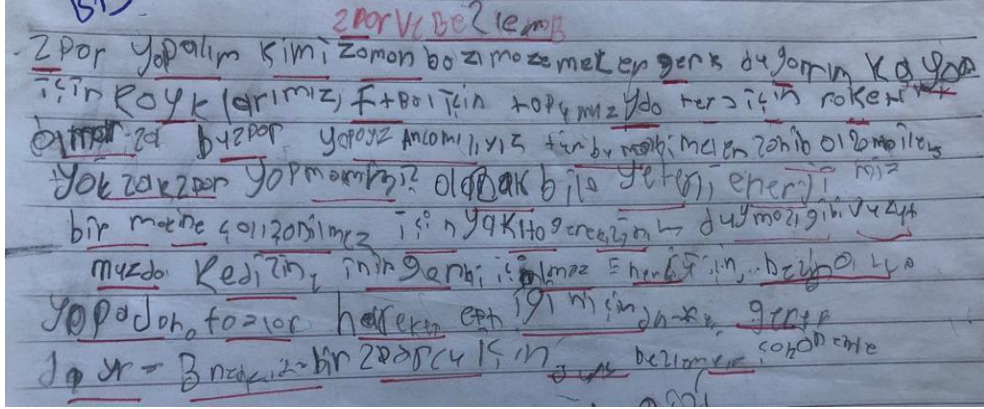
2. sınıflarda bakarak yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 18 öğrenci bulunmaktadır. Öğrenciler uzantısı satır altında olan “ y, g, ğ, f, p“ gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 18 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 5 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 15 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 18 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf biçiminin gerekenden büyük veya küçük yazması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 3 öğrenci, harf çıkarma hatasını 11 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 10 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 8 öğrencinin yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 12 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 9 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 11 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 2 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 10 öğrenci görülmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma,

başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 14 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 16 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 7 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgül, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 16 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 18 öğrenci, kısa çizgiyi yanlış kullanan 19 öğrenci görülmektedir. Ünlem, soru işareti, kesme işareti ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu işaretleri kullanmadığı görülmektedir.

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 5 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 17 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamama hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 7 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 18 öğrenci yer almaktadır. 2. sınıf bakarak yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.7’de sunulmuştur.

Görsel 4.7. 2.sınıf öğrencisi B13'ün bakarak yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.7 incelendiğinde 2. sınıf bakarak yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde harfleri şekline uygun yazmadığı, harflerin uygun büyüklükte olmadığı, bazı harflerin yönlerini yanlış yazdığı, uzantısı olan harflerin uzantılarını satır içine yazdığı ve eklentisi olan harflerin eklentilerini doğru yazmadığı görülmektedir. Kelime düzeyinde öğrenci kelime içinde eksik harf bırakarak yazdığı, kelime içinde eksik hece bırakarak yazdığı ve cümle içinde eksik kelime bırakarak yazdığı görülmektedir. İmla ve noktalama düzeyinde öğrenci herhangi bir noktalama işareti kullanmamıştır. Başlığı uygun

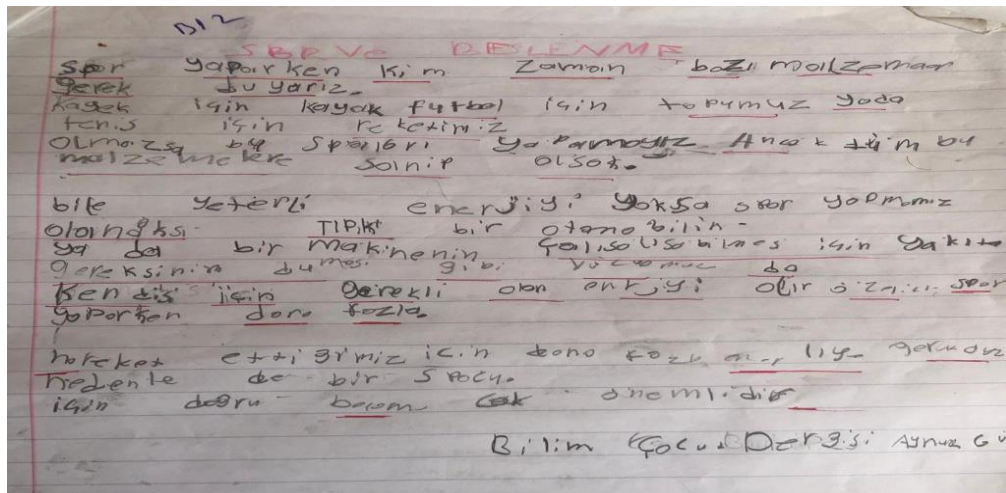
konumlandırmış ancak harflerin yönü ters ve kelimeler arası uygun boşluğu bırakmamıştır. Yazı ve sayfa düzeninde öğrenci satır çizgisine ve satır başına dikkat etmeden yazmıştır. Harfler, kelimeler, cümleler arasında uygun boşluk bırakılmamıştır. Öğrencinin yazısı okunaklılık açısından da hatalıdır.

3. sınıflarda bakarak yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 20 öğrenci bulunmaktadır. Öğrenciler uzantısı satır altında olan “ y, g, ğ, f, p “ gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 18 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 6 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 18 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 20 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf biçiminin gerekenden büyük veya küçük yazması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 8 öğrenci, harf çıkarma hatasını 14 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 11 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 9 öğrencinin hata yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 13 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 8 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 9 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 6 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 11 öğrenci görülmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 18 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 16 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 6 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgöl, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 6 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 16 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamama hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 6 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 24 öğrenci yer almaktadır. 3. sınıf bakarak yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.8’de sunulmuştur.

Görsel 4.8 incelendiğinde 3. sınıf bakarak yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde harfleri şekline uygun yazmadığı, harflerin büyüklüğünde hata yaptığı, benzer harfleri karıştırdığı, uzantısı ve eklentisi olan harfleri yanlış yazdığı görülmektedir. Kelime düzeyinde kelime içinde eksik harf ve hece bırakarak yazmıştır. İmla ve noktalama düzeyinde öğrenci sadece noktayı kullanmış ama kullandığı yerlerin hatalı olduğu görülmektedir. Öğrenci başlığı uygun konumlandırmış ancak başlıkta kelime içinde eksik harf bırakarak yazmıştır. Cümle başını büyük harf kullanarak yazmamıştır. Yazı ve sayfa düzenine bakıldığında öğrencilerin kelimeler arasında uygun boşluk bırakarak yazmamışlardır. Cümleler arasında ise satır atlayarak yazmıştır. Satır başına ve satır çizgisine dikkat edilmemiştir. Paragrafa uygun yerden başlanmamıştır. Öğrencinin yazısının okunaklı olmadığı görülmektedir.

4. sınıflarda bakarak yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 24 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin uzantısı satır altında olan “y, g, ğ, f, p” gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 21 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 9 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 21 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 24 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf biçiminin gerekenden büyük veya küçük yazması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma hataları yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 5 öğrenci, harf çıkarma hatasını 15 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 16 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 10 öğrencinin yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 16 öğrenci, hece çıkarma hatası yapan 12 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 12 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 2 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 16 öğrenci görülmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 16 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 14 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 7 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgöl, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 17 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 20 öğrenci, kısa çizgiyi yanlış kullanan 28 öğrenci görülmektedir. Ünlem, soru işareti, kesme işareti ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu noktalama işaretlerini kullanmadığı görülmektedir.

hatalarını ise diğer metin türlerine göre daha az yaptıklarını dile getirmişlerdir. Aşağıda bakarak yazma metin türünde öğretmen görüşlerine yer verilmiştir:

- Öğrenciler bakarak yazma çalışmaları yaparken harfleri şekil-biçim olarak ve imla/noktalama işaretlerini de yerinde ve doğru kullanımını görerek yazdıkları için genelde hata yapmamaktadır. Ama sınıfta genel olarak yapılan hatalardan bazıları öğrencilerin yazının büyüklüğünü ayarlayamaması (çoğunlukla yazıları çok küçük yazmaya çalışıyorlar), sayfa düzenine dikkat etmemeleridir.
- Bakarak yazma metinlerini öğrenciler gördüğünü yazdıkları için diğer metin türlerine göre zorlanmıyorlar.

4.2.2. Dikte yaparak yazmada karşılaşılan yazma hatalarına ilişkin bulgular

Dikte yaparak yazmaya ilişkin öğrencilerden elde edilen veriler, harf düzeyinde, kelime düzeyinde, imla ve noktalama düzeyinde ve yazı ve sayfa düzeni olarak incelenmiştir. Tablo 4.4'te dikte yaparak yazma metin türüne ait bütün sınıf düzeylerinden elde edilen veriler yer almaktadır. 1. sınıflarda dikte yazma çalışmasına katılan 31 öğrenci, 2. sınıflarda 17 öğrenci, 3. sınıflarda 36 öğrenci, 4. sınıflarda 32 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 4.4. Dikte yazma hatalarına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kategori	f			
			1.sınıf (f1)	2.sınıf (f2)	3.sınıf (f3)	4.sınıf (f4)
Harf Hataları	Harfin Konumlandırılması	Uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma	23	16	29	26
		Harfin boyutunu büyük-küçük yazma	20	16	30	22
	Harfin Biçimi	Harfin şeklinde boşluk bırakma	2	9	15	10
		Harf biçimini ters yazma	23	16	29	26
		Harf uzantılarını eksik yazma	23	16	29	26
		Harf ekleme	3	3	11	0
	Kelimenin İçindeki	Harf çıkarma	22	11	19	22

Kelime Hataları	Harf Hataları	Harflerin yerini değiştirme	17	13	15	18
		Harfi karıştırma	15	7	10	15
	Kelimenin Bütününe	Hece hataları	3	5	6	1
		Hece çıkarma	11	18	11	17
		Kelime atlama	14	11	10	14
	Yönelik Hatalar	Kelimeyi tekrarlama	4	5	6	3
		Kelimeyi yanlış yazma	17	13	15	18
	Yazım Kuralları	Özel isimde büyük harf hatası	9	13	27	20
Cümle başı büyük harf hatası		19	13	20	21	
Başlıktaki küçük harf hatası		13	13	27	11	
Soru ekini bitişik yazma		*	*	*	*	
İmla ve						
Noktalama	Noktalama	Nokta	20	12	11	23
Hataları	Kuralları	Virgül	18	15	13	27
		Ünlem	*	*	*	*
		Soru işareti	*	*	*	*
		Kesme işareti	*	*	*	*
		Konuşma çizgisi	*	*	*	*
		Kısa çizgi	17	16	*	28
Yazı ve Sayfa Düzeni Hataları	Yazı	Harfler arası boşluğun olmaması	2	9	15	10
		Düzeni	Kelimeler arası boşluğun uygun olmaması	22	12	29
	Sayfa Düzeni	Düzeni	Başlığı satırı ortalamadan yazma	7	7	17
Paragrafı uygun yerden başlamama			31	15	29	27

1. sınıflarda dikte yaparak yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 23 öğrenci bulunmaktadır. Öğrenciler uzantısı satır altında olan “y, g, ğ, f, p” gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 20 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma

hatasını yapan 2 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 23 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 23 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf biçiminin gerekenden büyük veya küçük yazması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 3 öğrenci, harf çıkarma hatasını 22 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 17 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 15 öğrencinin yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 3 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 11 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 14 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 2 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 4 öğrenci görülmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 9 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 19 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 13 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgöl, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 20 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 18 öğrenci, kısa çizgiyi yanlış kullanan 17 öğrenci görülmektedir. Ünlem, soru işareti, kesme işareti ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu işaretleri kullanmadığı görülmektedir.

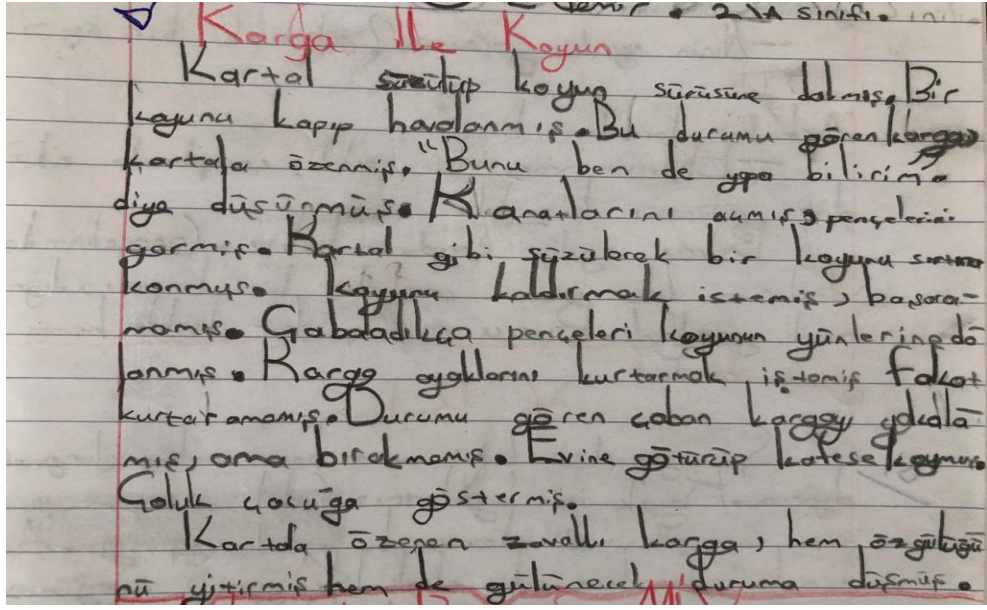
Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 2 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 22 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamama hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 7 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 31 öğrenci yer almaktadır. 1. sınıf dikte yaparak yazma metnine ilişkin yazma hatası örneği aşağıdaki Görsel 4.10'da sunulmuştur.

yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 3 öğrenci, harf çıkarma kategorisinde 11 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 13 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 7 öğrenci hata yapmıştır. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 5 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 18 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 11 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 5 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 13 öğrenci görülmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 13 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 13 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 13 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgöl, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 12 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 15 öğrenci, kısa çizgiyi yanlış kullanan 16 öğrenci görülmektedir. Ünlem, soru işareti, kesme işareti ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu işaretleri kullanmadığı görülmektedir.

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 9 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 12 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamama hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 7 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 15 öğrenci yer almaktadır. 2. sınıf dikte yaparak yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.11’de sunulmuştur.

Görsel 4.12. 2. sınıf öğrencisi D5'in dikte yaparak yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

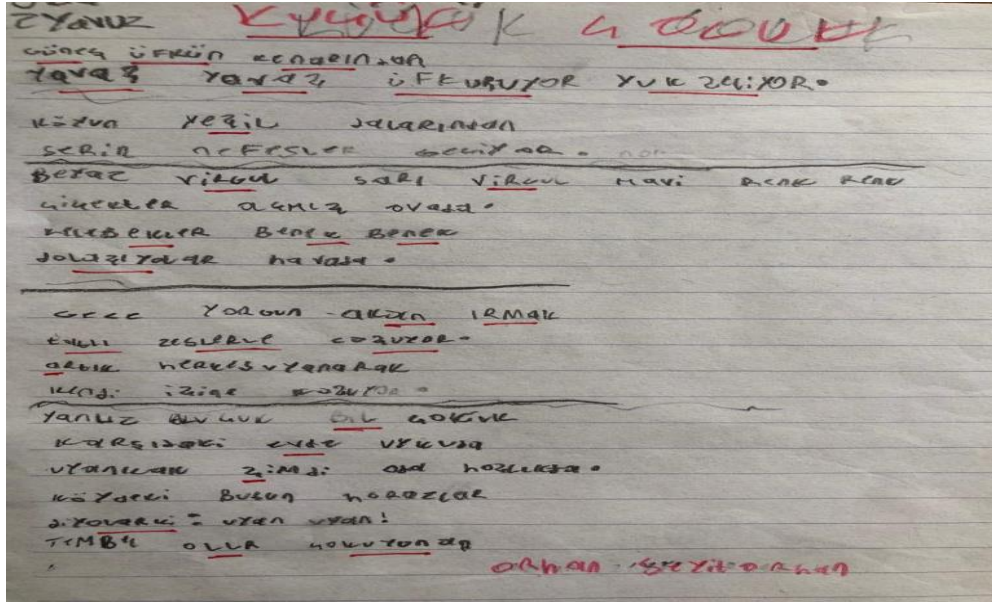
Görsel 4.12 incelendiğinde 2. sınıf dikte yaparak yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde uzantısı olan harflerin biçimini doğru yazmamıştır. Kelime düzeyinde bir kelimeyi yazarken eksik harf bırakarak yazmıştır. Yazı ve yazma düzeni düzeyinde herhangi bir yazma hatası yapmamıştır. İmla ve noktalama düzeyinde öğrenci uygun yerlerde noktalama işaretlerini doğru şekilde kullanmıştır. 2. sınıf düzeyinde de bu şekilde yazma hatası çok az olan öğrenciler bulunmaktadır.

3. sınıflarda dikte yaparak yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 29 öğrenci bulunmaktadır. Öğrenciler uzantısı satır altında olan “y, g, ğ, f, p” gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 30 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 15 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 29 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 29 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf biçiminin gerekenden büyük veya küçük yazılması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 11 öğrenci, harf çıkarma hatasını 19 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 15 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını yapan 10 öğrencinin olduğu görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 6 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 11 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 10 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 6 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 15 öğrenci görülmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 27 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 20 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 27 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgül, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 11 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 13 öğrenci görülmektedir. Ünlem, soru işareti, kesme işareti, kısa çizgi işareti ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu noktalama işaretlerini kullanmadıkları görülmektedir.

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 15 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 29 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamama hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 17 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 29 öğrenci yer almaktadır. 3. sınıf dikte yaparak yazma metnine ilişkin yazma hatası örneği aşağıdaki Görsel 4.13'te sunulmuştur.

Görsel 4.13. 3. sınıf öğrencisi D23 'ün dikte yaparak yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.13 incelendiğinde 3. sınıf dikte yaparak yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde dik temel harfleri şekline uygun yazmadığı, harf büyüklüğüne dikkat etmediği, uzantısı olan harflerin uzantılarının satır içine yazıldığı, eklentisi olan harflerin eklentilerinin yanlış yapıldığı görülmüştür. Aynı zamanda bazı harflerin yönünü de yanlış yazmıştır. Kelime düzeyinde öğrencinin genel olarak kelimeleri hatalıdır. Kelime içinde eksik harf ve hece bırakmıştır. Cümlelerini tamamlamamış ve cümle içinde eksik kelime bırakmıştır. İmla ve noktalama düzeyinde incelendiğinde öğrenci nokta ve ünlem işaretini kullanmış ancak yanlış yerlerde kullandığı görülmektedir. Başlığı uygun konumlandırmamış ve başlığı yazarken kelimeleri de yanlış yazmıştır. Yazı ve sayfa düzenine bakıldığında öğrenci sayfa temizliğine dikkat etmemiştir. Satır çizgisine dikkat etmiştir ancak satır başına dikkat etmediği görülmektedir. Öğrenci kelimeler arası boşluğu fazla bırakmıştır.

4. sınıflarda dikte yaparak yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 26 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin uzantısı satır altında olan “y, g, ğ, f, p” gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer

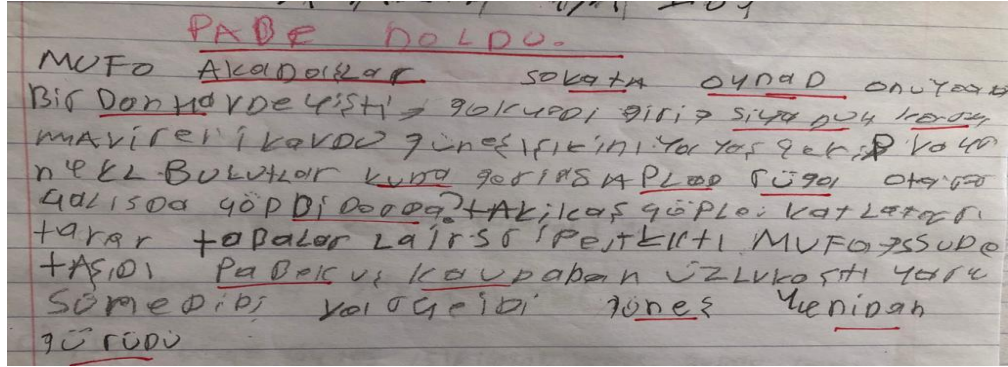
almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 22 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 10 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 26 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 26 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf boyutunun gerekenden büyük veya küçük yazılması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 0 öğrenci, harf çıkarma hatasını 22 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 18 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 15 öğrencinin yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 1 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 17 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 14 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 3 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 18 öğrenci görülmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 20 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 21 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 11 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgöl, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 23 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 27 öğrenci ve kısa çizgi işaretini yanlış kullanan 28 öğrenci bulunmaktadır. Ünlem, soru işareti, kesme işareti ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu işaretleri kullanmadığı görülmektedir.

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 10 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 10 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamama hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 15 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 27 öğrenci yer almaktadır.

4. sınıf dikte yaparak yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.14'te sunulmuştur.

Görsel 4.14. 4. sınıf öğrencisi D23'ün dikte yaparak yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.14 incelendiğinde 4. sınıf dikte yaparak yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde dik temel harfleri şekline uygun yazmadığı, harfleri uygun büyüklükte yazmadığı, eklentisi ve uzantısı olan harfleri doğru yazmadığı ve benzer harfleri karıştırdığı görülmektedir. Kelime düzeyinde öğrenci kelime içinde eksik harf ve hece bırakarak yazmıştır. Aynı zamanda cümle içinde eksik kelime bırakarak yazmıştır. Öğrencinin yazısında genel olarak çoğu kelimesi hatalıdır. İmla ve noktalama düzeyine bakıldığında öğrenci hiçbir noktalama işaretini kullanmamıştır. Başlığı uygun konumlandırmamış ve başlıktaki kelimeler de hatalıdır. Özel isimleri küçük harfle yazmış ve cümle başını küçük harfle yazmıştır. Yazı ve sayfa düzenine bakıldığında öğrenci satır çizgisi ve satır başına dikkat etmeden yazmıştır. Harf ve kelimeler arasında uygun boşluk bırakılmamıştır.

Araştırma sonucunda öğretmenlerle yapılan görüşme sonucunda Ö7 kodlu öğretmen, birinci sınıfların dikte metinlerinde daha çok yazma hatası yaptıklarını, diğer sınıf düzeylerinde daha az yazma hatası yaptıklarını dile getirmiştir. Dikte metinlerinde genellikle benzer harflerin karıştırıldığı, noktalama işaretlerinin kullanılmadığı söylemiştir. Diğer metin türlerindeki gibi harflerin biçimlerinde hataların olduğu, harf, kelime ve cümleler arası uygun boşluğun bırakılmadığı dile getirilmiştir. Aşağıda öğretmenlerin dikte metin türüne ait görüşlerine yer verilmiştir:

- Dikte metinleri öğrencilerin yazım yanlışlarını kontrol etme amaçlı derslerim de ben de ara sıra kullanıyorum. Bu şekilde öğrencilerin hangi harfleri karıştırabildiklerini ve yazım yanlışlarını kontrol edip düzeltme fırsatım oluyor.

- Dikte yaparken bilmedikleri ve yabancı kelimeleri yazarken zorlanmakta birkaç tekrardan sonra yazabilmektedirler. Onun dışında dikte esnasında yazım kuralları ve noktalama işaretlerini doğru kullanmakta da çekmektedirler.

4.2.3. Anladığını yazmada karşılaşılan yazma hatalarına ilişkin bulgular

Anladığını yazma türüne ilişkin ilkökul öğrencilerinden elde edilen veriler, harf düzeyinde, kelime düzeyinde, imla ve noktalama düzeyinde ve yazı ve sayfa düzeni olarak incelenmiştir. Tablo 5'te anladığını yazma metin türüne ait bütün sınıf düzeylerinden elde edilen veriler yer almaktadır. 1. sınıflarda anladığını yazma çalışmasına katılan 18 öğrenci, 2. sınıflarda 17 öğrenci, 3. sınıflarda 12 öğrenci, 4. sınıflarda 34 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 4.5. *Anladığını yazma hatalarına ilişkin bulgular*

Tema	Alt Tema	Kategori	f			
			1.sınıf (f1)	2.sınıf (f2)	3.sınıf (f3)	4.sınıf (f4)
Harf Hataları	Harfin Konumlandırılması	Uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma	14	15	10	30
		Harfin boyutunu büyük-küçük yazma	15	15	10	28
	Harfin Biçimi	Harfin şeklinde boşluk bırakma	8	6	3	16
		Harf biçimini ters yazma	15	14	9	28
		Harf uzantılarını eksik yazma	15	15	10	30
		Harf ekleme	3	7	1	4
Kelime Hataları	Kelimenin İçindeki Harf Hataları	Harf çıkarma	10	12	8	21
		Harflerin yerini değiştirme	9	10	7	20
	Kelimenin Bütününe Yönelik Hatalar	Harfi karıştırma	8	8	2	18
		Hece hataları	1	6	0	1
		Hece çıkarma	7	10	5	18
		Kelime atlama	2	9	5	20
Özel isimde büyük harf	Özel isimde büyük harf	Kelimeyi tekrarlama	2	6	0	1
		Kelimeyi yanlış yazma	9	10	7	20
		Özel isimde büyük harf hatas	8	11	10	26

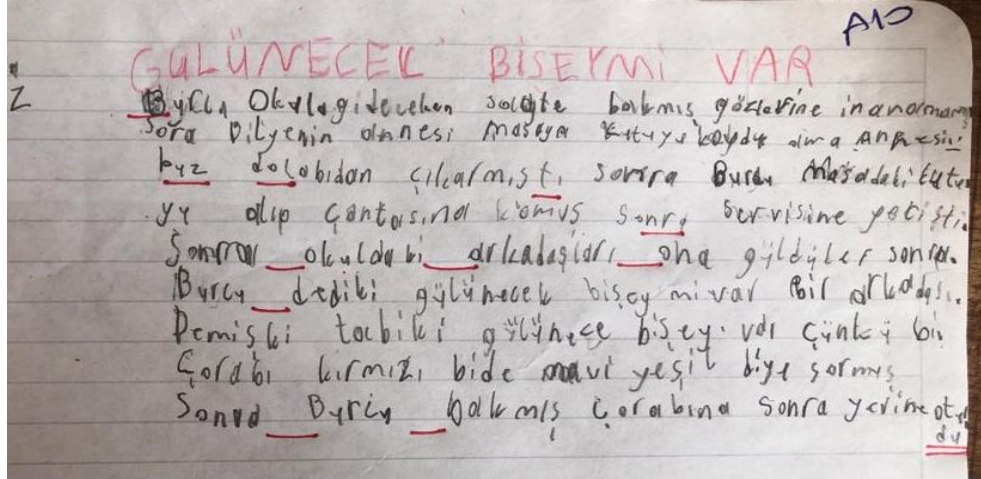
Yazım Kuralları		Cümle başı büyük harf hatası	14	11	10	27
		Başlıktaki küçük harf hatası	7	16	9	17
		Soru ekini bitişik yazma	*	*	*	*
İmla ve						
Noktalama	Noktalama	Nokta	14	13	11	27
Hataları	Kuralları	Virgül	17	14	12	31
		Ünlem	*	*	*	*
		Soru işareti	18	14	*	3
		Kesme işareti	3	*	*	2
		Konuşma çizgisi	*	*	*	*
		Kısa çizgi	17	17	12	33
Yazı ve Sayfa Düzeni Hataları	Yazı Düzeni	Harfler arası boşluğun olmaması	8	6	3	16
		Kelimeler arası boşluğun uygun olmaması	13	15	9	22
		Başlığı satırı ortalamadan yazma	10	10	4	10
		Paragrafa uygun yerden başlamama	18	16	12	32

1. sınıflarda anladığını yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 14 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin uzantısı satır altında olan “y, g, ğ, f, p” gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 15 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 8 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 15 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 15 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf boyutunun gerekenden büyük veya küçük yazılması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 3 öğrenci, harf çıkarma hatasını 10 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 9 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 8 öğrencinin yaptığı görölmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 1 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 7 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 2 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 2 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 9 öğrenci görölmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 8 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 14 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 7 öğrenci görölmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görölmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgöl, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 14 öğrenci, virgölü yanlış kullanan 17 öğrenci, soru işaretini yanlış kullanan 18 öğrenci, kesme işaretini yanlış kullanan 3 öğrenci ve kısa çizgi işaretini yanlış kullanan 17 öğrenci bulunmaktadır. Ünlem ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu noktalama işaretlerini kullanmadıkları görölmektedir.

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 8 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 13 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamama hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 10 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 18 öğrenci yer almaktadır. 1. sınıf anladığını yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.15'te sunulmuştur.

Görsel 4.15. 1.sınıf öğrencisi A10'un anladığını yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.15 incelendiğinde 1. sınıf anladığını yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde dik temel harfleri şekline uygun yazmadığı, uzantısı olan harflerin uzantılarını doğru yazmadığı görülmektedir. Kelime düzeyinde öğrenci kelime içinde eksik harf bırakarak yazdığı birkaç kelime bulunmaktadır. Öğrencinin yazısında kelime içinde eksik hece ve cümle içinde eksik kelime bulunmamaktadır. İmla ve noktalama düzeyine bakıldığında öğrenci noktayı genellikle yanlış yerlerde kullanmıştır. Satır sonuna cümle bitmemiş olsa da öğrenci satır sonuna nokta koymuştur. Öğrenci diğer noktalama işaretlerini kullanmamıştır. Öğrenci başlığı uygun konumlandırmış ancak soru ekini kelimeden ayrı yazmamıştır. Öğrenci özel isimleri büyük harfle yazmıştır. Yazı ve sayfa düzeninde öğrenci satır çizgisine dikkat etmiştir ancak satır başına dikkat etmemiş sayfanın ortasından yazmaya başlamıştır. Öğrenci kelime ve cümleler arasında uygun boşluğu bırakmış ancak satır sonunda kısa çizgi kullanmak yerine kelimeleri sıkıştırmıştır.

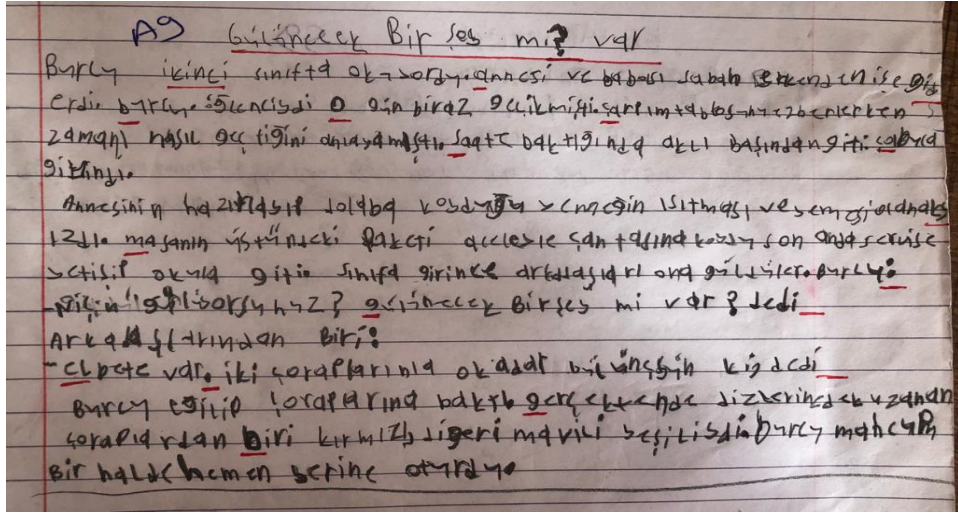
2. sınıflarda anladığını yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 15 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin uzantısı satır altında olan “y, g, ğ, f, p” gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 15 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 6 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 14 öğrenci ve harfin uzantısını eksik

yazan 15 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf boyutunun gerekenden büyük veya küçük yazılması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 7 öğrenci, harf çıkarma hatasını 12 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 10 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 8 öğrencinin yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 6 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 10 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 9 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 6 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 10 öğrenci görülmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 11 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 11 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 16 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgöl, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 13 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 14 öğrenci, soru işaretini yanlış kullanan 14 öğrenci ve kısa çizgi işaretini yanlış kullanan 17 öğrenci bulunmaktadır. Ünlem, kesme işareti ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu noktalama işaretlerini kullanmamıştır.

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 6 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 15 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamak hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 10 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 16 öğrenci yer almaktadır. 2. sınıf anladığını yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.16'da sunulmuştur.

Görsel 4.16. 2. sınıf öğrencisi A9'un anladığını yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.16 incelendiğinde 2. sınıf anladığını yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde dik temel harfleri yanlış yazdığı, harfi uygun büyüklükte yazmadığı, uzantısı olan harflerin uzantılarını yanlış yazdığı görülmüştür. Kelime düzeyinde öğrenci kelime içinde eksik harf ve hece bulunmadan yazmıştır. Ancak bazı kelimelerde yanlış harf kullanmıştır. Cümle içinde eksik veya fazla kelime bulunmadan yazılmıştır. İmla ve noktalama düzeyine bakıldığında öğrencinin noktalama işaretlerini yanlış yerlerde kullandığı görülmektedir. Öğrenci cümle başını küçük harfle başlamıştır. Özel isimleri büyük harfle yazdığı görülmektedir. Öğrenci başlığı uygun konumlandırmış ancak küçük harfle yazılmıştır. Noktalama işaretleri yanlış yerde kullanılmıştır. Yazı ve sayfa düzeninde öğrenci satır çizgisi ve satır başına dikkat etmeden yazmıştır. Kelimeler arasında bazı yerlerde uygun boşluğu bıraksa da çoğu yerde kelimeler arası boşluğu uygun bırakmamıştır. Öğrencinin paragrafı doğru yerden başlayarak yazmadığı görülmüştür.

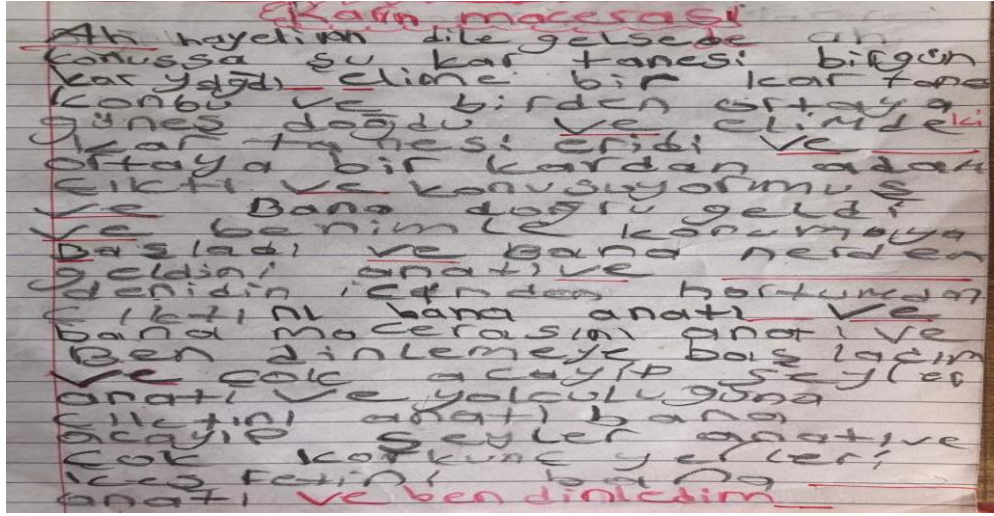
3. sınıflarda anladığını yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 10 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin uzantısı satır altında olan “y, g, ğ, f, p” gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer

almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 10 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 3 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 9 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 10 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf boyutunun gerekenden büyük veya küçük yazılması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 1 öğrenci, harf çıkarma hatasını 8 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 7 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 2 öğrencinin yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 0 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 5 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 5 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 0 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 7 öğrenci görülmektedir.

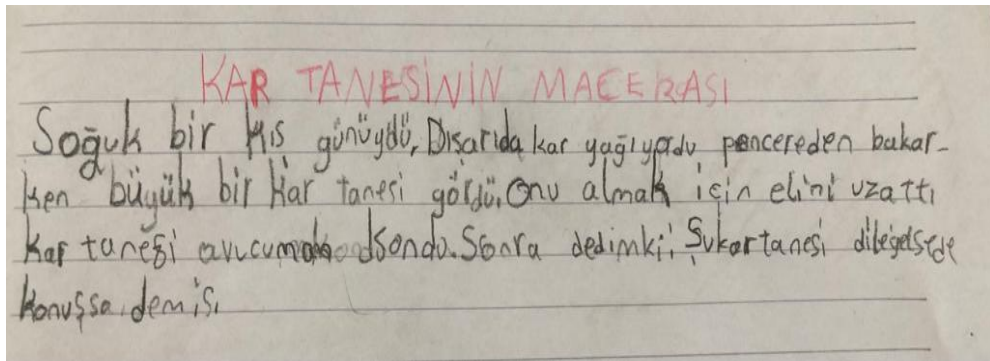
İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 10 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 10 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 9 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgöl, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 11 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 12 öğrenci ve kısa çizgi işaretini yanlış kullanan 12 öğrenci bulunmaktadır. Ünlem, soru işareti, kesme işareti ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu noktalama işaretlerinin kullanmadığı görülmektedir.

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 3 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 9 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamama hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 4 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 12 öğrenci yer almaktadır. 3. sınıf anladığını yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.17’de sunulmuştur.

Görsel 4.17. 3. sınıf öğrencisi A1'in anladığını yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.17 incelendiğinde 3. sınıf anladığını yazma etkinliğinde öğrenci harf düzeyinde dik temel harfleri şekline uygun yazmıştır. Harfleri uygun büyüklükte yazmamıştır. Uzantısı olan harfleri yanlış yazmıştır. Eklentisi olan harflerin eklentileri yanlış yazılmıştır. Öğrenci benzer harfleri karıştırmadan yazmıştır. Kelime düzeyinde öğrenci kelime içinde eksik harf ve hece bırakarak yazmıştır. İmla ve noktalama düzeyine bakıldığında öğrenci yazısında hiçbir noktalama işaretini kullanmamıştır. Cümle sonlarında nokta kullanmak yerine ve bağlacı ile cümleleri sürekli birbirine bağlayarak yazmaya devam etmiştir. Öğrenci cümle başını büyük harfle yazmamıştır. Başlığı uygun konumlandırmış ancak büyük harfle yazmamıştır. Yazı ve sayfa düzeninde öğrenci harfler, kelimeler ve cümleler arasında uygun boşluğu bırakmadan yazmıştır. Aynı zamanda sayfa düzeni ve temizliğine dikkat etmeden yazmıştır. Öğrenci satır çizgisi ve satır başına dikkat ederek yazmıştır.

Görsel 4.18. 3. sınıf öğrencisi A9'un anladığını yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.18 incelendiğinde 3. sınıf anladığını yazma etkinliğinde öğrenci harf düzeyinde dik temel harfleri şekline uygun yazmıştır. Kelime düzeyinde öğrenci bazı kelimeler arasında uygun boşluğu bırakmadan yazmıştır. Yazı ve sayfa düzeni boyutunda öğrenci bir kelimeyi yazarken satır çizgisine dikakt etmeden yazmıştır. İmla ve noktalama düzeyinde öğrenci gerekli yerlerde uygun noktalama işaretini kullanmıştır. 3. sınıf düzeyinde de bu şekilde yazma hatası çok az olan öğrenciler bulunmaktadır.

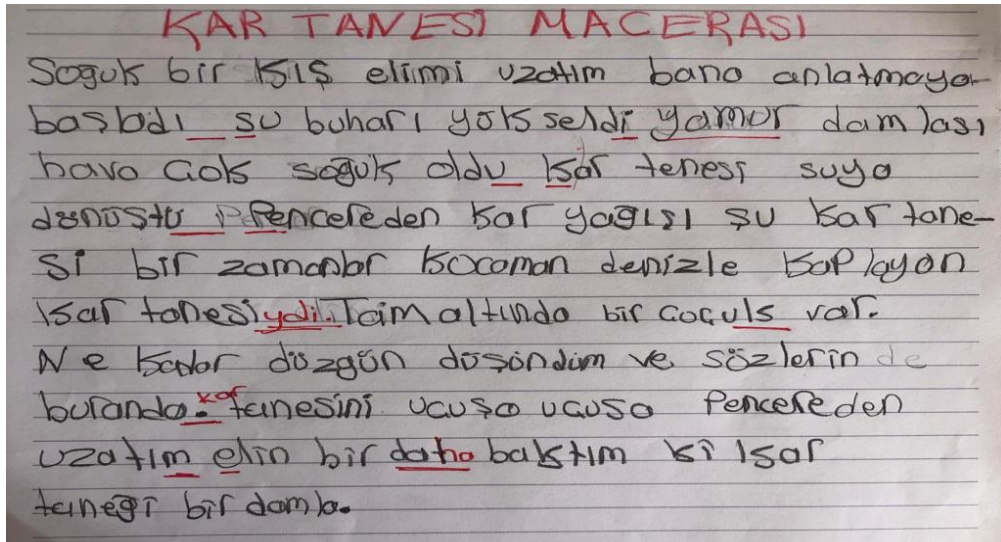
4. sınıflarda anladığını yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 30 öğrenci bulunmaktadır. Öğrenciler uzantısı satır altında olan “y, g, ğ, f, p” gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 28 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 16 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 28 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 30 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf boyutunun gerekenden büyük veya küçük yazılması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 4 öğrenci, harf çıkarma hatasını 21 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 20 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 18 öğrencinin yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 1 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 18 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 20 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 1 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 20 öğrenci görülmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 26 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 27 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 17 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma

hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgül, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 27 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 31 öğrenci, soru işaretini yanlış kullanan 3 öğrenci, kesme işaretini yanlış kullanan 2 öğrenci ve kısa çizgi işaretini yanlış kullanan 33 öğrenci bulunmaktadır. Ünlem ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu noktalama işaretlerini kullanmadığı görülmektedir.

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 16 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 22 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamakta hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 10 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 32 öğrenci yer almaktadır. 4. sınıf anladığını yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.19’da sunulmuştur

Görsel 4.19. 4. sınıf öğrencisi A15’in anladığını yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.19 incelendiğinde 4. sınıf anladığını yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde dik temel harflerin şeklini yazmıştır ancak “k” harfini doğru yazamamıştır. Harflerin büyüklükleri uygun yazılmamıştır. Küçük harfler ile büyük harfler aynı boyutta yazılmıştır. Uzantısı olan harflerin uzantıları satır içine yazılmıştır. Öğrenci benzer harfleri karıştırmadan yazmıştır. Kelime düzeyinde öğrenci kelime içinde eksik harf ve hece bırakarak yazmıştır. Cümle içinde eksik veya fazla kelime bırakmadan yazmıştır.

İmla ve noktalama düzeyine bakıldığında öğrenci noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanmamıştır. İki yerde noktayı kullanmış ancak kullanımı hatalıdır. Başlık uygun konumlandırılmış ve büyük harflerle yazılmıştır. Öğrenci cümle sonunda nokta kullanmasa da cümle başını büyük harfle yazdığı görülmüştür. Yazı ve sayfa düzeninde satır çizgisine ve satır başına dikkat ederek yazmıştır ancak paragrafı uygun yerden başlamamıştır. Harf ve kelimeler arasında uygun boşluk bırakarak yazmıştır.

Araştırma sonunda öğretmenlerle yapılan görüşme sonucunda Ö8 kodlu öğretmen, öğrencilerin anladığını yazma metin türünde zorlandıkları dile getirmiştir. Birinci ve ikinci sınıflarda genellikle metnin başını hatırlayıp yazısında sadece metnin başından söz edildiği, üçüncü ve dördüncü sınıflarda ise metnin başı, ortası ve sonu hakkında bahsedildiği söylemiştir. Yazma hatası diğer metinlerdekilere benzer harflerin biçiminde hatalar, harflerin boyutunu ayarlamama, kelimeler ve cümleler arası uygun boşluk bırakmama hataları görüldüğü söylenmiştir. Aşağıda öğretmenlerin anladığını yazma metin türüne ait görüşlerine yer verilmiştir:

- Öğrencilerim en fazla anladığını yazma türünde zorlanıyor. Hem okuduğunu anlaması gerekiyor hem de yazma çalışması yapması gerektiği için oldukça zorlanıyorlar.
- Öğrencilerim birinci sınıf, benim okuduğum metnin sadece başını hatırlıyor ve öğrencilerim genel olarak sadece metnin başını hatırlayarak kelime tekrarları ile yazısını tamamlamaya çalışıyor.

4.2.4. Serbest yazmada karşılaşılan yazma hatalarına ilişkin bulgular

Serbest yazma metin türünde öğrencilerden elde edilen veriler, harf düzeyinde, kelime düzeyinde, imla ve noktalama düzeyinde ve yazı ve sayfa düzeni olarak incelenmiştir. Tablo 6’da serbest yazma metin türüne ait bütün sınıf düzeylerinden elde edilen veriler yer almaktadır. 1. sınıflarda serbest yazma çalışmasına katılan 17 öğrenci, 2. sınıflarda 17 öğrenci, 3. sınıflarda 9 öğrenci, 4. sınıflarda 34 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 4.6: Serbest Yazma Hatalarına İlişkin Bulgular

Tema	Alt Tema	Kategori	f				
			1.sınıf (f1)	2.sınıf (f2)	3.sınıf (f3)	4.sınıf (f4)	
Harf Hataları	Harfin Konumlandırılması	Uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma	17	16	6	26	
	Harfin Biçimi	Harfin boyutunu büyük-küçük yazma	17	15	5	24	
		Harfin şeklinde boşluk bırakma	3	4	1	15	
		Harf biçimini ters yazma	16	14	4	26	
		Harf uzantılarını eksik yazma	17	16	5	23	
	Kelimenin İçindeki Harf Hataları	Harf ekleme	2	4	1	3	
Harf çıkarma		14	12	6	18		
Harflerin yerini değiştirme		6	7	3	14		
Harfi karıştıрма		6	7	2	15		
Kelime Hataları	Kelimenin Bütününe Yönelik Hatalar	Hece hataları	2	5	1	0	
		Hece çıkarma	13	7	4	15	
		Kelime atlama	9	8	4	16	
	Yönelik Hatalar	Kelimeyi tekrarlama	5	5	1	1	
		Kelimeyi yanlış yazma	12	10	8	17	
İmla ve Noktalama Hataları	Yazım Kuralları	Özel isimde büyük harf hatası	10	15	4	25	
		Cümle başı büyük harf hatası	11	15	3	21	
		Başlıktaki küçük harf hatası	8	15	6	21	
		Soru ekini bitişik yazma	*	*	*	*	
		Noktalama Kuralları	Nokta	13	16	4	25
			Virgül	7	16	9	29
			Ünlem	*	*	*	1
Soru işareti	*		*	*	24		
Kesme işareti	*		*	*	25		
Konuşma çizgisi	*		*	*	3		
Kısa çizgi	17	17	9	31			
		Harfler arası boşluğun	3	4	1	15	

Yazı ve Sayfa Düzeni Hataları	Yazı Düzeni	olmaması				
		Kelimeler arası boşluğun uygun olmaması	13	15	5	26
	Sayfa Düzeni	Başlığı satırı ortalamadan yazma	6	12	4	14
		Paragrafa uygun yerden başlamama	17	15	9	32

1. sınıflarda serbest yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 17 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin uzantısı satır altında olan “y, g, ğ, f, p” gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 17 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 3 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 16 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 17 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf boyutunun gerekenden büyük veya küçük yazılması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

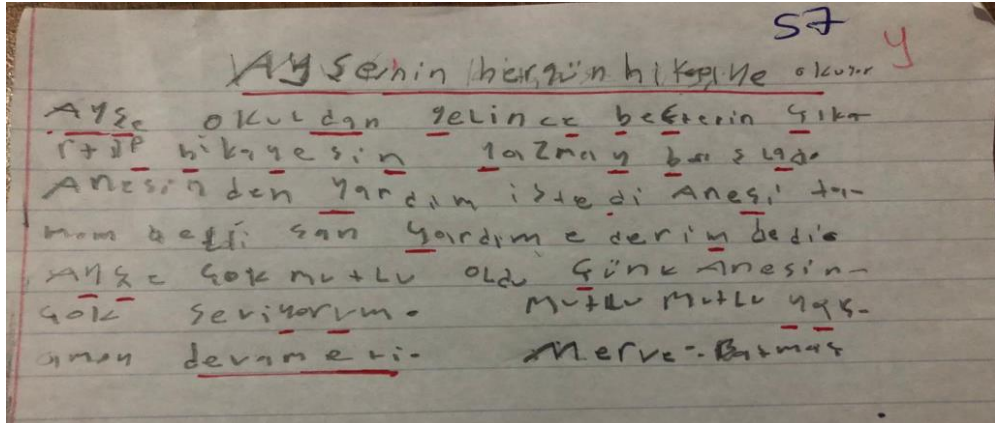
Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 2 öğrenci, harf çıkarma hatasını 14 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 6 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 6 öğrencinin yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 2 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 13 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 9 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 5 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 12 öğrenci görülmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde

büyük harf hatasını yapan 10 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 11 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 8 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgül, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 13 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 7 öğrenci ve kısa çizgi işaretini yanlış kullanan 17 öğrenci bulunmaktadır. Ünlem, soru işareti, kesme işareti ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu noktalama işaretlerini kullanmadığı görülmektedir.

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 3 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 13 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamak hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 6 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 17 öğrenci yer almaktadır.

1. sınıf serbest yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.20’ de sunulmuştur.

Görsel 4.20. 1. sınıf öğrencisi S7’in serbest yazma etkinliğinde yaptığı yazım hatalar

Görsel 4.20 incelendiğinde 1. sınıf serbest yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde dik temel harfleri şekline uygun yazmadığı, harfleri uygun büyüklükte yazmadığı, uzantısı olan harflerin uzantılarını yanlış yazdığı ve eklentisi olan harflerin eklentilerini yanlış yazdığı görülmüştür. Öğrenci benzer harfleri karıştırarak yazmıştır. Kelime düzeyinde öğrenci kelime içinde eksik harf ve hece bırakarak yazmıştır. Cümle içinde eksik kelime bırakarak yazmıştır. Öğrencinin kelimeleri genel olarak hatalı ve

yanlıştır. İmla ve noktalama düzeyinde öğrenci bazı cümle sonlarında nokta kullanmış ama cümle başını büyük harfle başlamamıştır. Öğrenci satır bitmeden kelimeleri kısa çizgi işareti ile bölüp alttaki satıra geçmiştir. Özel isimleri büyük harfle yazdığı görülmüştür. Öğrenci başlığı uygun konumlandırmamış. Yazı ve sayfa düzeninde öğrenci satır çizgisi ve satır başına dikkat etmeden yazmıştır. Harfler, kelimeler ve cümleler arasında uygun boşluğu bırakmadan yazısını yazmıştır.

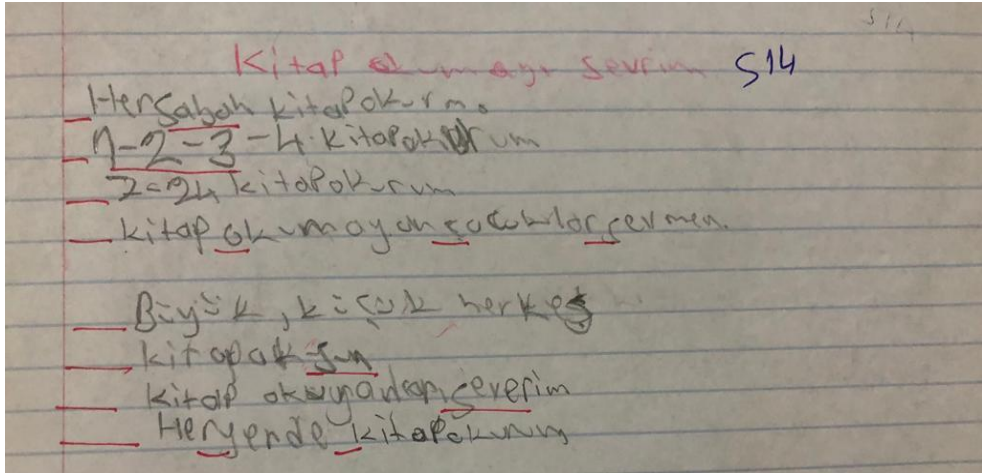
2. sınıflarda anladığını yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 16 öğrenci bulunmaktadır. Öğrenciler uzantısı satır altında olan “y, g, ğ, f, p” gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin biçimini büyük yazan 15 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 4 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 14 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 16 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf boyutunun gerekenden büyük veya küçük yazılması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 4 öğrenci, harf çıkarma hatasını 12 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 7 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 7 öğrencinin yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 5 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 7 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 8 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 5 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 10 öğrenci görülmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 15 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 15 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 15 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama

hatalarında, nokta, virgül, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 16 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 16 öğrenci ve kısa çizgi işaretini yanlış kullanan 17 öğrenci bulunmaktadır. Ünlem, soru işareti, kesme işareti ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu noktalama işaretlerini kullanmadığı görülmektedir.

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 1 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 5 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamakta hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 4 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 9 öğrenci yer almaktadır. 1. sınıf anladığını yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.21’de sunulmuştur.

Görsel 4.21. 2. sınıf Öğrencisi S14’ün Serbest Yazma Etkinliğinde Yaptığı Yazım Hataları

Görsel 4.21 incelendiğinde 2. sınıf serbest yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde dik temel harfleri şekline uygun yazmadığı, uzantısı olan harflerin uzantılarını doğru yazmadığı, eklentisi olan harflerin eklentilerini doğru yazmadığı görülmüştür. Öğrenci benzer harfleri karıştırmadan yazmıştır. Kelime düzeyinde öğrenci kelime içinde eksik harf ve hece bırakarak yazmıştır. Cümle içinde eksik kelime bırakarak yazmıştır. İmla ve noktalama düzeyinde bakıldığında öğrenci yazısında uygun noktalama işaretlerini kullanmamıştır. Sadece iki cümlelerin sonuna uygun noktalama işaretini koymuş, diğer cümlelerin sonuna herhangi bir noktalama işareti koymamıştır. Öğrenci

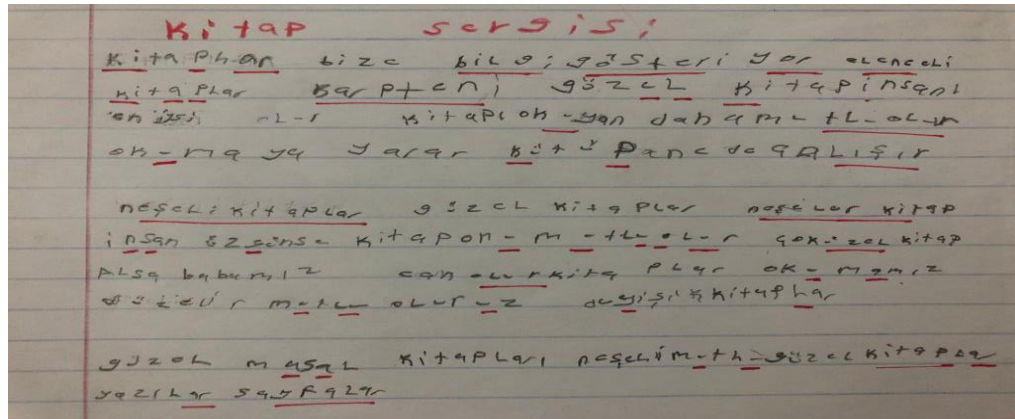
başlığı uygun konumlandırmamış ve büyük harfle yazmamıştır. Cümle başlarında da büyük harf kullanılmamıştır. Yazı ve sayfa düzenine bakıldığında öğrenci harfler arasında uygun boşluğu bırakmış ancak kelimeler arasında uygun boşluğu bırakmamıştır. Satır başına ve satır çizgisine dikkat edilmeden yazılmıştır.

3. sınıflarda anladığını yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 6 öğrenci bulunmaktadır. Öğrenciler uzantısı satır altında olan “ y, g, ğ, f, p“ gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin biçimini büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin boyutunu büyük yazan 5 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 1 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 4 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 5 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf boyutunun gerekenden büyük veya küçük yazılması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 1 öğrenci, harf çıkarma hatasını 6 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 3 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 2 öğrencinin yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma kategorileri yer almaktadır. Hece ekleme hatasını yapan 1 öğrenci, hece çıkarma hatasını yapan 4 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 4 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 1 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 8 öğrenci görülmektedir.

İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 4 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 3 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 6 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgül, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 4 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 9 öğrenci ve

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 1 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 5 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamama hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 4 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 9 öğrenci yer almaktadır. 3. sınıf anladığını yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.22’de sunulmuştur.

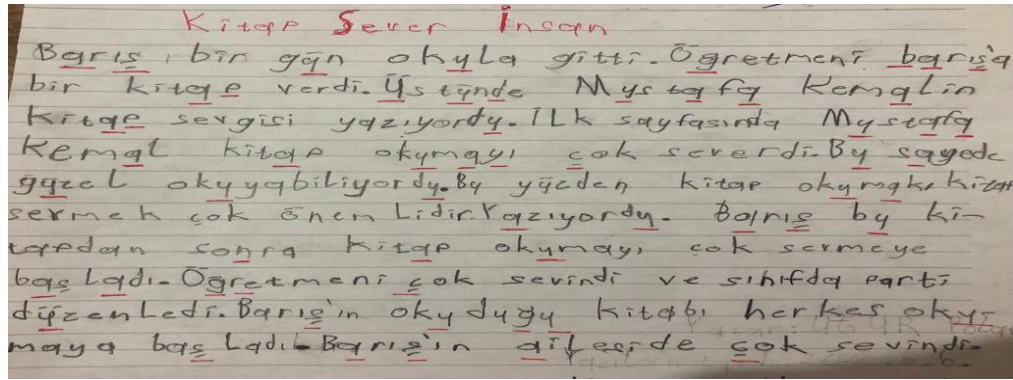
Görsel 4.22 incelendiğinde 3. sınıf serbest yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde dik temel harfleri şekline uygun yazmadığı, harfleri uygun büyüklükte yazmadığı, uzantısı olan harflerin uzantılarını yanlış yazdığı ve eklentisi olan harflerin eklentilerini yanlış yazdığı görülmüştür. Öğrenci benzer harfleri karıştırmadan yazmıştır. Kelime düzeyinde öğrenci kelime içinde eksik haf ve hece bulunarak yazmıştır. Cümle içinde eksik kelime bırakarak yazısını yazmıştır. Kelimelerin birçoğu hatalı ve yanlıştır. Öğrenci paragrafı uygun yerden başlamadan yazısını yazmıştır. İmla ve noktalama düzeyine bakıldığında öğrenci hiçbir noktalama işaretini kullanmamıştır. Başlığı uygun konumlandırmamış ve başlığı büyük harfle yazmamıştır. Yazı ve sayfa düzenine bakıldığında öğrenci harf, kelime ve cümleler arasında uygun boşluğu bırakmadan yazmıştır. Öğrencinin kelimeleri genel olarak hatalı ve yanlıştır.

4. sınıflarda serbest yazma etkinliğinde harf düzeyinde harfin konumlandırılması ve harfin biçimi hataları, uzantısı satır altında olan harfi satır içine yazma hataları yer almaktadır. Bu hataları yapan 26 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin uzantısı satır altında olan “y, g, ğ, f, p” gibi harfleri satır içine yazmadığı görülmektedir. Bu hata harfin yanlış öğrenilmesinden ya da harfin yazılışının yanlış öğrenilmesinden kaynaklanabilmektedir. Harf biçimi hatalarında, harfin boyutunu büyük yazma, harfin şeklinde boşluk bırakma, harfin biçimini ters yazma ve harfin uzantısını eksik yazma yer almaktadır. Harfin boyutunu büyük yazan 24 öğrenci, harfin şeklinde boşluk bırakma hatasını yapan 15 öğrenci, harfin biçimini ters yazan 26 öğrenci ve harfin uzantısını eksik yazan 23 öğrenci bulunmaktadır. Harf biçimindeki hatalar harf boyutunun gerekenden büyük veya küçük yazılması, harfin şeklinde boşluk bırakarak yazma, harflerin yönünü ters yazmadan kaynaklanan hatalar, harfin uzantısının koyulmamasından kaynaklanan hatalardan oluşmaktadır.

Kelime düzeyinde hatalar, harf ekleme, harf çıkarma, harflerin yerini değiştirme ve harfi karıştırma olarak yer almaktadır. Harf ekleme hatasını yapan 3 öğrenci, harf çıkarma hatasını 18 öğrenci, harflerin yerlerini değiştirme hatasını 14 öğrenci ve harfi karıştırma hatasını 15 öğrencinin yaptığı görülmektedir. Kelimenin bütününe yönelik hatalarda hece ekleme, hece çıkarma, kelimeyi atlama, kelimeyi tekrarlama ve kelimeyi yanlış yazma hataları yer almaktadır. Hece çıkarma hatasını yapan 15 öğrenci, kelimeyi atlama hatasını yapan 16 öğrenci, kelimeyi tekrarlama hatasını yapan 1 öğrenci ve kelimeyi yanlış yazma hatasını yapan 17 öğrenci görülmektedir.

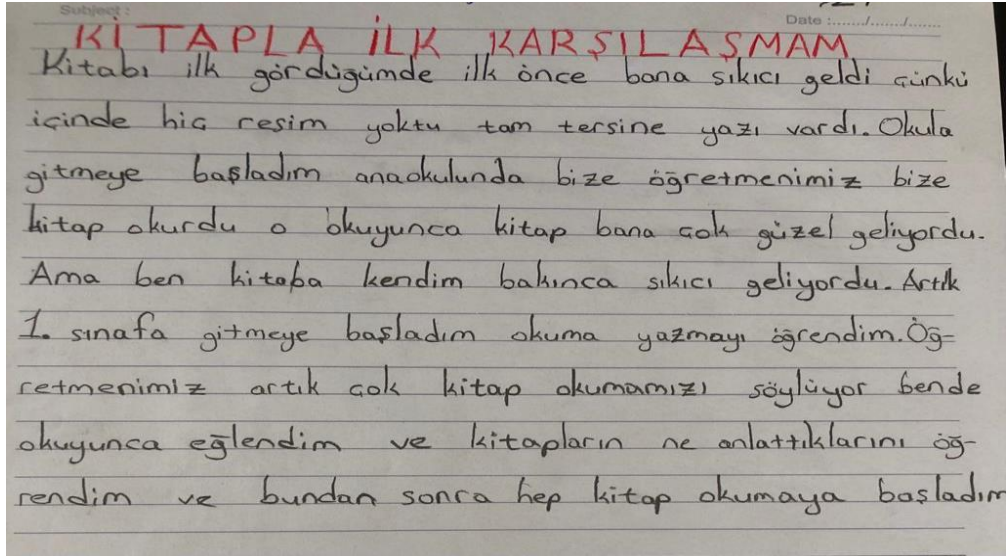
İmla ve noktalama düzeyinde yazım kuralları ve noktalama kuralları yer almaktadır. Yazım kurallarında özel isimleri büyük harfle yazma, cümle başını büyük harfle yazma, başlıkta küçük harf hatası, soru ekini bitişik yazma başlıkları yer almaktadır. Özel isimde büyük harf hatasını yapan 25 öğrenci, cümle başı büyük harf hatasını yapan 21 öğrenci, başlıktaki küçük harf hatasını yapan 21 öğrenci görülmektedir. Soru ekini bitişik yazma hatasında ise herhangi bir öğrencinin soru eki kullanmadığı görülmektedir. Noktalama hatalarında, nokta, virgöl, ünlem, soru işareti, kesme işareti, konuşma çizgisi, kısa çizgi yer almaktadır. Noktayı yanlış kullanan 25 öğrenci, virgülü yanlış kullanan 29 öğrenci, soru işaretini yanlış kullanan 24 öğrenci, kesme işaretini yanlış kullanan 25 öğrenci ve kısa çizgi işaretini yanlış kullanan 3 öğrenci bulunmaktadır. Ünlem ve konuşma çizgisini herhangi bir öğrencinin bu noktalama işaretlerini kullanmadığı görülmektedir.

Yazı ve sayfa düzeninde yazı düzeni başlığında harfler arası boşluğun uygun olmaması ve kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hataları yer almaktadır. Harfler arası uygun boşluğu bırakmayan 15 öğrenci, kelimeler arası uygun boşluğu bırakmayan 26 öğrenci yer almaktadır. Sayfa düzeni başlığında başlığı satırı ortalamadan yazma ve paragrafı uygun yerden başlamama hatası yer almaktadır. Başlığı satırı ortalamadan yazan 14 öğrenci, paragrafı uygun yerden başlamadan yazan 32 öğrenci yer almaktadır. 4. sınıf anladığını yazma metnine ilişkin yazma hatası aşağıdaki Görsel 4.23’de sunulmuştur.

Görsel 4.23. 4. sınıf öğrencisi S18'in serbest yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.23 incelendiğinde 4. sınıf serbest yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde dik temel harfleri şekline uygun yazmadığı görülmüştür. Uzantısı olan harflerin uzantıları yanlış yazılmış, eklentisi olan harflerin eklentileri yanlış yazılmıştır. Öğrenci benzer harfleri karıştırmadan yazmıştır. Kelime düzeyinde öğrenci kelime içinde eksik harf veya hece bırakmadan yazmıştır. Aynı şekilde cümle içinde de eksik kelime bırakmadan yazmıştır. İmla ve noktalama düzeyinde bakıldığında cümle sonlarında uygun noktalama işaretini kullanmıştır. Ancak özel isimlere gelen ekleri birkaç kelime kesme işareti ile ayırmasına rağmen bütün özel isimlerde ayırmamıştır. Öğrenci başlığı uygun konumlandırmış ancak büyük harfle yazmamıştır. Cümle başlarını büyük harfle yazarak bu konuda hata yapmamıştır. Yazı ve sayfa düzeninde öğrenci harfler arasında uygun boşluğu bırakmamıştır. Bazı kelime içinde harfler ve heceler arasında boşluk bırakılmamıştır. Kelime ve cümleler arasında uygun boşluk bırakılmıştır.

Görsel 4.24. 4. sınıf öğrencisi S2'nin serbest yazma etkinliğinde yaptığı yazım hataları

Görsel 4.24 incelendiğinde 4. sınıf serbest yazma etkinliğinde öğrencinin harf düzeyinde, kelime ve sayfa düzenin de herhangi bir yazma hatası yapmadığı görülmektedir.İmla ve noktalama düzeyinde bazı yerlerde virgül ve kısa çizgi işaretini kullanması gerekirken öğrenci bu noktalama işaretlerini kullanmamıştır.

Araştırma sonucunda öğretmenlerle yapılan görüşme sonunda Ö3 kodlu öğretmen, öğrencilerin en çok zorlandıkları metin türünün serbest yazma olduğunu dile getirmiştir. Öğrencilerin ne yazacağını zihninde oluşturamadığını ve buna bağlı olarak yazma hataları yaptığını söylemişlerdir. Aşağıda öğretmenlerin serbest yazma metin türünde görüşlerine yer verilmiştir:

- Serbest yazmada ise hem yazma hem de düşünme becerilerini kullanmaları gerektiği için hayal edebilen kendini iyi ifade edebilen öğrenciler başarılı olurken diğer öğrenciler kaygılanmaktadır. Serbest yazmada yine noktalama işaretleri ve yazım kurallarına uymada yazma hataları vardır. Ayrıca yazarken konuyu toparlamakta zorluk çekenler, gereksiz tekrara düşenler vardır.

4.3. İlkokul Öğrencilerinin Yaptıkları Yazma Hatalarının Çözümüne Yönelik Öğretmenlerin Önerilerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü amacı, doğrultusunda ilkokul öğrencilerinin yaptıkları yazma hatalarının çözümüne ilişkin öğretmenlerin görüş ve önerileri alınmıştır. Bu amaca bağlı olarak araştırmanın yapıldığı okulda bulunan sekiz sınıf öğretmeniyle araştırma sonunda yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış öğrencilerin yaptıkları yazma hatalarının çözümüne yönelik önerileri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmaya katılan Ö4 kodlu öğretmen, öğrencilerden elde edilen yazma örneklerine paralel olarak öğrencilerin harf, kelime, yazı ve sayfa düzeni ve imla ve noktalama düzeyinde harf biçimlerinin yanlış yazıldığını, uzantısı olan harflerin uzantılarını satır içine yazdıklarını, öğrencilerin konuşma dilindeki gibi yazmaya çalıştıkları için kelime içinde ek harf bıraktıklarını, özel isimlerin baş harfini büyük yazmadıklarını aynı zamanda cümle başını da küçük yazdıklarını, satır başını dikkat etmediklerini ve paragrafları uygun yerden başlamadıklarını, noktalama işaretlerinden özellikle virgül kullanımı oldukça az ve kısa çizgiyi kullananların ise yanlış kullandıklarını ifade etmektedir. Yazı ve sayfa düzeninde Ö1 kodlu öğretmen, genel olarak öğrencilerin acele ettiğinden dolayı satır çizgisine dikkat etmedikleri için sayfa düzenini oluşturmakta zorlandıklarını dile getirmektedir. Aynı zamanda bazı öğrencilerin sayfa temizliğini de dikkat etmediklerini de söylemişlerdir. Öğretmenlerin görüşme sorularına verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda verilmiştir:

- Öğrencilerim en fazla anladığını yazma türünde zorlanıyor. Hem okuduğunu anlaması gerekiyor hem de yazma çalışması yapması gerektiği için oldukça zorlanıyorlar. Dikte metinleri öğrencilerin yazım yanlışlarını kontrol etme amaçlı derslerimde ben de ara sıra kullanıyorum. Bakarak yazma metinlerini öğrenciler gördüğünü yazdıkları için diğer metin türlerine göre zorlanmıyorlar. Öğrenciler genel olarak harf biçimlerini yanlış yazıyor aynı zamanda uzantısı olan harflerin uzantılarını yanlış yazdığını gözlemleme fırsatım oldu. Yazı ve sayfa düzenine dikkat etmiyorlar genel olarak. Kelime içinde harf eksikleri sıklıkla gördüğüm hatalardan biri. Noktalama işaretlerini kullanmadıklarını görüyorum sadece noktayı kullanıyorlar. Öğrencilerde benzer harflerin karıştığını da sıklıkla görüyorum.

- Öğrenciler bakarak yazma çalışmaları yaparken harfleri şekil-biçim olarak ve imla/noktalama işaretlerini de yerinde ve doğru kullanımını görerek yazdıkları için genelde hata yapmamaktadır. Ama sınıfta genel olarak yapılan hatalardan bazıları öğrencilerin yazının büyüklüğünü ayarlayamaması (çoğunlukla yazıları çok küçük yazmaya çalışıyorlar), sayfa düzenine dikkat etmemeleridir. Dikte yaparken bilmedikleri ve yabancı kelimeleri yazarken zorlanmakta birkaç tekrardan sonra yazabilmektedirler. Dikte esnasında yazım kuralları ve noktalama işaretlerini doğru kullanmakta da çekmektedirler. Serbest yazmada ise hem yazma hem de düşünme becerilerini kullanmaları gerektiği için hayal edebilen kendini iyi ifade edebilen öğrenciler başarılı olurken, diğer öğrenciler yazma esnasında kaygılanmaktadır. Serbest yazmada yine noktalama işaretleri ve yazım kurallarına uymada yazma hataları vardır. Ayrıca yazarken konuyu toparlamakta zorluk çekenler, gereksiz tekrara düşenler vardır. Öğrencilerin bazıları birbirine benzeyen harfleri (özellikle b ve d harfi) karıştırmakta bazıları ise harflerin boyutunu ayarlayamamaktadır. Kelimeleri yazarken eğer bakarak yazıyorlarsa yanlış olmamakta ama dikte ya da serbest yazma yapıyorlarsa bilmedikleri kelimeleri yazarken yanlış yazabilmektedirler. Yine yazım ve noktalama işaretlerinde bakarak yazarken sıkıntı yaşamazken dikte ve serbest yazmada hata yapmaktadırlar. Özel isimlerin baş harfini büyük yazma, satır sonuna sığmayan kelimeleri kısa çizgiyle ayırma, cümle büyük harfle başlama ve cümle bitince nokta koymada sıkıntı yaşanmaktadır. Sayfa düzeninde ise yazıyı kuralına uygun yazan öğrencilerde problem yaşamazken hızlı, gelişigüzel, kuralsız yazı yazan öğrencilerin yazılarında sorunlar görülmektedir.
- Benzer harfleri yazarken zorlanılmaktadır. Kelime içinde eksik harf yazılabilmektedir. Kelimeler arasında uygun boşluk bırakılması kısmen unutulmaktadır. Harfler uygun büyüklükte yazılsa da uzantısı olan harflerin uzantısı yanlış yazılmaktadır. Benzer harfler karıştırılmaktadır. Kelimelerin yazımında eksik harf bırakılarak yazılmakta kelime içinde heceler unutulmaktadır. Satır çizgisi dikkat edilmeden sayfanın ortasında başlayabilmekte kelimeler arasında uygun boşluk bırakılmamaktadır. Bazı kelimeleri okunaklılık yönünden zorlanılmaktadır. Virgül kullanımı çok az. Cümle sonunda nokta unutulmamaktadır. Konuşma çizgisi ile kısa çizgi

karişmaktadır. Kelimelere gelen eklerde kesme işareti unutulmaktadır. Özel isimlerde büyük harf işe başlamasına dikkat ederler.

Öğretmenler, ğrencilerin yaptıkları hataların çözümüne yönelik ise Trk derslerinde sık sık yazma çalışmalarına yer verilmesi gerektiğini, farklı etkinliklerle öğrencilerin yazma çalışmalarının sevdirmesi gerektiğini, öğrencilerin yazmaya istekli hale getirilmesini, yazma çalışmalarında aile desteğinin arttırılması gerektiğini, öğretmenlere bölgedeki sorunların dikkate alınarak hizmet içi eğitimler verilmesi gerektiğini, öğrencilere yazma sonrası anında bireysel dönütler verilmesi gerektiğini, öğrencilerin ne kadar okursa yazma çalışmaları da güçlenir düşüncesi ile okumaya teşvik edilmesi gerektiğini, dikte çalışmalarına ağırlık verilmesinin gerektiğini düşünerek bu yönde önerilerde bulunmuşlardır. Özetle ğretmenler öncelikle öğrencilere yazma işini sevdirmesi gerektiğini, farklı etkinliklerle yapılan hataların ortadan kaldırılması gerektiğini, öğrencilerin yazılarına dönüt verilmesini ve öğrencilerin daha fazla okuma yapmasını önermişlerdir. Öğretmenlerin yapılan yazma hatalarına ilişkin çözüm nerileri aşağıda verilmiştir:

- Öğrencilerin yaptıkları hatalar için sık sık yazma çalışmalarının yapılmasını gerektiğini düşünüyorum. Farklı etkinlikler hataların ortadan kalkması sağlanabilir. Farklı ğretim yöntemleri kullanarak yazma çalışmaları sevdirmelidir. Öğrencinin ilgisini çekecek yazma çalışmaları yapılmalıdır.
- Yazma hatalarının kaynağına bakılabilir. Harf ve kelime hatalarında öğrencinin harfin yazımını formunu tam öğrenememiş olması, anında dönüt ve müdahale edilememiş olması sebep olarak görülebilir. Dikte ve serbest yazmada ise öğrencinin kelime dağarcığının az olması kelime ve cümleleri istenilen düzeyde yazamamasına neden olmuş olabilir. Kelime dağarcığının gelişmesinde serbest yazmada kitap okumaya teşvik etmek önemli olabilir. Öğrenci ne kadar çok görür ve okursa yazma sürecinde de o kadar gelişecektir. Güzel yazı yazmaya teşvik çalışmaları yapılabilir.
- zm nerisi olarak sık yapılan yanlışların üzerinde derslerde biraz fazla durulabilir. Farklı etkinliklere anlatılmaya çalışılabilir. Çocuklar bol kitap okumaya teşvik edilmelidir. Dikte yaparken de özellikle uzun kelimeleri yazarken akıllarından heceleyerek yazmaları istenerek eksiksiz yazmaları sağlanabilir.

- Hataları düzeltebilmek için bakarak yazma çalışmalarına ve dikte çalışmalarına odaklanılması gerektiğini düşünüyorum. Karıştırılan harfleri akıllarında kodlayabilecekleri etkinlikler yaptırmakla çözümlenebileceğini düşünüyorum. Etkinliklerle kelimelerin doğru yazılımlarını göstererek sürekli hatalı olan kelimelere değinilerek hatalar ortadan kalkabilir. Her öğrencinin hatasını kendisine göstererek neyin nasıl olması gerektiği gösterilmelidir. Yanlış olan ve doğru hatalar öğrencilerin gözleri önünde olduğunda daha çabuk kavrayabilirler.
- Öğrencilerimizi yaptıkları hataları belirlemek bu konuda daha gazla etkinlik ve çalışma yaparak eksikliklerini tamamlamaları sağlanabilir. Daha fazla kitap okuma alışkanlığı ile bu hataları kendilerinin görmeleri sağlanabilir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlar, sonuçların alanyazındaki yazma hataları çalışmalarıyla tartışılması ve bunlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Araştırmanın birinci amacına yönelik ilkökul öğrencilerinin dikte, anladığını yazma, serbest yazma ve bakarak yazma metin türlerinde yaptıkları yazma hataları incelenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin:

- Dikte metnini yazarken harf düzeyinde eklentisi ve uzantısı olan harfleri doğru yazmada hata yapmışlardır. Kelime düzeyinde öğrencilerin kelime içinde eksik harf ve hece bırakarak yazdıkları görülmüştür. İmla ve noktalama düzeyinde öğrenciler genel olarak noktalama işareti kullanmamışlardır. Aynı zamanda özel isimleri ve cümle başını büyük harfle başlamadan yazmışlardır. Yazı ve sayfa düzeninde öğrencilerin harfler ve kelimeler arasında uygun boşluk bırakmadan yazdıkları görülmüştür.
- Serbest yazma metninde kelime düzeyinde harfin biçimini yazmakta zorlanmışlardır ve benzer harfleri karıştırarak yazmışlardır. Kelime düzeyinde öğrencilerin genellikle kelime atlama hatasını yaptıkları görülmüştür. Cümle içinde eksik kelime bırakarak yazmışlardır. İmla ve noktalama düzeyinde öğrenciler noktalama işaretlerini genellikle kullanmamışlardır. Kısa çizgi işaretini kullanmışlar ancak kullanımı hatalıdır. Yazı ve sayfa düzeninde öğrenciler başlığı uygun konumlanmamışlar ve büyük harfle yazmamışlardır. Aynı zamanda kelime ve cümleler arasında uygun boşluk bırakmadan yazmışlardır. Bu metin türünde öğrenciler çok zorlanmışlardır. Konu öğrencilere verilmiş ama bazı öğrencilerin bir metin oluşturamadığı görülmüştür. Çoğu öğrencide de metin içinde sürekli kelime tekrarı yaptıkları görülmüştür.
- Anladığını yazma metin türünde metnin başını hatırlamış sadece metnin başını yazısında yer vermiştir. Öğrenciler harf düzeyinde eklentisi ve uzantısını satır içine yazma hatası yapmıştır. Kelime düzeyinde, kelime içinde eksik harf bırakma hatası, cümle içinde eksik kelime hatası yapılmıştır. İmla ve noktalama düzeyinde

öğrenciler cümle başı ve özel isimleri büyük yazmamış, başlığı uygun konumlandırmamış ve başlığı büyük harfle yazmamıştır. Noktalama işaretlerinden genel olarak nokta ve kısa çizgi kullanılmış olup bu işaretlerin kullanım yerlerinin hatalı olduğu görülmüştür.

- Bakarak yazma metin türünde diğer metin türlerine göre daha az zorlanmıştır. Öğretmen bu metni tahtaya yazmış, öğrenciler tahtadan bakarak bu metni kağıda yazmıştır. Birinci ve ikinci sınıflarda genel olarak harf, kelime, imla ve noktalama ve yazı ve sayfa düzeninde hatalar görülürken üçüncü ve dördüncü sınıflarda genel olarak imla ve noktalama hatalarının yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın ikinci amacına yönelik ilkokul öğrencilerinin sınıf düzeylerinde dikte, anladığını yazma, serbest yazma ve bakarak yazma metin türlerinde yaptıkları yazma hataları incelenmiştir. Bu kapsamda:

- Dikte metin türünde en fazla hatayı birinci sınıflar yaparken en az hatayı dördüncü sınıflar yapmıştır. Birinci sınıflar genel olarak benzer harfleri karıştırarak yazmıştır ve kelime içinde eksik harf ve hece bırakarak yazmışlardır. İkinci sınıflar satır başına dikkat etmeden yazmışlardır. Kelimeler ve cümleler arasında uygun boşluğu bırakmadan yazmışlardır. Aynı zamanda noktalama işaretlerini dikkat etmemişlerdir. Cümle başında büyük harf kullanılmış olup cümle içinde de büyük harf kullanarak yazma hatası yapmışlardır. Üçüncü sınıflarda kelimeler arası uygun boşluk bırakılmamış ve büyük harf kullanımlarını dikkat etmeden yazmışlardır. Dördüncü sınıflarda başlığı uygun konumlandırmama ve özel isimlerin yazımında hatalar yapılmıştır.
- Serbest yazma metin türünde birinci sınıflar metin oluşturma konusunda zorlanmıştır. Diğer sınıf düzeylerinde metin oluşturulmuş ancak harf, kelime, imla ve noktalama ve yazı ve sayfa düzeninde hatalar görülmüştür. Birinci sınıflarda öğrenciler benzer harfleri karıştırarak yazmıştır. İkinci sınıflar satır başı ve noktalama işaretlerine dikkat etmeden yazmışlardır. Üçüncü sınıflar genel olarak harfler, kelimeler ve cümleler arasında uygun boşluğu bırakmadan yazmıştır. Dördüncü sınıflarda, noktalama işaretlerinin kullanımında, eklentisi olan harflerin eklentilerini çizmede ve harf biçimlerinde hatalar görülmüştür.
- Anladığını yazma metin türünde birinci sınıflarda kelimeler arasına uygun boşluğu bırakma, satır başına dikkat etmeden yazma ve cümle başını büyük harfle

yazma konusunda hata yapılmıştır. İkinci sınıflarda satır başına dikkat edilmiş ancak satır çizgisine dikkat edilmemiştir. Genel olarak cümle başı ve özel isimler büyük harfle yazılmamış ve noktalama işaretlerinin kullanımında hatalar yapılmıştır. Üçüncü sınıflarda öğrenciler harf boyutunu uygun büyüklükte yazmamıştır. Noktalama işaretlerinden hiçbiri kullanılmamıştır. Kelimeler arası uygun boşluk bırakılmamış ve paragraflar uygun yerden başlanmamıştır. Dördüncü sınıflar, kelime içinde eksik hece ve cümle içinde eksik kelime bırakarak yazmışlardır. Noktalama işaretleri kullanılmış ama bazı cümle sonlarına uygun noktalama işareti koyulmamıştır. Aynı şekilde bazı cümle başları büyük harfle başlarken bazı cümle başları küçük harfle yazılmıştır.

- Bakarak yazma metin türünde birinci sınıflarda genel olarak öğrencilerde görülen yazma hataları, harfin boyutunda, kelimeler ve cümleler arası uygun boşluğu bırakma başlıklarında hata yapmışlardır. İkinci sınıflarda satır çizgisini dikkat etmeden yazma ve benzer harfleri karıştırma hataları görülmüştür. Üçüncü sınıflarda kelimeler ve cümleler arası uygun boşluğu bırakma hatası yapılmıştır. Dördüncü sınıflarda yazı ve sayfa temizliğine dikkat edilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın üçüncü amacına yönelik ilkökul öğrencilerinin yaptıkları yazma hatalarının çözümüne ilişkin öğretmen görüşleri alınmıştır. Öğrencilerin en çok anladığını yazma ve serbest yazma metinlerinde zorlandıklarını ve buna bağlı olarak yazma hatalarının sıklıkla yapıldığını söylemişlerdir. Dikte metin türünü ise imla ve noktalama hatalarının öğretilmesi konusunda kullandıklarını ve geri dönütlerle hataların azaltılabildiğini dile getirmişlerdir. Sınıf düzeylerinde ise birinci ve ikinci sınıflarda yazma hatalarının harf ve kelime düzeyinde daha sık yapıldığını, üçüncü ve dördüncü sınıflarda ise imla ve noktalama düzeyinde yazma hatası yapıldığını söylemişlerdir. Öğretmenlerin yazma hatalarına yönelik önerileri, genel olarak yazma çalışmalarına ağırlık verilmesini, farklı etkinlikler kullanılarak yazma çalışmalarının sevdinmesini, öğrencilerin yazılarına geri dönüt verilmesini, bol bol okuma yapılması gerektiğini önermişlerdir.

5.2. Tartışma

Araştırmanın amaçları doğrultusunda Türkçe derslerinde gerçekleştirilen yazma etkinliklerinde farklı metin türleri kullanılarak ilkokul öğrencilerinin yazma hataları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada öğrencilerin yazma hataları harf, kelime, imla ve noktalama ve yazı ve sayfa düzeni düzeylerinde incelenmiştir. Bütün sınıf düzeylerinde görülen yazma hatalarından biri dik temel harflerin biçiminde yapılmıştır. Alanyazında yapılan araştırmaların genelinde yazmanın ilk aşaması olan harflerin biçimini doğru yapmaktan kaynaklandığı ve bu yazma hatasının giderilmesi için bu aşamanın üzerinde durulması gerektiği belirtilmiştir (Can ve Altunbaş Yavuz, 2017). Bu sonuç, araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Araştırma sonucuna göre ilkokul öğrencilerinin en çok yaptıkları hatalardan biri harf biçimini doğru yapmadıkları belirlenmiştir. Araştırmanın üçüncü bulgusunda da öğretmenler bu hatanın öğrenci tarafından çok sık yapıldığını dile getirmiştir. Yapılan araştırmada metin türleri değişse bile öğrencilerin bu hatayı yaptıkları görülmüştür. Aynı zamanda öğrencinin sınıf düzeyi fark etmeksizin bu hata tüm sınıflarda görülmüştür. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre yazma etkinliklerinin genel olarak, bakarak yazma çalışmaları ile yapıldığı ve bu metin türünde yazma hatalarının diğer metinlere oranla daha az olduğu görülmektedir. Ayrıca Türkçe derslerinde diğer metin türlerine yazma hatalarının oranına bakılarak fazla yer verilmediği söylenebilir.

Araştırmada öğrencilerin birçoğunda harfler arası uygun boşluğu bırakma, kelimeler arası uygun boşluğu bırakma, cümleler arası uygun boşluğu bırakma ve paragrafı uygun yerden başlama hatası görülmüştür. Yapılan bir araştırmada ilkokul öğrencilerinin yazılarını yazarken biçim, boşluk ve satır takibini yapmada yeterli düzeyde olmadıkları belirtilmiştir (Kuşdemir, Katrancı ve Arslan, 2018). Araştırmada tüm sınıf düzeylerinde öğrencilerin bu hatayı yaptıkları belirtilmiştir. Özellikle serbest yazma ve anladığını yazma metin türlerinde bu hata artmaktadır. Öğretmenler de bu metin türlerinde öğrencilerin ne yazacaklarını tam olarak karar vermede zorlandıkları için bu yazma hatasını sıklıkla yaptıklarını söylemiştir. Araştırmada öğrencilerin yaptıkları bu yazma hatasının metin türlerine göre incelendiğinde çoğu öğrenci bütün metin türlerinde yapmıştır. Ancak bu hata sınıf düzeyi arttıkça azaldığı gözlemlenmiştir. Daha çok birinci ve ikinci sınıflar hata yapmıştır. Türkçe derslerinde yazma etkinlikleri gerçekleştirilirken öğretmenler bu konuda uyarıda bulunabilir, bu şekilde öğrencilerin hata yapma oranı düşebilir. Yapılan bir çalışmada öğrencilerin yazma becerilerini kazanma esnasında harf

biçimlerini doğru yapmadıkları ve kelimeler arası uygun boşluk bırakmadıkları belirtilmiştir (Bay, 2008). Başka bir çalışmada ise, harflerin satır üzerine doğru yazma, eklentisi ve uzantısı olan harflerin eklenti ve uzantılarını yanlış yazdığı ortaya koyulmuştur (Çelebi, 2014). Yapılan başka araştırmada öğrencilerin okunaklı yazmada, harflerin büyüklüklerini ayarlama konusunda sorun yaşadıkları dile getirilmiştir (Bayraktar, Yurduseven, Başaran ve Bektaş, 2007). Araştırma sonucu ile alanyazın paralellik göstermektedir. Araştırma sonucunda tüm metin türlerinde ve bütün sınıf düzeylerinde görülen yazma hatalarından biri olarak eklentisi ve uzantısı olan harflerin doğru yazılmadığı görülmüştür. Özellikle birinci sınıflardaki öğrenciler harfleri uygun büyüklükte yazmamıştır.

Öğrencilerin en çok zorlandıkları metin türü serbest yazma olmuştur. Özellikle birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda araştırmanın uygulama esnasında öğrencilerin çok düşünerek zaman harcadığı gözlemlenmiştir. Öğrenci, zihninde çerçevesi belirli bir konu hakkında bir metin oluşturmakta zorlanmıştır. Aynı zamanda öğrenciler yazısının iyi olmayacağını düşünerek olumsuz düşünceler üretmektedir. Yapılan bir araştırmada öğrencilerin, yazmaya yönelik olumsuz duygularının ortadan kalkması durumunda, derslerin eğlenceli geçmesinin öğrenciler üzerinde yazı planlamasını yapabildiği ve daha uzun yazılar yazabildiği belirtilmiştir (Tolaman, 2017). Başka bir araştırmada ise öğrencilerin problem belirlemede zorlandıkları için yazmayı sevmedikleri belirtilmiştir (Yegen, 2019). Araştırmada öğrenciler bu konuda zorlandıkları için yazma hatalarını sıklıkla yapmaktadır. Öğrenciler yazısını yazmaya nereden başlayacağını bilemediği ve yazacağı yazı için bir plan yapamadığı için bu hata sıklıkla yapılmış olabilir.

Araştırma sonuçlarına bağlı olarak görülen hatalardan biri de imla ve noktalama konusunda olduğu görülmüştür. Öğrencilerin başlığı uygun konumlandırmadığı, özel isimleri ve cümle başını büyük harfle başlamadığı ve noktalama işaretlerini genel olarak kullanmadıkları belirtilmiştir. Memiş ve Harmankaya (2012) yaptıkları araştırmada öğrencilerin noktalama işaretlerini doğru yerlerde kullanmadıklarını belirtmiştir. İlkokul öğrencilerinin noktalama işaretlerinin kullanım alanlarını bilmediği ya da yazma esnasında kullanım alanlarını hatırlayamadıkları ve yazma etkinliklerinde noktalama işaretlerini kullanmak, öğrencinin aklına gelmediği söylenebilir. Araştırma sonucunda ilkokul öğrencilerinin noktalama işaretlerinde sıkıntı yaşadıkları görülmüştür. Özellikle dördüncü sınıf öğrencileri farklı noktalama işaretlerini kullandıkları ancak kullanım yerlerinin yanlış olduğu belirtilmiştir. Diğer sınıf düzeylerinde ise öğrenciler ya gerekli

noktalama işaretini kullanmamış ya da sadece noktayı kullanmıştır. Bu şekilde öğrencilerin yazısında yazma hataları görülmüştür.

Öğretmen görüşlerine bağlı olarak yazma hatalarına çözüm olarak verdikleri cevaplar; daha fazla yazma etkinliklerinin yapılması, öğrencilere bire bir dönüt vermenin etkili olacağı, yazma etkinliklerinin öğrencilere sevdirmesi gerektiği şeklindedir. Öğretmenler, farklı metin türlerini derslerinde yer vererek öğrencilerin yazma etkinliklerine olan ilgisi arttırılabilir. Aynı zamanda sadece Türkçe derslerinde değil diğer derslerde de yazma etkinlikleri gerçekleştirilmelidir bu şekilde öğrenci yazmanın sadece bir ders kapsamında olmadığını fark etmelidir.

Araştıma Şanlıurfa'nın Harran ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın yapıldığı bu bölge dışarıdan fazla göç almakta, ev ödevlerinde ve okulda aile desteği çok düşük seviyede aynı zamanda öğrencilerin ders araç gereçleri aile tarafından karşılanmamaktadır. Buna bağlı olarak sınıf mevcutları kalabalık olmaktadır. İki dillilik ortaya çıkmaktadır. Bu sebepten dolayı öğrenciler ve öğretmenler arasındaki iletişim kısıtlı kalmaktadır. Sonuç olarak bu durum öğrencinin bütün derslerini etkilemekte ve başarısını düşürmektedir. Yazma hatalarının fazla olmasında etkili olmaktadır. Bu araştırma başka bir ilde yapılırsa bu kadar yazma hatası görülmeyebilir.

Araştırma ilkokul öğrencilerinin farklı metin türlerine göre yapılan yazma hatalarının belirlenmesine yönelik yapılmıştır. Bu çalışmaya benzer başka bir araştırma ise Diyarbakır'ın Çermik ilçesinde yapılmıştır. İlkokul öğrencilerinin yazma hatalarının düzeltilmesine yönelik yapılan araştırmanın sonucunda katılımcıların yazma hatalarını düzeltmede gelişim gösterdikleri görülmektedir. Çalışma grubundaki 4 öğrenci, uygulama öncesinde okunaklı yazı yazamıyor iken uygulama sonrasında yapılan çalışmalarda okunaklı yazı yazabilmiştir. Uygulamada kullanılan dikte çalışmasının harf, kelime, cümle, metin ve noktalama işaretleri etkinliklerinin çalışma grubunun yazma hatalarını giderilmesine katkısı olmuştur.

Genel olarak alanyazın ve yapılan araştırma sonuçlarının benzer olduğu görülmektedir. İlkokul öğrencilerinde görülen yazma hataları; harf düzeyinde, harfin biçiminde, boyutunda, eklentisi olan harflerin doğru yazılmadığı, uzantısı olan harflerin satır içine yazıldığı ve benzer harflerin karıştırıldığı, kelime düzeyinde kelime içinde eksik harf ve hece bırakıldığı, imla ve noktalama düzeyinde, özel isimlerin büyük harfle yazılmadığı, cümle başının küçük harfle yazıldığı ve noktalama işaretlerini yanlış

yerlerde kullandıkları, yazı ve sayfa düzeninde harfler, kelimeler, cümleler arasında uygun boşluğun bırakılmadığı ve paragrafin uygun yerden başlanmadığı söylenebilir.

5.3. Öneriler

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak araştırmada uygulamaya ve ileriki araştırmalara yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur. Bunlar;

- Öğrencilerin yazma hatalarına ilişkin Türkçe derslerinde 1. sınıftan itibaren yazı çalışmaları düzenli olarak yapılmalıdır.
- Yazma hatalarının düzeltilmesine yönelik ve öğrencilerin yazılarını geliştirmek için farklı yöntemler kullanılmalıdır. Örneğin yazıların her zaman Türkçe defterine yazılması gerektiği algısı kaldırılmalıdır, öğrencinin yazmayı isteyeceği bir deftere yazması istenebilir.
- Öğrencilerde görülen yazma güçlüklerinin giderilmesi için aile desteği artırılmalıdır.
- Hataların azaltılmasına yönelik araştırmada kullanılan farklı metin türleri ile öğrencilerin kendi hatalarını görmeleri sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin serbest yazma ve anladığını yazma metin türlerinde yaptıkları yazma hatalarının giderilmesi için öncelikle okuduğunu anlama çalışmaları yapılmalı ve öğrenciler kitap okumaya teşvik edilmelidir.
- Öğrencileri yazma etkinliklerini sevdirmek ve yazma becerilerini geliştirmek için tartışma, gezi, gözlem, yaşadıklarını yazması, günlük tutması ve akran desteği gibi uygulamalar eğitim ve öğretim esnasında kullanılmalıdır.
- sınıfta gerçekleştirilen okuma yazma sürecinde yazma çalışmalarının adaha fazla yer verilebilir.
- Öğrencilere metin türleri tanıtılarak yazma çalışmaları yaptırılabilir.

Araştırmacılara yönelik;

- Bu çalışma ilköğretim öğrencilerinin yaptıkları yazma hatalarının belirlenmesine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin yaptıkları yazma hatalarının nedenlerinin de belirlenerek, sorunların derinlemesine çözümü için uygulamaya dönük eylem araştırması şeklinde çalışmalar gerçekleştirilebilir.

- Bu alışma ilkokul ğrencilerinin farklı metin türlerinde yaptıkları yazma hatalarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Yazma hatalarının giderilmesine yönelik yeni araştırmalar desenlenebilir.
- Teknoloji destekli uygulamalarla öğrencilerin yazma hatalarının giderilmesine yönelik araştırmalar gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Adalı, O. (2003). *Anlamak ve anlatmak*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Ağca, H. (1999). *Yazılı anlatım*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Akbayır, S. (2006). *Cümle ve metin bilgisi*. (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Akça, G. (2002). *Hikâye haritası yönteminin ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama beceri düzeyleri üzerine etkisi*. Yayınlamamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aksan, D. (1998). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dil bilim*. Ankara: TDK Yayınları.
- Aksan, D. (2013). Ana dili öğretimi. C. Yıldız (Ed), *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya* içinde (s. 88-101). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Akyol, H. (2006). *Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. (1. Baskı). Ankara: Kök Yayınları.
- Akyol, H. (2010). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi: Yeni programa uygun*. (9. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Akyol, H. (2012). *Türkçe öğretim yöntemleri*. (5.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Akyol, H. (2018). *Kuramdan uygulamaya yazma öğretimi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Alkan, G.B. (2021). *Disgrafi tanısı almış öğrencilerin yazım hatalarının giderilmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Altuntaş Yavuz, S. ve Can, B.(2017). Okuma- Yazma Güçlüğü: Kimin İçin?. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 86-113.
- Amutha, S., & Philomina, M. J. (2015). Diagnosis of reading and writing skills in primary school students. *International Journal of English Language Teaching*, 3(7), 1-7.
- Aslan, E. (2016). *Türk halk edebiyatı*. Ankara: Maya Akademi Yayınları.
- Ateş, S. , Çetinkaya, C. ve Yıldırım, K. (2014). Sınıf öğretmenlerinin yazma güçlükleri hakkındaki görüşleri. *International Online Journal Educational Sciences*, 6(2), 475-493.
- Aydın, E. ve Kaya, M. (2021). Yazma yöntem ve teknikleri. M. Nuri Kardaş (Ed.). *Yazma eğitimi* içinde (s. 181-213). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Baki, Y. ve Karakuş, N. (2012). *Türkçe öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Balaban Salı, J. (2015). Verilerin toplanması. A. Şimşek (Ed.). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri içinde* (s. 134-161). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Balcı, A. (2013). *Okuma ve anlama eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Başaran, M. ve Karatay, H. (2005). Eğik el yazı öğretimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 33(168).
- Baştuğ, M. (2015). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazma eğilimi, tutumu ve yazma tutukluğunun yazma başarısı üzerine etkisi eğitim ve bilim. *Education and Science*, 40(180), 73-88.
- Batur, Z. ve Özdil, Ş. (2018). Yazım yanlışlıklarının düzeltilmesine yönelik bir öneri: manas oyunu. *Araştırma ve Deneyim Dergisi(ADEDER)*, 3(2), 87-98.
- Bay, Y. (2008). *Ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazma öğretiminin değerlendirilmesi (Ankara ili örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Belet, D.Ş. (2008). Yazma öğrenme alanı. H. Pilancı (Ed.). *Türkçe öğretimi içinde* (107-124).Eskişehir: Açıköğretim Yayınları.
- Bozkurt, F. (2017). *Türkiye Türkçesi (Dil bilgisi ve anlatım)*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Bulut, F. G., & Serin, M. K. (2020). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin hikâye yazma becerileri ile problem kurma becerileri arasındaki ilişki*. Eğitim ve Teknoloji, 2(1), 16-28.
- Bulut, P. (2017). The effect of primary school students' writing attitudes and writing self-efficacy beliefs on their summary writing achievement. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 10(2), 281-285.
- C., Oğuzkan, F. ve Hasırcı, S. (2016). *Türkçe öğretimi Türkçe ve sınıf öğretmenleri için*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cemiloğlu, M. (2015). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi. Yeni programa uyarlanmıştır*. (6. Baskı). Ankara: Alfa Aktüel Yayınları.
- Christina, J. (2016). *Analyzing spelling errors bu linguistic features among children with learnig disabilities*. University of South Florida.
- Coşkun, E. (2009). *Yazma eğitimi, ilköğretimde Türkçe öğretimi*. (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Coşkun, E. (2009). Yazma eğitimi. A. Kırkkılıç (Ed.). *İlköğretimde Türkçe öğretimi içinde* (49-91). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Coşkun, H. (2019). Metin yazma yöntem ve teknikleri. M.N. Kardaş, R. Koç (Ed.). Türk Dili 1: *Yazma Eğitimi* içinde (s. 186-222). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Coşkun, İ. (2006). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin kompozisyon yazma becerileri üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Coşkun, İ. (2021). Dil öğretimi. M. Yılmaz (Ed.), *Yeni gelişmeler ışığında Türkçe öğretim* içinde(10-21). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çelebi, M. D. (2006). Türkiye’de Anadili Eğitimi ve Yabancı Dil Öğretimi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(21), 285-307.
- Çelenk, S. (2007). İlk okuma yazma öğretimi. (6. Baskı). Ankara: Maya Akademi.
- Demircioğlu, Z. (2014). *Sınıf ve okul öncesi öğretmenlerinin yazmayı etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirel, Ö. (1992). İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi ve sorunları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (8), 31-40.
- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006). *Türkçe öğretimi Türkçe ve sınıf öğretmenleri için*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006). *Türkçe öğretimi*. (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirkol, N. (2012). *2.sınıfa devam eden iki öğrencinin yazım hatalarının düzeltilmesi üzerine bir durum çalışması*, Yayımlanmış Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Demirtaş Tolaman, T. (2017). *Yazma becerilerinin geliştirilmesinde öz düzenlemeye dayalı strateji geliştirme modeli: Bir eylem araştırması*. Yayımlanmış Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Doğangün, U. D. B. (2008). Özel gereksinim gerektiren psikiyatrik durumlar. *Türkiye’de sık karşılaşılan psikiyatrik hastalıklar sempozyum dizisi*. 62, 157-174.
- Duman Yegen, G. (2019). *İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin yaratıcı drama yöntemiyle geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Ekmekçi, S. (2022). *İlkokul öğrencilerinin yazma hatalarının düzeltilmesi: Bir eylem araştırması*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Elbil, B. (2005). Yazılı anlatım. Mehrali Calp (Ed.). *Yazılı ve sözlü anlatım*. İstanbul: Lisan Yayıncılık.
- Erbilen, M. (2021). *Yazma öncesi etkinliklerinin yazma motivasyonuna ve yazma başarısına etkisi*. Yayınlanmış Doktora tezi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Erden, G., Kurdoğlu, F. ve Uslu, R. (2002). İlköğretim okullarına devam eden Türk çocuklarının sınıf düzeylerine göre okuma hızı ve yazım hataları normlarının geliştirilmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 13(1), 5-13.
- Erkul, Rasih (2004). *Cümle ve Metin Bilgisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ferah, A. (2007). *Türkçe ilk okuma yazmayı öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Gall, M. D. , Borg, W. R. , ve Gall, J. P. (1996). *Educational resarch an introduction* (6. Baskı). USA: Longman Publisher.
- Göçer, A.(2019). *Yazma uğraşı: yazma eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3(12). 178-195.
- Göçer, A. (2017). *Türkçe özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Göçer, A. (2020). *Meslek öncesi öğretmen yetiştirme. Türkçe Türk dili ve edebiyatı eğitim ve mikro eğitim uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Göğüş, B. (1973). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Göksu, E. (2016). *İlköğretim düzeyi yazma becerileri ile ilgili makalelerin ve lisansüstü tezlerin çok yönlü incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güleç, H. Ç. ve Geçgel, H. (2012). *Çocuk edebiyatı okul öncesinde kitap ve edebiyat*. İstanbul: Kriter Yayıncılık.
- Gülerer, S. ve Batur, Z. (2004). Yanlış okuma ve tutum ve davranışları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), ss. 77-88.
- Gülyüz, H. (1998). *Okuduğunu anlama ile sözcük bilgisi arasındaki ilişkiler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Gülsoy, M. (2009). *Büyükbozunu: Yaratıcı yazarlık* (4. Baskı). İstanbul: Can Sanat Yayınları
- Gündüz, O. ve Şimşek, T. (2019). *Anlatma teknikleri 2: Uygulamalı yazma eğitimi el kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Güneş, F. (2000). *Uygulamalı okuma yazma öğretimi*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Güneş, F. (2007). *Ses temelli cümle yöntemi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güven, N. ve Bal, S. (2000). *Dil gelişimi 0-6 yaş dönemindeki çocuklar için destekleyici etkinlikler*. (1. Baskı). İstanbul. Epsilon Yayıncılık.
- H. Akyol, Kuşdemir, Y. ve M. Yıldız (Eds.), *Kuramdan uygulamaya yazma öğretimi* içinde (s. 30-51). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ireen, M. (2015). *An analysis of written English errors made bu grade 11 pupils in a multilingual context: a case of selected achools in Kabwe and manze district of Zambia*. University of Zambia.
- İşıl, K. ve Candoğan, G. (1990). *İlk okuma ve yazma metot ve teknikleri*. (2. Baskı). Konya: Sebat Ofset Matbacılık.
- Kano, A (2011). *Adding context to automated text input error analysis with referance to understanding how children make typing errors*. University of Central Loncashire.
- Kapolo, F. (2013). *Analysis of writing erors made bu grade 11 learnes in English A vade study of two secondary scholls in The Omusati educationregiron in Namibia*. University of Namibi.
- Karadağ, R.(2020). Yazma eğitimi: F. Susar Kırmızı (Ed.). *İlk ve orta okullarda Türkçe öğretimi: 2015 programına uygun* içinde (s.166-171). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karanlıktagezer, N. (1977). *Türkçe öğretim rehberi*. (2. Baskı). Ankara: Ünlü Matbaa ve Zarf Sanayi.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler* (36). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karataş, A. (2019). *İlkokulda yazma güçlüğünün giderilmesi: Eylem araştırması*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

- Kasa Ayten, B. ve Ekmekci, S. (2021). Covid-19 pandemi döneminde ilkokul 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin yazma hatalarının belirlenmesi. *Turkish Studies- Language*, 16(3), 1787-1810.
- Kavcar, C. , Oğuzkan, F. (1999). *Örnek edebi metinlerle yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaya, B. (2013). Yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik yapılan çalışmalardan bir derleme. *Okuma yazma eğitimi araştırmaları*, 1(2), 89-101.
- Kıbrıs, İ. (2006). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Tek Ağaç Eylül.
- Kırmızı, F.S. (Ed.). (2016). *İlk ve ortaokullarda Türkçe öğretimi*. Ankara:Anı Yayıncılık.
- Koç, S. ve Müftüoğlu, G. (1998). *Konuşma ve Yazma Öğretimi*. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Koçak, A. (2005). *İlköğretim öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Kurtlu, Y. ve Korucu, S. (2015). Altıncı sınıf öğrencilerinin dik temel ve bitişik eğik yazılarının yazım yanlışları ve noktalama işaretleri bakımından karşılaştırılması. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 167-190.
- lynn, N. & Stainthorp, R. (2006). *The Learning and teaching of reading and writing*. West Sussex: Whurr Publishers Limited.
- MEB. (2018). *Türkçe dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Memiş, D.A. ve Harmankaya, T. (2012). İlköğretim okulu birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik el yazısı hataları ile görsel algı düzeylerinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (2012), 136-150.
- Nas, R. (2003). *Türkçe öğretimi*. Bursa: Ezgi Kitapevi Yayınları.
- Negro, I. & Chanquoy, L. (2005). The effect of psycholinguistic research on the teaching of writing. *Educational Studies in Language and Literate*, 5(2), 105- 111.
- Öz, F. M.(2006). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Öz, M. F. ve Çelik, K. (2007). *Uygulamalı ilk okuma yazma öğretimi: Ses temelli cümle yöntemine göre geliştirilmiş*. (6. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özbay, M. (Ed.). (2013). *Yazma eğitimi* (3. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özdemir, E. ve Binyazar, A. (2016). *Yazmak sanatı*. İstanbul: Form Kitap.
- Özdemir, Emin (2002). *Yazınsal türler* (5. Baskı). Ankara. Bilgi Yayınevi.

- Öztürk, E. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sanal (2009). *Metinlerin Özellikleri*. www.edebiyatforum metnin özellikleri.mht, Erişim Tarihi: 12.02.2009
- Sassoon, R. (2003). *Handwriting the way to teach it*. Thousand Oaks, California: SAGE Yayınları.
- Sever, E., & Memiş, A. (2013). Süreç temelli yazma modellerinin ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin yazım–noktalama becerisine ve yazma eğilimine etkisi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9).
- Sever, S. (2015). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sever, S. , Kaya, Z. ve Aslan, C.(2011). *Etkinliklerle Türkçe öğretimi*. İzmir: Tudem Yayınları.
- Şahin, A. (2012). Bitişik eğik yazı öğretiminde karşılaşılan problemler. *Eğitim ve Bilim*, 37(165), 168-178.
- Taşkaya, Ş. M. (2019). İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm yolları. Susar Kırmızı, F. ve Ünal, E. (Ed.). *İlk okuma yazma öğretimi yeni programa uygun içinde* (s. 233-294). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tavşanlı, Ö. F. (2019). *Süreç temelli yazma modüler programının ilköğretim 2. sınıf öğrencilerinin yazmaya ilişkin tutum, yazılı anlatım becerisi ve yazar kimliği üzerine etkisi* . Yayınlanmamış Doktora Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Temur, T. (2009). Yazı ve yazma becerisi. G. Pilten, T. Temur, A. Şahin, E. Demir. (Yay. Haz.). *İlk okuma yazma öğretimi içinde* (s. 101). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Temur, T., Aksoy, C.C. ve Tabak, H.(2012). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin kalem tutma biçimleri ve kavrama-sıkıştırma kuvvetlerinin yazma hızı ve hatalarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 37(165), 307-319.
- Tok, M. ve Ünlü, S. (2014). Yazma becerisi sorunlarının ilköğretim, ortaokul ve lise öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (50), 73-95.

- Tok, M., Rachim, S. ve Kuş, A. (2014). Yazma alışkanlığı kazanmış öğrencilerin yazma nedenlerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34 (2), 267-292.
- Tüfekçioğlu, B. (2020). *Akademik amaçlar için Türkçe öğretimi kuram ve uygulama*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe sözlük* (10. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uçgun, D. (2014). İlköğretim programlarında yazma eğitimi. M. Özbay (Ed.). *Yazma eğitimi içinde* (s. 215-238). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ulu, H. (2019). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin dik temel yazılarının okunaklılık ve yazma hataları açısından incelenmesi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 5(2), 195-211.
- Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(23), 461-472.
- Yalçın, A., & Aytaş G. (2003). *Çocuk edebiyatı* (2. Baskı). Ankara: Akçağ.
- Yasmine, M. (2021). *The changes in EFT learners writing accuracy, syntactic complexity and content complexity*. University of Southampton.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2012). İlköğretim 1. kademe öğrencilerinin kompozisyon yazma becerilerini geliştirmede planlı yazma modellerinin önemi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(19), 321-330.
- Yılmaz, Y. (2013). Yazma öğretimi. C. Yıldız (Ed.), *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi içinde* (217-295). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods*. Sage publications.
- Yurduseven, S. (2007). *İlkokuma yazma programının öğretmen görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EK. 1

Evrak Kayıt Tarihi: 13.05.2022 Protokol No: 314946

Tarih: 25.05.2022

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Yüksek Lisans Tez Çalışması
KONU:	Eğitim Bilimleri
BAŞLIK:	İlkokul Öğrencilerinin Farklı Yazı Türlerinde Yaptıkları Yazma Hatalarının Belirlenmesi
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Prof. Dr. Şerife Dilek BOYACI
TEZ YAZARI:	Huriye YİĞİT GÜNAY
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu

EK. 2 VELİ İZİN FORMU

VELİ İZİN FORMU

Sayın öğrenci velisi,

Öncelikle yapacağım bu çalışmaya göstermiş olduğunuz ilgi ve bana ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Bu form, araştırmanın amacını ve öğrencinizin bir katılımcı olarak haklarını tanımlamayı amaçlamaktadır. Araştırma Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden almış olduğum resmi izinle gerçekleştirilmektedir. Bu araştırma Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programı'nda yürütmekte olduğum yüksek lisans tez çalışmamdır. Araştırmada öğrencilerin Türkçe öğretiminde yazma öğretiminde farklı yazı türlerine göre yazma hatalarının belirlenmesine yönelik etkinlikler gerçekleştirilecektir. Bu süreçte;

- Derslerin araştırmacı tarafından yürütülmesi,
- Sınıf içi uygulamalarda ders kazanımlarına bağlı olarak etkinliklerin yapılması,
- Etkinlikler sırasında araştırmacı hem gözlemci olarak not alma işlemini hem de etkinlikleri aynı anda yürütemeyeceği için video kameranın kullanılması,
- Etkinlikler sırasında ve sonrasında öğrencilerle görüşme yapılması ve görüşmelerin ses kaydına alınması,
- Etkinlikler sonunda araştırmacının neler yaptığını, etkinlikle ilgili düşüncelerini araştırmacı günlüğüne (araştırmacı defterine) yazması,
- Etkinlikler sonunda öğrencilerin oluşturdukları ürünlerin ve materyallerin toplanması gibi uygulamalar gerçekleştirilecektir.

Yukarıda bahsedilen işlemlerin uygulanma süresince, velisi olduğunuz öğrencinin kişilik haklarına ve özel bilgilerine saygı gösterileceğine ve uygulamalar sırasında elde edilen verilerin araştırmacı dışında kimseyle paylaşılmayacağını garanti ederiz. Ayrıca araştırma süresince istediğiniz zaman velisi olduğunuz öğrencinizi araştırmadan çekilebileceğinizi de garanti ederiz.

Velisi olduğunuz öğrencinin araştırmaya gönüllü olarak katılmasını istiyorsanız lütfen aşağıdaki izin belgesini doldurunuz. İlginize teşekkür ederim.

EK. 2. (Devam) Veli İzin Formu

ÖNEMLİ NOT: Araştırma süreci boyunca sınıfta en fazla 10 öğrenci bulunacaktır. Tüm derslerde maske, mesafe ve temizlik şartlarına uyulacak, derslerden önce ve sonra sınıf ve sınıf eşyaları dezenfekte edilecektir. Öğrencilerin oturma düzenleri aralarında en az 2 metre olacak şekilde yapılandırılacaktır. Sınıf pencereleri ve kapısı sürekli açık bulundurularak havalandırma yapılacaktır. Teneffüslerde öğrencilerin birbirleriyle olan mesafe ve temaslarına azami ölçüde özen gösterilecektir.

Yukarıda açıklanan araştırma kapsamında gerçekleştirilecek uygulamaların tümüne velisi olduğum öğrencinin gönüllü olarak, katılımcı olarak katılmasını onayladığımı beyan ederim. Velisi olduğum öğrencinin katılacağı derslerin video kamera ile kayıt altına alınmasında ve öğrenci ile görüşme yapılmasında sakınca yoktur.

Öğrencinin;

Adı-Soyadı:

Öğrenci Velisi

Adı-Soyadı:

İmza:

EK. 3 ÖĞRETMEN İZİN FORMU VE GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

ÖĞRETMEN İZİN FORMU

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi olan Huriye YİĞİT GÜNAY yapacağı araştırmanın amacını ve uygulayacağı veri toplama tekniklerini bana açıklamıştır. Bu araştırmaya hiçbir baskı altında kalmadan gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum. Huriye YİĞİT GÜNAY ile araştırma sürecinde yapacağımız görüşmelerde ve diğer veri toplama tekniklerinde hiçbir sakınca bulunmamaktadır.

Araştırmacı: Huriye YİĞİT GÜNAY

Katılımcı:

Telefon:

Telefon:

İmza:

İmza:

Tarih:

EK. 4 ÖĞRETMEN İZİN FORMU

ÖĞRETMEN GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu çalışma, “Türkçe öğretiminde farklı yazı türlerine göre öğrencilerin yazma hatalarının belirlenmesi” başlıklı bir tez çalışması olup, öğrencilerin yazı yazma esnasında yaptıkları hataların belirlenmesi amaçlamaktadır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, *yazma hatası değerlendirme formu ve gözlem formu* aracılığıyla sınıfınızdaki öğrencilerden ve sizden veriler toplanacaktır.
- İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacaktır. Gerekmesi halinde, yazılı izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Toplanan veriler *ses kayıt cihazı ve video kayıtları* yöntemi ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir. Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Huriye YİĞİT GÜNAY’a yöneltebilirsiniz.

Araştırmacı Adı: Huriye YİĞİT GÜNAY

Adres:

Tel:

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

EK. 5 ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORM ÖRNEĞİ

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Değerli öğretmenim,

Bu çalışma, “ İlkokul Öğrencilerinin Farklı Yazı Türlerinde Yaptıkları Yazma Hatalarının Belirlenmesi” başlıklı bir çalışma olup ilkokul öğrencilerinin yaptığı yazma hatalarının neler olduğu, yazma hatalarının nedenlerinin neler olduğu, bu yazma hatalarının metin türlerine göre nasıl değiştiği ve yazma hatalarına ilişkin çözüm önerileri geliştirmek amaçlanmaktadır. Sizden toplanan veriler yalnız bu çalışmada kullanılacaktır. Çalışmaya gönüllü katılımınız için teşekkür ederim.

Huriye YİĞİT GÜNAY

Anadolu Üniversitesi

Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

GÖRÜŞME SORULARI

1. Türkçe derslerinde gerçekleştirilen yazma çalışmalarında, farklı metin türlerinde öğrencilerinizin en çok yaptığı yazma hataları nelerdir?
2. Öğrencilerin yaptıkları yazma hatalarını harf, kelime, imla ve noktalama ve yazı ve sayfa düzeni boyutunda açıklar mısınız?
3. Öğrencilerin yaptıkları hataların çözümüne ilişkin önerileriniz nelerdir?

EK. 6 YAZMA HATASI DEĞERLENDİRME FORMU

YAZMA HATASI DEĞERLENDİRME FORMU				
	Maddeler	Evet	Kısmen	Hayır
Harf Biçimi	Dik temel harfleri şekline uygun doğru yazar.			
	Harfi uygun büyüklükte yazar.			
	Eklentisi olan harflerin eklentilerini doğru yazar.			
	Uzantısı olan harflerin uzantısını doğru yazar.			
	Benzer harfleri karıştırmadan yazar.			
	Dik temel harfleri eğik yazmaz.			
Kelime Yazımı	Kelime içinde eksik harf bulunmadan yazar.			
	Kelime içinde fazla harf bulunmadan yazar.			
	Kelime içinde eksik hece bulunmadan yazar.			
	Kelime içinde fazla hece bulunmadan yazar.			
	Kelimeyi hatasız ve doğru yazar.			
	Cümle içinde eksik kelime bulunmadan yazar.			
	Cümle içinde fazla kelime bulunmadan yazar.			
Genel Bakış	Sayfa düzenine ve temizliğine dikkat ederek yazar.			
	Satır çizgisine dikkat ederek yazar.			
	Satır başına dikkat ederek yazar.			
	Okunaklı yazar.			
	Harfler arası uygun boşluğu bırakarak yazar.			
	Kelimeler arası uygun boşluğu bırakarak yazar.			
	Cümleler arası uygun boşluğu bırakarak yazar.			
	Paragrafı uygun yerden başlayarak yazar.			

İmla/Noktalama	Başlığı uygun konumlandırır.			
	Başlığı büyük harfle yazar.			
	Cümle başı büyük harf kullanarak yazar.			
	Özel isimlerin baş harfini büyük yazar.			
	Noktayı yerinde kullanır.			
	Virgülü yerinde kullanır.			
	Soru işaretini yerinde kullanır.			
	Ünlemi yerinde kullanır.			
	Kısa çizgiyi yerinde kullanır.			
	Konuşma çizgisini yerinde kullanır.			
	Kesme işaretini yerinde kullanır.			

EK. 7 1. SINIF DİKTE METNİ

Eda, Eymen ile kartopu oynuyordu. Eda, Eymen'e kartopu attı. Kartopu Eymen'in yüzüne çarptı. Eymen'in canı acıdığı için ağlamaya başladı. Eda çok korktu. Eymen'in yanına gitti ve yanlışlıkla olduğunu söyleyerek özür diledi. Eymen, Eda'yı affetti ve oyunlarına devam ettiler.

EK. 8 2. SINIF DİKTE METNİ

KARGA İLE KOYUN

Kartal süzölüp koyun sürüsüne dalmış. Bir koyunu kapıp havalanmış. Bu durumu gören karga, kartala özenmiş. "Bunu ben de yapabilirim." diye düşünmüş. Kanatlarını açmış, pençelerini germiş. Kartal gibi süzölerek bir koyunun sırtına konmuş. Koyunu kaldırmak istemiş, başaramamış.

Çabaladıkça pençeleri koyunun yünlerine dolanmış. Karga ayaklarını kurtarmak istemiş, fakat kurtaramamış. Durumu gören çoban, kargayı yakalamış, ama bırakmamış. Evine götürüp kafese koymuş. Çoluk çocuğa göstermiş.

Kartala özenen zavallı karga, hem özgürlüğünü yitirmiş hem de gülünecek duruma düşmüş.

EK. 9 3.SINIF DİKTE METNİ

KÜÇÜK ÇOCUK

Güneş ufkun kenarından
Yavaş yavaş yükseliyor.
Köyün yeşil dağlarından
Serin nefesler geliyor.

Beyaz, sarı, mavi renk renk
Çiçekler açmış ovada.
Kelebekler benek benek
Dolaşıyorlar havada.

Gece yorgun akan ırmak
Tatlı seslerle coşuyor.
Artık herkes uyanarak
Kendi işine koşuyor.

Yalnız küçük bir çocuk
Karşıdaki evde uykuda
Uyanacak şimdi o da.
Köydeki bütün horozlar
Diğerler ki: Uyan uyan!
Tembel olur çok uyuyan.

Orhan Seyfi ORHON

EK. 10 4. SINIF DİKTE METNİ

OKUMA ANLAMA 15

PEMBE KUŞA NE OLDU?

Mufo ve arkadaşları sokakta oynuyorlardı. Birden hava değişti. Gökyüzü karardı. Gri, siyah bulutlar mavileri kovdu. Güneş, ışıklarını yavaş yavaş çekip koyu renkli bulutların gerisinde saklandı. Rüzgâr ortalığı karıştırdı. Çalılardan arasında çöp bidonlarında takılıp kalmış çöpleri, kağıtları, naylon torbaları sürükleyip peşine taktı. Mufo'nun göğsünde taşıdığı pembe kuş korkudan büzülüp kalmıştı. Yağmur uzun sürmedi. Kara bulutlar çekildi. Güneş, yeniden görüldü. Çocuklardan biri:

— Aaa! Gökyüzüne bakın! diye bağırdı.

Mufo başını kaldırdı; rengârenk bir kuşak gördü:

— Gökkuşağı! dedi pembe, beyaz çizgili şort giyen.

— Nedir gökkuşağı?

— Gökkuşağı, renkli çamaşırların sularıdır. Buharlaştınca, gökyüzünde gökkuşağı olarak gözükür.

Sevim AK

EK. 11 TÜM SINIFLAR İÇİN BAKARAK YAZMA METNİ

SPOR VE BESLENME

Spor yaparken kimi zaman bazı malzemelere gerek duyarız. Kayak için kayaklarımız, futbol için topumuz ya da tenis için raketimiz olmazsa bu sporları yapamayız. Ancak tüm bu malzemelere sahip olsak bile yeterli enerjimiz yoksa spor yapmamız olanaksızdır. Tıpkı bir otomobilin ya da bir makinenin çalışabilmesi için yakıtı gereksinim duyması gibi, vücudumuz da kendisi için gerekli olan enerjiyi besinlerden alır. Özellikle spor yaparken daha fazla hareket ettiğimiz için, daha fazla enerjiye gerek duyarız. Bu nedenle de bir sporcu için doğru beslenme çok önemlidir.

Bilim ocuk Dergisi

EK. 12 1. VE 2. SINIFLAR İÇİN ANLADIĞINI YAZMA METNİ

GÜLÜNECEK BİR ŞEY Mİ VAR?

Burcu, ikinci sınıfta okuyordu. Annesi ve babası sabah erkenden işe giderdi. Burcu eğleniydi. O gün biraz gecikmişti. Çarpım tablosunu ezberlerken zamanın nasıl geçtiğini anlayamamıştı. Saate baktığında aklı başından gitti. Çabucak giyindi.

Annesinin hazırlayıp dolaba koyduğu yemeği ısıtması ve yemesi olanaksızdı. Masanın üstündeki paketi aceleyle çantasına koydu. Son anda servise yetişip okula gitti. Burcu sınıfa girince arkadaşları ona güldüler. Burcu:

- Niçin gülüyorsunuz? Gülünecek bir şey mi var? dedi.

Arkadaşlarından biri:

- Elbette var, iki renkli çoraplarınla o kadar gülünçsün ki, dedi.

Burcu eğilip çoraplarına baktı. Gerçekten de dizlerine dek uzanan çoraplardan biri kırmızı, diğeri mavili yeşiliydi. Burcu mahcup bir halde hemen yerine oturdu.

EK. 13 3. VE 4. SINIFLAR İÇİN ANLADIĞINI YAZMA METNİ

KAR TANESİNİN MACERASI

Soğuk bir kış günü pencereden kar yağışını seyreliyordum. Kar taneleri uçuşa uçuşa, döne döne yere düşüyorlardı. Büyük bir kar tanesi pencereye doğru savruluyordu. Elimi uzattım. Süzülerek avucuma kondu. Nasıl da temiz ve berraktı. Ne kadar da düzgün ve güzel şekli vardı. Ona böyle bakarken:

"Şu kar tanesi dile gelse de başından geçenleri anlatsa," diye mıldandım. Ben böyle mıldanırken, kar tanesi birden dile geldi. Bana, "Başından geçenleri öğrenmek istiyorsan dinle beni," dedi ve anlatmaya başladı.

Bir zamanlar kocaman bir denizde bir samla suydum. Arkadaşlarımla denizin yüzeyinde eğleniyorduk. Yalca bir güneş vardı. Sıcak içime isledikçe hafiflediğimi hissettim. Arkadaşlarımla birlikte su buharına dönüşüp yükselmeye başladık. Yükselirken diğer su buharlarıyla birleşip bulut olduk. Rüzgâr bizi önüne katıyor diyor diyor gezdiriyordu. Bir gün çok yüksekliğe çıktık, hava oldukça soğuktu. Bir an önce yağmur damlasına dönüşüp yeryüzüne dönmek istiyorduk.

Saatler birbirini kovaladı. Yan su, yan buhar durumundaydık. Biz tam yağmur damlası olmayı beklerken hava birden bire daha da soğudu. Tır tır titriyorduk. Yanımdaki su damlasına "Neler oluyor bize böyle?" diye sordum. O da bana "Şu an üzerinde bulunduğumuz şehirde kış mevsimi yaşanıyor. Birazdan kar tanesine..." dönüşeceğiz diyemeden kar tanesi olup yeryüzüne süzülmeye başladı. Ardından ben de kar tanesine dönüştüm ve yeryüzüne doğru yolculuğa başladım.

Yeryüzüne yaklaşırken güzel bir sokağa doğru yal alıyordum. Tam altımda bir çocuk vardı. Bir sokak köpeğinin canını yalayordu. Köpek de ondan kaçıyor. Bu beni hem üzdü hem de sinirlendirdi. O çocuğun üstüne inmek istemiyordum. Yönümü değiştirerek sana doğru ilerledim. "Pencereden uzattığın elin, bir dost eli olduğunu düşündüm ve ...". Sözlerin burasında kar tanesinin sesi kesildi. Avucuma baktım ki kar tanedeki, bir damla suya dönüşüvermiş.

Samed BEHRENGİ
(Düzenlenmiştir)

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Huriye YİĞİT GÜNAY

Yabancı Dil : İngilizce